

Konseptvalgutredning (KVU) for Høgskolen i Innlandet – studiested Hamar

Mars 2022

Innhold

Superside.....	3
Sammendrag	4
1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn og mandat	9
1.2 Viktige grensesnitt	11
1.3 HINNs virksomhet ved studiested Hamar.....	12
1.4 Dagens infrastruktur ved studiested Hamar	16
2 Problembeskrivelse	23
2.1 Hva er dagens problemer?	23
2.2 Problem 1 Knapphet på arealer til HiNNs kjernevirksomhet	25
2.3 Problem 2: Nye undervisningsformer lar seg vanskelig implementere	27
2.4 Problem 3: Mangelfull samhandling innad og mellom fagmiljøer	28
2.5 Problem 4: Dårlig inneklime og støy påvirker studie- og arbeidshverdagen negativt	29
3 Behovsanalyse	31
3.1 Etterspørselsbaserte behov	31
3.2 Interessentanalyse.....	37
3.3 Normative behov.....	40
3.4 Prosjektutløsende behov	42
3.5 Oppsummering av behovene til areal- og funksjonsbehov	42
4 Strategiske mål	44
4.1 Samfunns mål	44
4.2 Effektmål	44
5 Rammebetingelser.....	46
6 Mulighetsstudie.....	48
6.1 Grovsiling av tiltak.....	48
6.2 Tiltak som tas videre til alternativanalysen	50
6.3 Viktige forutsetninger for konseptene	50
6.4 Konseptene.....	52
7 Alternativanalyse	57
7.1 Prissatte virkninger	59
7.2 Ikke-prissatte virkninger	62
7.3 Sensitivitetsanalyse	69
7.4 Realopsjoner.....	70
7.5 Konseptenes realisering av mål.....	70
7.6 Andre beslutningsrelevante forhold	72
8 Føringer for neste fase	74
Vedlegg.....	79

Superside

Generelle opplysninger				
Type prosjekt	Konseptvalgutredning			
Oppdragsgiver /bruker	Høgskolen i Innlandet. Ansvarlig departement: Kunnskapsdepartementet			
Prosjektledelse Statsbygg	Asbjørn Hansen (prosjektleder), Yngvild Pernell (prosjekteier)			
Konsulent-bidrag	Dovre Group AS (samfunnsøkonomisk analyse), Lerche AS (arkitekt)			
Prosjektutløsende behov og mål				
Problem- og behovsanalyse	Mangel på tilstrekkelige og kvalitativt gode nok arealer for å møte dagens og fremtidig behov for utdanning og forskning.			
Samfunns mål	HINN studiested Hamar er en effektiv utdanningsinstitusjon med et fremtidsrettet lærings- og forskningsmiljø av høy kvalitet, som styrker regionen gjennom tett samarbeid med arbeids- og samfunnsliv.			
Effekt mål	<p>HINN studiested Hamar har en infrastruktur som legger til rette for at;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utdanningen er relevant og av høy kvalitet - Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er av høy internasjonal kvalitet - HINN håndterer endringer i kapasitet og arbeidsformer på en effektiv måte - HINN samarbeider tett med arbeids- og samfunnslivet i regionen og er en synlig og innovativ aktør - HINN har en høy miljøstandard 			
Konsepter: omfang og NNV prissatte virkninger				
	Nybygg (kvm)	Eksisterende (kvm)	Forventet investering (MNOK)	Forventet NNV (MNOK)
Nullalternativ	0	24 200	0	-1 462
Konsept 1 - Videreutvikling av dagens campus	15 200	22 300	1 440	-2 736
Konsept 2 – Samling av dagens campus	21 000	14 000	1 670	-2 659
Konsept 3 – Minimal utbygging	2 200	24 200	610	-1 954
Konsept 4 – relokalisering av campus	30 750	0	2 540	-2 881
Konklusjon konseptvalg				
Konsept 1/2	Ut fra en samlet vurdering av samfunnsøkonomiske virkninger, rangerer Statsbygg konsept 1 og 2, som er to ulike former for transformering av dagens campus (spredt og samlet løsning), foran konsept 4, relokalisering av campus og videre konsept 3 minimal utbygging. Statsbygg anbefaler at det arbeides med å modne transformasjonskonseptene videre som ett konsept, med de beste elementene fra hvert av de to transformasjonskonseptene - høyest nytte til en lavest mulig kostnad.			

Sammendrag

På bakgrunn av denne konseptvalgutredningen, som Statsbygg har gjort på oppdrag for Høgskolen i Innlandet (HINN), anbefaler vi å gjennomføre tiltak ved HINNs studiested på Hamar. To ulike varianter av transformasjonskonsepter av dagens campus (spredt og samlet løsning) er vurdert med best samfunnsøkonomisk lønnsomhet, og rangeres foran relokiseringskonseptet og konseptet med minimal utbygging.

Studiested Hamar

HINNs studiested på Hamar har rundt 2 600 heltidsekvivalente studenter og ca. 326 årsverk. HINN disponerer rundt 24 000 kvadratmeter på Hamar, som er preget av en fragmentert bygningsmasse fra tre ulike århundrer og med flere utleiere. Hovedvekten av studentene ved studiestedet studerer innenfor lærerutdanning og pedagogikk, men HINN har også studier innenfor bioteknologi og audiovisuelle medier og kreativ teknologi.

Figur 1 Dagens campus på Hamar

Problembeskrivelse og behovsanalyse

HINN Hamar har flere kvaliteter som beliggenheten sentralt i byen, en bygningsmasse med egenart og historie og gode uteområder til bruk i undervisningen. Men det er også avdekket flere utfordringer knyttet til bygningsmassens kapasitet og egnethet for høyskoleformål. Høgskolen har i perioden 2006-2021 vokst fra i underkant av 1 800 til ca. 2 600 heltidsekvivalente studenter, samtidig som antall kvadratmeter per student har gått betydelig ned. Det er nå et høyt press på arealer både til ansatte og studenter, og ferdighetsarealer spesielt. Antall studenter og ansatte har økt vesentlig utover det dagens bygg ble dimensjonert for, og i tillegg har nye undervisningsformer gitt behov for mer fleksible lokaler og nærhetsbehov mellom ulike romtyper.

De forskjellige bygningene har stor variasjon i alder, tilstand og egnethet. Mulighetene for enkle ombygginger for å øke funksjonalitet og utnyttelsesgrad er begrenset. Fremover forventes vekst i antall studenter og ansatte, ikke minst som følge av den nasjonale faglærerreformen og endringen fra 4- til 5-årig grunnskolelærerutdanning. Det er vurdert at dagens gap mellom arealkapasitet og etterspørsel vil øke.

For lite kapasitet og dårlig tilpassede arealer gir negative konsekvenser for kvaliteten på forskning og utdanning ved studiestedet i dag. Lite studentareal og mangel på attraktive studentarbeidsplasser kan også føre til dårligere studentvelferd, med lavere trivsel og mer opplevd utenforskap som resultat. Lite kapasitet og til dels utdaterte spesialrom for spesielt Spillskolen og deler av studieretningene innenfor lærerutdanningen, gjør at studentene ikke får like mye relevant ferdighetstrening som nødvendig. Den samme knappheten på spesialareal, samt ansattareal som i liten grad legger til rette for samhandling, er også en hemmer for faglig samarbeid og forskningsaktivitet. Vi har derfor definert følgende prosjektutløsende behov for HINNs studiested på Hamar:

Mangel på tilstrekkelige og kvalitativt gode nok arealer for å møte dagens og fremtidig behov for utdanning og forskning

De viktigste operasjonelle grepene ved studiestedet for å møte samfunnets behov, vil være å øke kvadratmeter per student og å tilpasse ansattarealene slik at de legger til rette for samhandling og konsentrasjonsarbeid. Deretter bør infrastruktur knyttet til mer spesialisert ferdighetstrening prioriteres for å kunne tilpasses samfunnsutviklingen. Bedre samling av fagmiljø og tilpasninger for bruk av nye læringsmetoder og arbeidsformer, styrke HINN som en regional kraft og samarbeidspartner for arbeids- og samfunnslivet og hensynet til klima- og miljøvennlige løsninger er andre viktige grep dersom det iverksettes tiltak.

Strategiske mål

Følgende samfunns- og effektmål er definert i tråd med overordnede politiske føringer og HINNs egen strategi:

Samfunns mål:

HINN studiested Hamar er en effektiv utdanningsinstitusjon med et fremtidsrettet lærings- og forskningsmiljø av høy kvalitet, som styrker regionen gjennom tett samarbeid med arbeids- og samfunnsliv.

Effektmål:

HINN studiested Hamar har en infrastruktur som legger til rette for at;

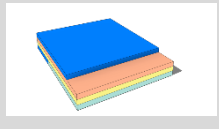
- *Utdanningen er relevant og av høy kvalitet*
- *Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er av høy internasjonal kvalitet*
- *HINN håndterer endringer i kapasitet og arbeidsformer på en effektiv måte*
- *HINN samarbeider tett med arbeids- og samfunnslivet i regionen og er en synlig og innovativ aktør*
- *HINN har en høy miljøstandard*

Rammebetingelser

Viktige rammer for mulighetsrommet er at fusjonsplattformen og studiestedsstrukturen fra 2017 ligger fast og at konsepter med annen lokalisering enn dagens bør ligge i umiddelbar nærhet til planlagte Innlandet Science Park. Studiestedets egenskaper og funksjonsbehov gjør at arealbehovet ikke kan dekkes med utstrakt bruk av leie i det private markedet og ansattareal skal følge arealnормen for statlige kontorarbeidsplasser eller lavere. Grunnleggende lover og regler om arbeidsmiljø, kulturminnevern, universell utforming og areal- og energieffektivitet er også viktige rammer.

Mulighetsstudie

Det er vurdert et bredt spekter av tiltak som kan løse HINNs problemer og behov ved studiestedet på Hamar. I tillegg til investeringskonsepter har vi også vurdert mer effektiv bruk av dagens bygg eller reduksjon eller omprioritering av aktivitet. Dette er tiltak som kan fungere godt i kombinasjon med de større konseptene for å effektivisere arealene. Andre tiltak som forkastes er blant annet nytt bygg på dagens tomt som erstatning for hele dagens bygningsmasse og nye tomter/transformasjonskonsept lenger enn fem minutters gange fra planlagte Innlandet Science Park. Etter grovsiling av tiltak står vi igjen med fire hovedkonsepter i tillegg til nullalternativet som er vurdert i alternativanalysen:

	Null- alternativet	K1 Videreutvikling av dagens campus	K2 Samling av dagens campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av dagens campus
					
Beskrivelse	Referansealternativ som de andre konseptene måles opp mot, men også et valgbart alternativ. Ingen funksjonsendring eller endring i areal, men nødvendig vedlikehold av dagens bygningsmasse for å opprettholde tilstand og grunnleggende funksjonskrav ut analysehorisonten.	River D-bygget for et større nybygg tenkt for de kreative retningene. Økt samling av undervisnings- og ansattarealer, men fortsatt delvis spredt. Rydder opp i støy fra musikkøvingsrom. Viderefører bruken av Biohuset, men avviker leie i Midtbyen Park.	Samling av student- og undervisningsareal sentralt på campus, inkl. gymsaler. River D-bygget for et større nybygg. Avhender park og bygninger nord-øst, samt arealer i Biohuset bortsett fra nødvendige laboratorium arealer. Avvikler leie i Midtbyen Park. Leier kapasitet i Ankerskogen	Utvider kun med arealer for å dekke normen for arbeidsplasser. Økt behov for undervisningsarealer tas gjennom økt åpningstid og økt bruk av digital undervisning. Rydder opp i deler av støyen fra musikkøvingsrom.	Høgskolen flytter ut fra dagens bygningsmasse og etableres i nybygg på ny tomt i umiddelbar nærhet til planlagte Innlandet Science Park. Tilsvarende funksjonalitet som i K1 og K2, men med færre og mer effektive areal. Leier kapasitet i Ankerskogen.
Total kvm BTA	24 200	37 500	35 000	26 400	30 750
Eksisterende	24 200	22 300	14 000	24 200	0
Tilbygg/nybygg	0	15 200 (inkl. parkeringskjeller)	21 000 (inkl. parkeringskjeller)	2 200	30 750

Tabell 1 Oversikt hovedkonsepter

Alternativanalyse

Ut fra en samlet vurdering av samfunnsøkonomiske virkninger rangerer Statsbygg konsept 1 og 2, som er to ulike former for transformering av dagens campus (spredt og samlet løsning), foran konsept 4, relokalisering av campus og videre konsept 3 minimal utbygging. Det er ikke signifikant forskjell på konsept 1 og 2, og sensitivitetsanalysen viser også at endringer i enkeltvirkninger isolert sett kan endre rangeringen mellom de to konseptene, og dermed er med å underbygge at det ikke er grunnlag for å skille mellom konseptene i en tidlig fase.

Det er vanskelig å rangere det ene transformasjonskonseptet foran det andre, da det er marginal forskjell i de prissatte og ikke-prissatte virkningene. Investeringskostnadene for et relokaliseringkonsept er derimot langt høyere, og selv med lavere FDVU- og leiekostnader over levetiden på 60 år, kommer relokaliseringkonseptet dårligere ut på de prissatte virkningene enn de to transformasjonskonseptene. Både transformasjonskonseptene og relokaliseringkonseptet gir mer og bedre tilrettelagte arealer for undervisning, ferdighetstrening, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid og vurderes å gi omtrent like store positive nytteeffekter.

Vi anbefaler at det arbeides med å modne transformasjonskonseptene videre som ett konsept, med de beste elementene fra hvert av de to konseptene som gir høyest nytte til lavest mulig kostnad.

Virkninger	Null-alternativet	K1 Videreutvikling av dagens campus	K2 Samling av dagens campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av campus
Byggekostnader	0	-649	-818	-284	-1076
Brukerutstyr	0	-146	-126	-84	-213
Tomtekostnader	-152	-157	-137	-152	-225
FDVU-kostnader	-499	-778	-800	-508	-671
Leiekostnader	-568	-519	-303	-568	-215
Midlertidige kostnader	0	-33	-33	-33	-2
Skattefinansieringskostnad	-244	-456	-443	-326	-480
Nåverdi prissatte virkninger etter 60 års levetid	-1 462	-2 736	-2 659	-1 954	-2 881
Rangering prissatte virkninger	1	4	3	2	5
Prissatt netto nytte - endring fra nullalternativet		-1 274	-1 198	-493	-1 420
Kvalitet i utdanning	Ingen	Stor positiv	Stor positiv	Liten positiv	Stor positiv
		Undervisningsrom, ferdighetsrom og studentarbeidsplasser med tilstrekkelig kapasitet og kvalitet, og noe bedre samling av fagmiljø gir bedre undervisningskvalitet og læringsutbytte for alle studentene.	Som i K1, men aktiviteter og funksjoner samles i noe større grad. Det vil ikke være tilgjengelige svømmefasiliteter på campus og et mindre parkareal enn i K1 blir tilgjengelig for undervisning.	Marginalt høyere kapasitet enn i nullalternativet, men gir ikke tilstrekkelig kapasitet eller kvalitet på undervisningsrom, ferdighetsrom eller studentarbeidsplasser.	Som i K2. Det er ikke tenkt etablering av arealer i K4 som ikke etableres i K1 og K2.
Kvalitet i forskning	Ingen	Stor positiv	Stor positiv	Liten positiv	Stor positiv
		Bedre tilpassede ansattareal, flere møtearenaer og oppgraderte spesialareal med mer kapasitet gir bedre vilkår for forskningsproduksjon og kvalitet.	Som i K1, men noe større grad av samling av fagmiljøer og konsentrasjon av aktivitet.	Økning i ansattareal og noe mer effektiv bruk. Fortsatt spredte fagmiljø og ingen økning i samhandlingsarenaer eller spesialarealer.	Som i K2.
Attraktivt student- og arbeidsmiljø	Ingen	Middels positiv	Middels positiv	Ingen	Middels positiv
		Flere og mer attraktive arealer for studenter, ansatte og fellesareal gir en positiv virkning.	Som i K1, men har en større samling av funksjoner og miljøer. Mister tilgang til	Begrenset positiv effekt fordi det totale omfanget av ombygging og tilbygg er langt	Som i K2.

			svømmehallen og deler av dagens parkarealer.	mindre enn kapasitetsbehov et tilsier.	
	Ingen	Liten negativ	Middels negativ	Liten negativ	Liten negativ
Ulemper i byggefasen		3-4 års byggeperiode gir mindre ulemper enn i K2. Behov for midlertidige lokaler ved oppgradering av eksisterende bygningsmasse.	4-5 års byggeperiode. Behov for midlertidige lokaler ved oppgradering av eksisterende bygningsmasse.	2-3 års byggeperiode. Behov for midlertidige lokaler ved oppgradering av eksisterende bygningsmasse.	3-4 års byggeperiode vil ikke påvirke studenter eller ansatte, men vil påvirke ev. naboer og brukere av området for relokaliseringen.
Klimagasskostnader	-172	-167	-163	-166	-158
Rangering ikke-prissatte virkninger	5	1	3	4	1
Samlet rangering	5	1	1	4	3

Tabell 2 Oppsummering samfunnsøkonomisk analyse. Prissatte og ikke-prissatte virkninger med rangering. Tall i mill. kr.

Vi mener at det er liten usikkerhet knyttet til om det er en positiv sammenheng mellom flere og bedre tilpassede arealer og nytten av høyere kvalitet i utdanning, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Det er imidlertid større usikkerhet knyttet til sammenhengen mellom en relokalisering av campus og eventuelt høyere kvalitet i utdanning, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Vi vurderer derfor at usikkerheten er størst for konsept 4, fordi det er flere ukjente faktorer, som endelig tomtevalg og innretning av campus, og hvilke aktører som vil inngå i ISP som vil påvirke faktisk nytte – både i positiv og negativ retning.

Føringer for neste fase

KVU-en danner grunnlaget for det som skjer i senere faser. I avklaringsfase og forprosjekt planlegges det nærmere hva som skal bygges, inkludert valg av lokalisering og eventuelt tomt, og det utarbeides et mer detaljert kostnadsanslag som grunnlag for kostnadsstyrt prosjektutvikling. Det er nødvendig å gjennomføre gode brukerprosesser for å optimalisere rom- og funksjonsprogrammet. I sammenheng med dette må en gevinstrealiseringsplan opprettes for å sikre at konseptet som detaljeres videre gir økt nytte for brukerne og samfunnet.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og mandat

Oppdraget gjelder utarbeidelse av beslutningsgrunnlag, i form av en konseptvalgutredning (KVU), for å løse Høgskolen i Innlandets (HINN) fremtidige behov tilknyttet studiestedet Hamar. HINN har seks studiesteder etter fusjonen mellom Høgskolen i Lillehammer og Høgskolen i Hedmark i 2017. Statsbygg gjennomfører parallelt en KVU for studiestedet på Lillehammer. HINNs styre vil anbefale et konseptvalg med bakgrunn i utredningen, og regjeringen fatter konseptvalg etter at utredningen har vært gjennom ekstern kvalitetssikring.

Mandat er gitt i oppdragsbrev 1.6.2020, og følger krav for konseptfase i Statens prosjektmodell

Oppdragsbeskrivelse i oppdragsbrevet er som følger:

Høgskolen i Innlandet ber om at Statsbygg påtar seg oppdraget om å utføre konseptvalgutredninger på hhv Lillehammer og Hamar. For studiested Hamar vil alternativet med å videreutvikle dagens campus kunne håndteres etter prinsippene for konseptvalgnoteat, mens alternativet med en mulig samordning av studiestedet med Science park og at det på Hamar også vil bli vurdering av to alternativer, ønsker høgskolen at det foretas konseptvalgutredning også på Hamar. Studiestedsutviklingen på Hamar ønsker at høgskolen sees i sammenheng med disse planene, og at eventuelle infrastrukturelle synergier i arealutnyttelse og partnerskap mellom campusutviklingen og Innlandet Science Park inngår i utredningen.

Endringer i virksomheten på studiested Blæstad kan også få konsekvenser for studiested Hamar, og innlemmes i arbeidet med konseptvalgutredningen.

Høgskolen ønsker at behovet for investeringer for å oppnå studiestedsutviklingsplanens overordnede målsettinger om åpne og inviterende studiesteder, effektive og fleksible arealløsninger og bærekraftige og fremtidsrettede studiesteder inngår i konseptvalgutredningen og hva dette innebærer for kvadratmeterprisen.

Arbeidet Statsbygg utfører gjøres innenfor kravene for konseptfase i Statens prosjektmodell. Utredningen omfatter ikke organisasjonsutvikling eller større premissendringer som strukturendringer innenfor HINNs virksomhet. Dagens studiestedsstruktur ligger fast, noe som begrenser mulighetsrommet for tiltak, men er tydelig kommunisert av høgskolens ledelse og forankret med Kunnskapsdepartementet (KD). Samtidig kan noen tiltak som utforskes for å bedre organisatoriske grep ved studiestedet for at de skal kunne fungere og være vellykkede¹.

En tidligfaseutredning tar på overordnet nivå stilling til; 1) om problemer og behov er sterke nok til å utløse et tiltak, og 2) hvilket konsept som er mest lønnsomt for samfunnet å realisere. Utredninger der minst ett av konseptenes samlede tiltak antas å komme opp i en kostnad på over 1 mrd. kr. (P85) kommer inn under krav og rammer for Statens prosjektmodell, og kalles konseptvalgutredninger (KVU). Beslutningsgrunnlaget (KVU) skal gjennom ekstern kvalitetssikring før regjeringen fatter et konseptvalg. KVU-en gjennomføres ut fra krav, rammer og føringer i Utredningsinstruksen, og som er videre spesifisert gjennom:

¹ HINN har eksempelvis i dag to pågående interne prosjekter som henholdsvis ser på hvordan fremtidens arbeidsplasser og – hverdag skal utformes, og utnyttelse av undervisningsrom.

Rundskriv R-108/19 Statens prosjektmodell – Krav til utredning, planlegging og kvalitetssikring av store investeringsprosjekter i staten (Finansdepartementet, 2019), fastsetter at konseptvalgutredninger skal være strukturert med følgende kapitler:

1. Problembeskrivelse
2. Behovsanalyse
3. Strategiske mål
4. Rammebetingelser for konseptvalg
5. Mulighetsstudie
6. Alternativanalyse
7. Føringer for forprosjektfasen

Bygge- og leiesaksinstruksen i statlig sivil sektor presiserer kravene i utredningsinstruksen for arealbehov innen statlig sivil sektor. Utredninger skal blant annet ivareta hensynet til effektiv areal- og ressursbruk, og skal omfatte analyse av arealbehov, overordnet vurdering av lokalisering, kostnads- og usikkerhetsanalyse og vurdering av leie i markedet eller statlige lokaler. Det fremgår videre at det normalt ikke skal planlegges for vekst i antall ansatte, og at eventuell vekst må begrunnes særskilt.

Rundskriv R 109/14 og R109/21 om Prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser danner grunnlaget for Statsbyggs veileder for samfunnsøkonomiske analyser i statlige byggeprosjekter (Statsbygg, 2020), som denne KVVU-en tar utgangspunkt i.

Prosjektorganisering i konseptfasen

KVVU-arbeidet er gjennomført i perioden oktober 2020 til mars 2022. Hovedprosjektgruppen har bestått av representanter fra HINN og Statsbygg;

- Marit Torgersen, direktør for infrastruktur og digitalisering HINN (prosjekteier HINN)
- Jan Aasen, eiendomsdirektør HINN (prosjektleder HINN)
- Yngvild Pernell, avdelingsdirektør utredning og analyse Statsbygg (prosjekteier Statsbygg)
- Asbjørn Hansen, rådgiver utredning og analyse Statsbygg (prosjektleder Statsbygg)

Det er i tråd med avklaringsmøtet 3. november 2020 etablert en styringsgruppe for KVVU-arbeidet med deltagere fra HINN og Statsbygg. Styringsgruppe for prosjektet har bestått av:

- Yngvild Pernell, avdelingsdirektør seksjon for utredning og tidligfase Statsbygg
- Kjetil Lehn, sektordirektør avdeling for eiendomsutvikling og forvaltning, Statsbygg
- Marit Torgersen, direktør for infrastruktur og digitalisering HINN
- Peer Jacob Svenkerud, rektor HINN
- Jens Uwe Korten, prorektor samfunnskontakt HINN
- Morten Ørbeck, dekan fakultet for lærerutdanning og pedagogikk HINN
- Ellen Anne Vassmo Kjenstadbakk, økonomidirektør HINN

Styringsgruppen har hatt møter ved avslutning av hver hovedfase i utredningen.

Det er i utredningsprosessen lagt vekt på en bred og omfattende medvirkning, og avholdt en rekke møter med administrasjonen og representanter fra ledelsen ved Høgskolen i Innlandet og studiested Hamar. I forbindelse med behovsanalysen, er det gjennomført intervjuer med ansatte, studenter og studentsamskipnaden (SINN) ved høgskolen, i tillegg til representanter fra kommunen, fylkeskommunen og ulike deler av arbeids- og samfunnslivet. KD har vært informert underveis i arbeidet, og involvert ved viktige milepæler. I tillegg er antall studenter og ansatte som ligger til grunn for dimensjoneringen av arealbehov og konsepter forankret med KD i en midtveisevaluering, og etterfulgt av et notat av juni 2021 fra Statsbygg til KD.

1.2 Viktige grensesnitt

HINN har bedt Statsbygg om å utføre konseptvalgutredning for studiested Hamar og Lillehammer parallelt. Dette for å bruke rådgiverressursene effektivt og kunne se studiestedsutvikling i sammenheng. KVVU-ene er utarbeidet i tråd med denne føringen, og det har vært et nært samarbeid med prosjektleder og utredningsmiljø for KVVU-ene

I løpet av utredningsprosessen, i styremøtet 17. juni 2021, fastsatte HINN ny strategi for perioden 2021-2026. Den overordnede studiestedsutviklingsplanen revideres i tråd med ny strategisk plan. Konseptvalgutredningene for Hamar og Lillehammer sees i sammenheng med disse prosessene.

Høgskolen jobber med en revidert søknad om å bli universitet etter at NOKUT ikke godkjente søknaden om akkreditering som universitet fra 2018. Planen er å levere ny oppdatert søknad i løpet av 2022. En eventuell universitetsstatus og grep for å oppnå en slik status påvirker rammene for konseptvalgutredningen, bl.a. når det gjelder økt krav til fagstillinger og andel førstestillinger.

Innlandet Science Park

Sparebankstiftelsen Hedmark har tatt initiativ til å etablere «Innlandet Science Park» (ISP) med lokaliteter på Hamar, Elverum og Kongsvinger. Ambisjonen er å samle utdanning, forskning, kunnskapsbedrifter og gründerkapital under samme tak, og å få frem nye vekstbedrifter, styrke vekstkraften i etablerte bedrifter og å bidra til et konkurransedyktig og attraktivt universitet. Sparebankstiftelsen ønsker derfor å etablere et nybygg i nærheten av Høgskolen i Innlandets studiested Hamar til en satsing på innovasjon i regionen.

Høgskolen er i dialog med Sparebankstiftelsen om etablering av ISP Hamar, og har bl.a. inngått en ikke-forpliktende intensjonsavtale om leie av inntil 5 000 kvm. Endelig plassering av ISP ble først klart rett før sommeren 2021, som en del av en større utbygging i regi av Bane NOR SF i området ved Tjuvholmen og retning Stangebrua. Foreløpig er det kun første byggetrinn (av tre) for ISP på ca. 15 000 kvm som er under planlegging, for planlagt realisering i 2025 på Tjuvholmen. Totalt er ISP planlagt med 30 000 kvm fordelt på tre bygg, som en del av en større utbygging av en ny bydel i Hamar på ca. 150 000 kvm i regi av Bane NOR SF.

Det var på tidspunktet for utredningen ikke kjent hvilke aktører som skal inn i ISP, og ei heller skrevet en bindende avtale mellom HINN og ISP om leie av lokaler i en fremtidig ISP. Utredningen har derfor ikke kunnet vurdere ISP (eller andre tilsvarende aktører) direkte. Arealer HINN eventuelt leier av ISP eller andre aktører, vil derimot kunne redusere omfanget av behov for nybygg i konseptene som presenteres senere i utredningen.

Studiested Blæstad

Institutt for jordbruksfag har tilholdssted på studiested Blæstad på Ridabu utenfor Hamar. Leieavtalen utløper i 2024, og det må derfor avklares hvor instituttet skal ha sin aktivitet. Fra fakultetets side er det signalisert at det er nødvendig med en gjennomgang av hvordan fremtidige og moderne utdanninger innen fagområdet vil påvirke behovet for infrastruktur og tilgang til forsøksområder, og at dette må være utgangspunktet for hvor utdanningene skal tilbys. Fra styret i HINN er det forutsatt at aktiviteten skal skje i samme region som i dag.

12 AV 90

Endelige avklaring vil ikke være klart når KVV Hamar ferdigstilles². KVV-en vil derfor kun på et overordnet nivå vurdere hvilke type funksjoner det kan være naturlig å vurdere og flytte til studiested Hamar, for å avklare i hvilken grad det vil la seg gjennomføre i de ulike konseptene som utredes i KVV-en. Det vil i KVV-en ikke tas endelig stilling til en fremtidig løsning for studiested Blæstad, men den vil belyse muligheter (og eventuelle begrensninger) for en delvis etablering av instituttet på Hamar.

1.3 HINNs virksomhet ved studiested Hamar

Høgskolen i Innlandet ble etablert 1. januar 2017 etter Kongelig resolusjon om å fusjonere Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Lillehammer. Høgskolen i Innlandet har som visjon å være «en breddeinstitusjon som utdanner, forsker og driver utviklingsarbeid innen et stort felt av profesjonsutdanninger, disiplinstudier og kunstneriske utdanninger.»

Høgskolens virksomhet er lokalisert på Blæstad, Elverum, Evenstad, Hamar, Lillehammer og Rena (tidligere Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Lillehammer). Kongsvinger og Oslo er desentraliserte studiesteder. Høgskolens rektorat og fellesadministrasjon er i dag fordelt på Terningen Arena i Elverum og på Storhove i Lillehammer.

Studiested Hamar har historie fra lærerutdanningen på Hamar som ble etablert tilbake i 1867. Hamar Lærerhøgskole ble fusjonert inn i Høgskolen i Hedmark i 1994 sammen med Hedmark Sykepleierhøgskole, Elverum Lærerhøgskole og Hedmark Distriktshøgskole med avdelingene Blæstad, Rena og Evenstad. Spillutdanningen ble startet opp i 2003 som en del av studiestedet og er Norges eldste innen feltet, mens bioteknologiutdanningen ble startet opp i 2005. Høgskolen i Hedmark ble slått sammen med Høgskolen i Lillehammer til Høgskolen Innlandet fra 2017.

HINNs samfunnsfunksjon, mål og strategi

HINN er akkreditert som en faglig høyskole og tilfredsstillende krav i studiekvalitetsforskriften § 3-5 om at primærvirksomheten skal være høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling. Ifølge tildelingsbrevet for 2021 fra Kunnskapsdepartementet gjelder følgende fire overordnede og langsiktige mål for høyere utdanning og forskning:

1. Høy kvalitet i utdanning og forskning
2. Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling
3. God tilgang til utdanning
4. Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

HINNs utviklingsmål går på utdanningskvalitet, regionalt samarbeid og universitetsambisjon

Utviklingsavtaler mellom Kunnskapsdepartementet og UH-institusjonene skal bidra til høy kvalitet og en mangfoldig sektor gjennom tydelige institusjonsprofiler og bedre arbeidsdeling. For HINN er det satt mål for institusjonen i utviklingsavtalen innen tre områder;

Regionalt samarbeid: HINN skal være en betydningsfull, innovativ og synlig aktør i Innlandet.

Delmålene som følger:

- HINN skal utvikle et tett og forpliktende samarbeid med arbeidslivet i Innlandet. Samarbeidet skal sette preg på forsknings- og utdanningsvirksomheten ved høyskolen.
- HINN skal arbeide for å bli en foregangsinstusjon for livslang læring og fleksibel organisering av utdanningstilbudene.

² Instituttet må ha en del av undervisningen i felt og på såkalte grovlaboratorium på Blæstad, mens resten av undervisningen er vurdert av instituttledelsen at kan foregå et annet sted for bl.a. å skape mulige synergier med andre institutter som for eksempel Bioteknologi.

Utdanningskvalitet: Utdanningene skal være relevante og forberede studentene på en framtidig yrkeskarriere. De skal også bidra til danningen av aktive demokratideltagere.

Delmålene som følger:

- HINN skal arbeide systematisk med tiltak som stimulerer god, variert og relevant undervisning.
- Utdanningene ved HINN kjennetegnes av god sammenheng og innovativ undervisning. I videre utvikling av utdanningstilbudene skal internasjonalisering, digitalisering, studentaktive læringsformer og involvering av studenter i fagmiljøets FoU-arbeid vektlegges.

Målet om å bli universitetet i Innlandet: Et nyskapende og solid universitet på internasjonalt nivå.

Delmålene som følger:

- Solide fagmiljøer og utdanningsprogram
- Ph.d.-utdanning av høy kvalitet i sterke fagmiljøer

HINNs strategi 2021 – 2026 er tett knyttet til utviklingsmålene

HINNs visjon er «Sterkere sammen – vi bygger universitetet i tverrfaglig fellesskap, sammen med samfunns- og arbeidsliv». HINNs nye strategi for perioden 2021-2026 beskrives gjennom fire fremtidsbilder (Høgskolen i Innlandet, 2021). Fremtidsbildene kan alle knyttes til ambisjonene i utviklingsavtalen med KD, og i tildelingsbrevet er også en overordnet beskrivelse av HINNs fremtidige institusjonsprofil fra strategien gjengitt (ut fra et premiss om at målet om universitetsakkreditering vil oppnås):

«Universitetet i Innlandet henter styrke ved regional tilhørighet og er en pådriver for utviklingen i Innlandet. Universitetet er åpent og tilgjengelig både fysisk og digitalt. Med utgangspunkt i nyskapende og relevant forskning og utviklingsarbeid tilbys utdanninger som møter brede behov i samfunnet. Utdanningene er aktuelle for studenter i alle faser av livslang læring, både 19-åringer og de som allerede har utdanning og arbeidslivserfaring. Doktorgradsområdene er viktige drivkrefter i universitetets faglige utvikling. Universitetet har fagområder med særskilte forutsetninger for å bidra i kompetansebygging, både nasjonalt og internasjonalt. Innen undervisning er læringsformer og -metoder i stadig utvikling, slik at de holder høy kvalitet samtidig som de gir en så høy ressursutnyttelse som mulig.»

HINNs studiestedsutviklingsplan

Fra HINNs studiestedsutviklingsplan (Høgskolen i Innlandet, 2020), som gjelder for alle HINNs studiesteder, er de overordnede føringene for studiestedsutviklingen; (1) Åpne og inviterende studiesteder, (2) Effektive og fleksible arealløsninger og (3) Bærekraftige og fremtidsrettede studiesteder.

Studieportefølje og forskningsaktivitet ved fakultetene på Hamar

Høsten 2021 var det registrert 3 040 studenter ved studiested Hamar. Av dette var ca. 2 600 heltidsekvivalenter med undervisning på studiestedet, og antall ansatte tilsvarende 326 årsverk.

Studentene på Hamar er fordelt på tre fakulteter med underliggende institutter. Fakultet for anvendt økologi, landbruksfag og bioteknologi (ALB), fakultet for audiovisuelle medier og kreativ teknologi (AMEK) og fakultet for lærerutdanning og pedagogikk (LUP). LUP og AMEK har aktivitet på Lillehammer, mens ALB også har aktiviteter på Blæstad og Evenstad.

14 AV 90

Det legges vekt på tverrfaglighet i forskning og samarbeid mellom ulike fakultet og studiesteder. To av HINN's fire prioriterte Ph.d.-program er tilknyttet Hamar; profesjonsrettede læringsutdanningsfag (PROFF) og anvendt økologi og bioteknologi (AEB).

Fakultet for anvendt økologi, landbruksfag og bioteknologi (ALB) – institutt for Bioteknologi

Fakultetet holder til på studiestedene Hamar, Blæstad og Evenstad, og tilbyr utdanninger innen bærekraftig bruk av jordbruks-, skogbruks- og utmarksarealer, samt produkter og tjenester som videreutvikles fra biologisk materiale.

Institutt for bioteknologi ligger på Hamar, og tilbyr bachelorutdanning i bioingeniørfag og masterutdanning i næringsrettet bioteknologi hvor man kan velge mellom en spesialisering i eksperimentell bioteknologi eller kommersialisering av bioteknologi. Instituttet jobber tett med det bioteknologiske næringslivet i Hamarregionen. Forskingen på instituttet er spesielt rettet mot reproduksjon av fisk og husdyr, anvendt molekylær og mikrobiell genetikk, bioprospektering og bioinformatikk.

Fakultet for audiovisuelle medier og kreativ teknologi (AMEK) – institutt for spillutdanninger

Fakultetet tilbyr praksisrettede utdanninger i TV-produksjon, augmented and virtual reality, animasjon og spillteknologi, samt akademiske studier i film – og fjernsynsvitenskap.

Institutt for spillutdanninger - Spillskolen utdanner kreative skapere av spill- og dataanimasjon, grafikere og programmerere og ledende kompetanse innen Virtual Reality og Augmented Reality i nært samarbeid med flere regionale aktører. I tillegg driver Spillskolen et motion capture-studio i Midtbyen Park. I tillegg til nært samarbeid med offentlig og privat sektor har Spillskolen samarbeid gjennom AR-, VR- og spillprosjekter med flere fakulteter ved HINN, samt andre akademiske institusjoner i Norge og internasjonalt.

Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk (LUP) – fire institutter

Fakultetet tilbyr de fleste former for lærerutdanning, så som barnehage- og grunnskolelærerutdanninger, faglærerutdanning i musikk, praktisk-pedagogisk utdanning og lektorprogram i språkfag. I tillegg tilbys en rekke årsstudier, bachelorprogram i både pedagogikk og spesialpedagogikk, 2-årige masterprogrammer innenfor hhv. generell pedagogikk, spesialpedagogikk, tilpasset opplæring, digital kommunikasjon og kultur, kultur- og språkfagenes didaktikk (norsk, engelsk, musikk) realfagsdidaktikk (matematikk, naturfag) og utdanningsledelse. På Hamar finnes følgende institutter:

- Institutt for humanistiske fag
- Institutt for matematikk, naturfag og kroppsøving
- Institutt for kunsthøgskolen og kulturstudier
- Institutt for pedagogikk og samfunnsfag

Studiestedet tilbyr også per i dag enkelte nett- og samlingsbaserte studier under Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap, herunder årsstudium i bedriftsøkonomi og etter- og videreutdanning innen prosjektledelse.

Samlingsbaserte studier

HINN Hamar tilbyr en rekke samlingsbaserte studier både på masternivå, årsstudium og etter- og videreutdanning. Dette innebærer at studentene møter opp til et fastsatt antall samlinger i løpet av et studieår i stedet for daglig oppmøte på campus.

Etter- og videreutdanning

Studiested Hamar tilbyr etter- og videreutdanning for de som ønsker påfyll av kompetanse i arbeidslivet. Etter- og videreutdanningen tilbys både som heltidsstudier og som deltid eller samlingsbasert som kan kombineres med jobb. HINN har sammen med OsloMet den høyeste andelen etter- og videreutdanning i Norge, og det pågår også en stor andel etter- og videreutdanning via studiested Hamar.

Forskning

HINN skal drive med innovativ forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid som er relevant, og som betyr noe for samfunnet rundt.

Forskningen ved HINN er økende. HINN har fire prioriterte ph.d.-programmer, og har i dag ca. 150-160 eksternt finansierte forskningsprosjekter som trenger tilgang til ulike arealer. For eksempel har dagens LUP på Hamar fra 2003 til 2017 gått fra 0 til ca. 40 professorer og dosenter, inkl. II-stillinger og det ble i perioden 2018-2020 avholdt 15 disputaser. LUP har 16 forskergrupper på Hamar innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Innenfor institutt for bioteknologi, som har en stor andel av forskningsmidlene, er omtrent halvparten av forskningen eksternt finansiert og dette er også forventet framover.

Institutt for bioteknologi fikk senest i desember 2021 som en av åtte (av totalt 39 søkere), godkjent 30 mill. kr. fra Forskningsrådet for å forske sammen med regionalt næringsliv på fagfeltet. I tillegg går Innlandet Fylkeskommune inn med 6 mill. kr. i samme forskningsprosjekt³. De to virkelig store næringsaktørene innen avl på storfe og svin, Geno og Norsvin, er med. I tillegg skal det samarbeides med Cryogenetics og SpermVital, som er relativt nyetablerte aktører innen bioteknologi. Klosser Innovasjon og NCE Heidner Biocluster skal bidra inn i prosjektet, og det samme skal de akademiske partnerne Oslo universitetssykehus, OsloMet, SimulaMet, SINTEF og Sveriges Landbruksuniversitet⁴.

SePU – Senter for praksisrettet utdanningsforskning

Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) initierer og driver forsknings- og forbedringsarbeid tilknyttet grunnopplæringen. Arbeidet og forskningen er primært praksis- og profesjonsorientert og knyttes til områder som skoleledelse, lærerkompetanse, læringsmiljø og læringsutbytte. Målet for SePU er å drive forskning i og for praksis. Senteret driver i dag et eget masterstudium i Utdanningsledelse.

Senter for samarbeidslæring for bærekraftig utvikling (CCL)

Senterets mål er å bidra til prosjekter og aktiviteter nasjonalt og internasjonalt knyttet til utdanning for bærekraftig utvikling, samt styrke nettverkssamarbeid om temaet. Senterets arbeid omfatter kunnskapsformidling til alle nivåer i samfunnet, fra klasserom til FN-systemet.

Andre sentrale aktiviteter og fagmiljøer

Studentsamskipnaden (SINN)

Virksomhetsområdene til SINN omfatter bolig, barnehage, kantine, bokhandel og rådgivningstjeneste/helsetilbud. Målet er å bidra til at Høgskolen i Innlandet skal ha landets mest fornøyde studenter, og SINN jobber for at studentene skal ha det best mulig i studietiden. SINN på

³ <https://www.inn.no/aktuelt/millioner-til-bioteknologiforskning/index.html>

⁴ Klosser Innovasjon sitter i dag tett på institutt for bioteknologi i Biohuset, sammen med SpermVital og Biobank. Hamar er også sentrum for den nasjonale matklyngen NCE Heidner BioCluster. Flere av bedriftene i klyngene er lokalisert i Hamar som for eksempel Norsvin, Geno, Graminor, Cryogenetics og TYR.

16 AV 90

Hamar har 25-30 ansatte, som i dag bl.a. sitter i Midtbyen skole i noe de selv opplever som en midlertidig plassering.

Universitetssøknad

Høgskolen jobber med en revidert søknad om å bli universitet, etter at NOKUT ikke godkjente søknaden om akkreditering som universitet fra 2018. Hovedbegrunnelsen bak avslaget var at kravene om tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse og kravene om stabil forskerutdanning, inkludert tilstrekkelig antall uteksaminerte ph.d.-kandidater ikke var innfridd (NOKUT, 2019).

Samtidig trakk sakkyndig komité fram at det finnes gode fagmiljøer ved HINN, innenfor både utdanning og forskning, og enkelte eksellente fagmiljøer som hevder seg internasjonalt. I vurderingen trekkes det også fram at HINN viser flere gode eksempler på at HINNs regionale innretning ikke er til hinder for å kunne ta en viktig posisjon også internasjonalt, fordi det regionale kan løftes frem og gjøres relevant i en internasjonal kontekst.

Øvrige brukere av campus

Campus blir også benyttet av flere andre grupperinger av både studenter og ansatte, som et naturlig geografisk midtpunkt i HINN. Både økonomistudenter fra Rena og sykepleierstudentene fra Elverum benytter seg av campus. Mange av sykepleierstudentene har praksis i nærheten av Hamar, og mye av oppfølging under praksisperioden skjer på studiested Hamar.

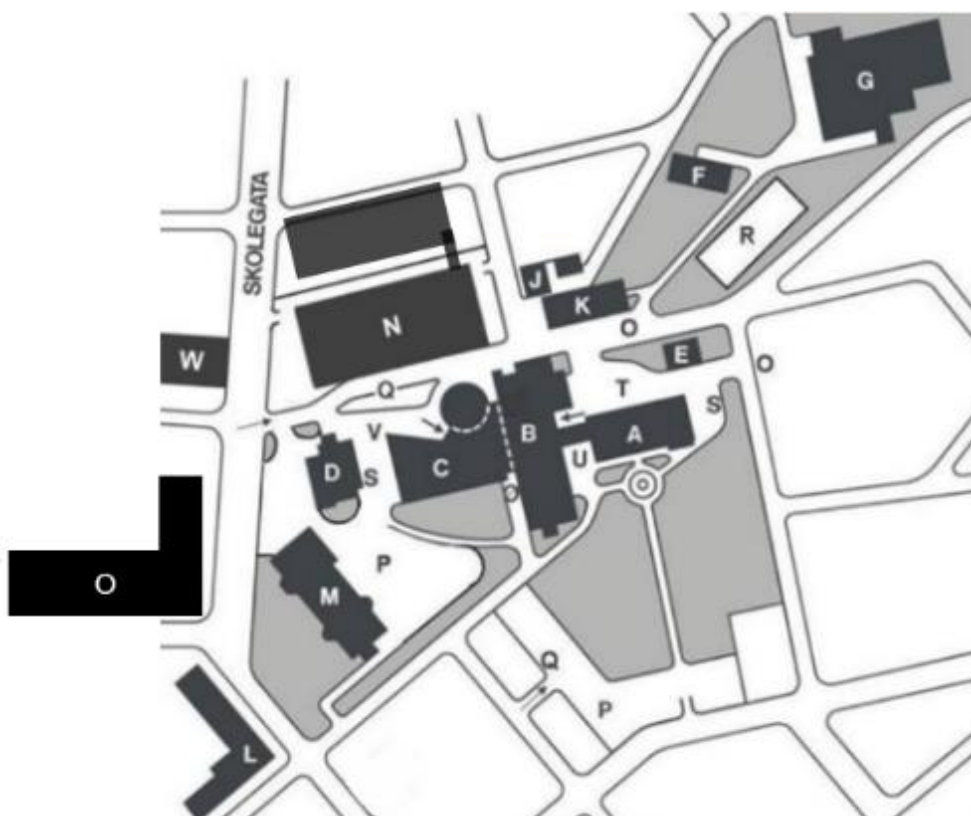
1.4 Dagens infrastruktur ved studiested Hamar

Dagens campus ligger i Midtbyen i Hamar og omfatter om lag 24 200 kvadratmeter fordelt på tre huseiere. Ca. 15 800 kvadratmeter leies av Statsbygg, fordelt på 14 bygg hvorav syv av disse og deler av uteområdet har verneklasse 2⁷. Det er stor variasjon i alder på bygningsmassen, fra bebyggelse oppført på 1800-tallet til nyere bebyggelse fra 1990 og 2000-tallet. Leiekontraktene med Statsbygg utløper i 2028. Biohuset og Midtbyen Park leies i det private markedet og leiekontraktene utløper før 2028. Tabell 3 under gir en samlet oversikt over dagens arealer. I tillegg til oversikten leier også LUP undervisnings/øvingslokaler for musikkstudenter på Gregers – en bar/konsertscene vegg i vegg med campus.

Tabell 3 Bygningsmasse ved studiested Hamar

Bygg	Kvm BTA	Byggeår	Vern	Merknad
Hovedbygget (ABC-bygget)				
A Nils Hertzbergs hus	1 700	1877	X	
B Peter Balkes hus	4 399	1970		
C Alf Prøysens hus	2 807	2002		
D Dramabygget (Ingeborg R. Hagens hus)	514	1972		
E Bryggerhuset	123	1882	X	
F Brakka (Oline Sukkestads hus)	188	1921		
G Gymbygget (Peder Sinneruds hus)	1 940	1877/1965	X	
H Rektorboligen	267	1954	X	Er i Statsbyggs eie, men leies ikke av HINN

J Vaktmesterboligen	165	1900	X	
Uthus, uthus til vaktmesterboligen og lagerbygg	100	1898 og nyere		
K Kontorbygget (Elias Hofsgaards hus)	892	1990		
O Midtbyen Park	1 368	?		Leier av andre enn Statsbygg
M Midtbyen skole (Kirsten Flagstads hus)	2 978	1881	X	
Biohuset (N)	7 024	2005-2010		Leier av andre enn Statsbygg
Lagerbygg i seminarpark			X	
Sum	24 200			Eksklusive rektorboligen

Figur 2 Bygningsmasse ved studiested Hamar merket, L er Gregers

Det er i tillegg oppgitt et areal på om lag 2 500 – 3 000 kvadratmeter til parkering i forbindelse med Biohuset på dagens studiested. Utover dette har HINN tilgang til utendørs parkering sør på campusområdet og som en del av parken nord-øst på campus.

Dagens arealer

I forbindelse med utredningsarbeidet er studiestedets arealer kartlagt og delt inn i fire overordnede funksjonskategorier. Tabell 4 under gir en oversikt over fordelingen av funksjonsarealet på studiested Hamar:

Funksjonskategori	KVM	Beskrivelse	Andel funksjonsareal
Arbeidsplassareal FUA	4 680	Kontorer og tilhørende garderober, wc, møterom, kopirom, sosiale soner og kommunikasjonsveier	33%
Felles FUA	3 200	Arealer som er tilgjengelig for alle brukere som kantine, bibliotek, fleksible studentareal, toaletter, vestibyle mm.	23%
Undervisning FUA	3 100	Inkluderer auditorium, formidlings-, gruppe- og seminarrom	22%
Ferdighet/spesialrom FUA	3 250	Undervisningsrom med særegne funksjoner og/eller utforming	23%
Kartlagt funksjonsareal	14 230		

Tabell 4 Arealkategorier dagens bygningsmasse studiested Hamar.⁵ Kategoriene er oppgitt som funksjonsareal.

Oversikten viser at andel arbeidsplassareal på studiestedet er forholdsvis høyt, og at andel spesialrom også er høyt sammenliknet med generelle undervisningsareal. Ved nærmere vurdering av arealet, ser vi at arbeidsplassrelatert areal per ansatt ligger omtrent på arealnormen på 13-15 kvm funksjonsareal (FUA), men deler av ansattarealet kan defineres som ineffektive, med lange og brede korridorer og flere store cellekontorer. Studiestedet tilbyr utdanning med mye ferdighetstrening, og det er derfor ikke unaturlig at andel spesialareal⁶ er høyt. Skolen har også en svømmehall som inngår som en sentral del av ny læreplan, med innføring av kompetansemål i selvberging og tilvenning til vann. Svømmehallen brukes som en del av undervisningen innenfor flere av studieretningene på LUP og som et velferdstilbud. Ellers er det verdt å merke at fellesarealer nesten ikke er å finne utenfor hovedbygningen ABC-bygget.

Teknisk tilstand

Den delen av høgskoles bygningsmasse som er leid av Statsbygg vurderes generelt som godt vedlikeholdt, men det er en del tiltak som må gjøres hovedsakelig grunnet kort restlevetid. Drenering, vinduer og tak er særlig bemerket i tilstandsvurderinger gjennomført på vegne av Statsbygg i 2021 (Statsbygg, 2021). Det som utpeker seg spesielt, er dårlig energimerking i fem av bygningene. Dette gjelder Byggene D, E, F, H og K. Bygningene av eldre dato antas å ha flere avvik i forhold til dagens krav i motsetning til bygg av nyere dato. Rehabilitering i nyere tid har løftet deler av bygningsmassen.

Når det gjelder byggene som leies av andre utleiere, er det ikke gjort konkrete vurderinger av tilstanden til byggene. Biohuset oppfattes å være i god stand, og fagmiljøene gir også tilbakemelding om spesialarealer som egner seg godt til sitt bruk. Tilbakemeldingene fra fagmiljøene i Midtbyen Park heller mer i retning av arealer som trenger en oppgradering og utvikling, ved et tenkt lengre leieforhold.

Vern

Som vist i Tabell 3 over er syv av bygningene på dagens campus omfattet av vern (Statsbygg, 2021). Det gjelder i hovedsak Verneklasse 2 eksteriør, regulering til bevaring/hensynsone, samt noe av

⁵ Det er vanskelig å sette et klart skille mellom enkelte av kategoriene. Studentene har for eksempel adgang til arbeidssonene i åpningstiden, samt at aktiviteter som veiledning finner sted inne på kontorene til ansatte. Mange fasiliteter er tilgjengelig for både ansatte og studenter, eksempelvis kantine, større møterom og bibliotek.

⁶ Laboratorium, svømmehall, treningsrom, datasaler, studioer, musikkrom og simulatorrom.

interiøret i Bygg A⁷. I tillegg er deler av uteområdene omfattet av vern. Dette gjelder området rundt Peder Sinneruds hus og rektorboligen, området rundt Nils Hertzbergs hus, uthus og Bryggerhuset, samt området rundt Kirsten Flagstads hus/Midtbyen skole.

Arealbruk

Ved uttrekk fra høgskolens rombookings- og timeplansystem (TimeEdit) er det sett på bruken av auditorier, klasserom og grupperom. Uttrekket består av et helt års data fra 01.01.2019-31.12.2019. Dette er den siste fullstendige perioden med vanlig drift på studiestedet før pandemien. Dataanalysen begrenses til timebookinger innenfor kjernetida som er fra 08:00-16:00. Det er ikke gjort registreringen av tilstedeværelse i forbindelse med KVV-en, fordi det ikke har vært hensiktsmessig under pandemien og ville ikke gitt et riktig bilde av ordinær bruk av campus.

Det timeplanlagte belegget på studiested Hamar er høyt sammenlignet med andre institusjoner der Statsbygg har gjort lignende analyser. Belegget ligger i lengre perioder tett oppunder eller over 75 %, som vurderes som grensen for hva som er ledig tid som er mulig å booke⁸. Den eneste romtypen der det ikke er så høyt samlet belegg er auditoriene, men disse rommene er lite fleksible og mest egnet til en type undervisning for større forsamlinger. Det høye belegget over tid, på både grupperom og på undervisningsrom, vitner om en stram styring av rombehov i timeplanleggingen og svært god optimalisering av ressursene man har gjennom timeplansystemet. Men det tyder også på en mangel på riktig antall undervisningsrom og størrelse på disse. Samtidig kan grupperomsbelegget tyde på at studentene ikke har nok arenaer for selvstudie, både individuelt og gruppevis.

I samtaler med ulike ansatte og studenter ved studiested Hamar, kommer det klart frem at biblioteket er navet, både på campus og i forskningen. Biblioteket er det stedet hvor studentene helst vil ha sine arbeidsplasser, og hvor det naturlig er mest rift om de plassene som finnes. Det blir et slags knutepunkt for informasjon, både for forskere og studenter. For studentene er det også naturlig å benytte kantinen som en sentral plass for studentarbeidsplasser, men arealene oppfattes både som lite fremtidsrettede og arealeffektive, og blir derfor mindre benyttet.

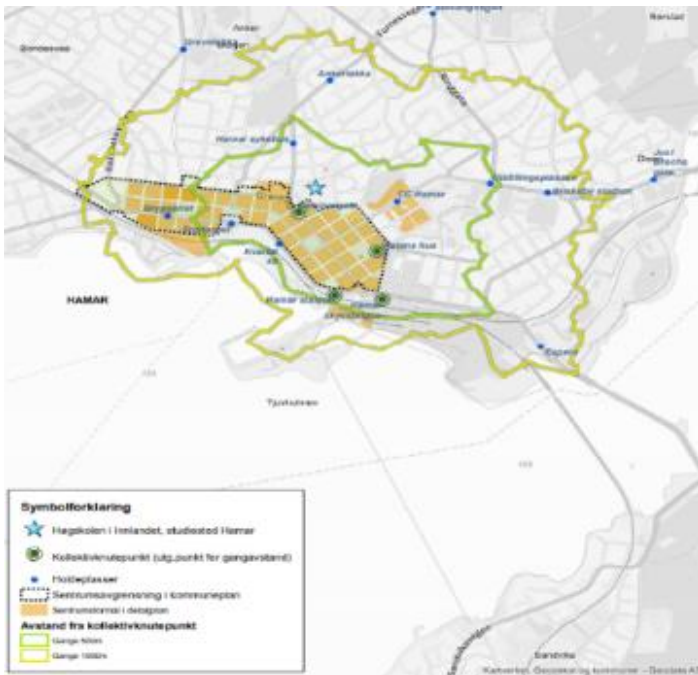
Dagens lokalisering

Stu diestedet ligger sentralt på Hamar, i gangavstand til jernbanestasjonen. Høgskolens arealer er avsatt til offentlig formål i kommuneplanen og ligger helt inntil området som er avsatt til sentrumsformål. Dagens lokalisering er i tråd med både nasjonale, regionale og kommunale føringer for denne type besøks- og arbeidsplassintensiv virksomhet. Gjeldende kommuneplan for Hamar ble vedtatt i 2018. Arealer avsatt til tjenesteyting og sentrumsformål gir utviklingsmuligheter for høgskole/universitet.

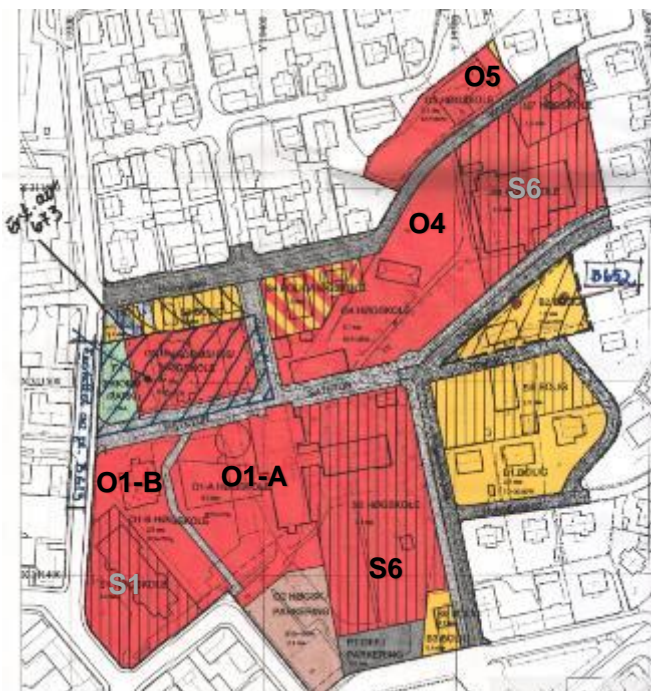
⁷ Verneklasse 2 er ikke et juridisk bindende vern, men et selvpålagt etatsinternt vern. I praksis betyr det at Statsbygg selv er ansvarlig for å ivareta de kulturhistoriske verdiene i bygningen.

⁸ Tiden som gjenstår utover 75 % anses å være så liten og fragmentert at kapasiteten vurderes som nær mot oppbrukt.

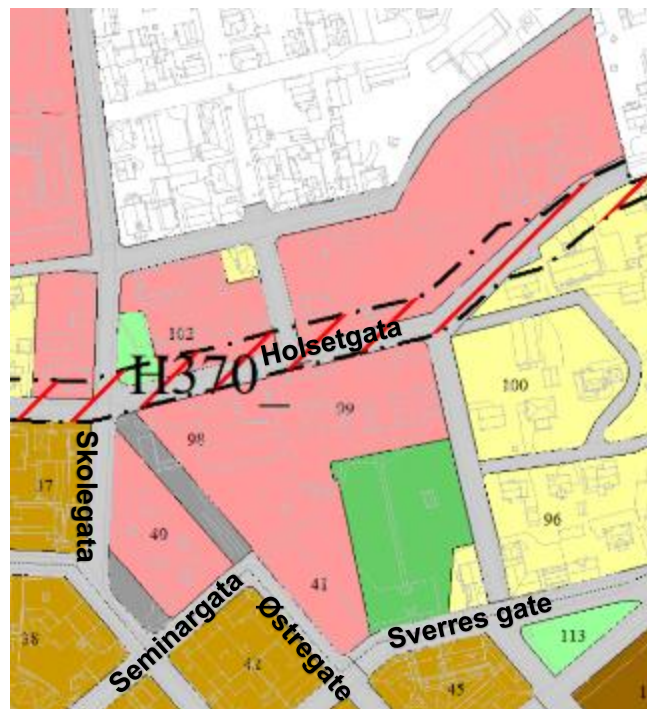
20 AV 90

Figur 3 Dagens lokalisering på Hamar

Figur 4: Gjeldende reguleringsplan for «høgskolen i Hedmark avd. lærerutd. – Hamar og nærmeste omgivelser» vedtatt i 2001

Figur 5: Forslag til sentrumsplan Hamar, høringsfrist var 04.09.2021. H_370 viser hensynssone for høyspenningsanlegg. Gatenavn påtegnet.

Figur 6 Illustrasjonsplan som viser utbyggingspotensial i gjeldende reguleringsplan. Da området ble regulert var de lysebrune områdene ubebygget. Områdene markert med rød ring er fortsatt ubebygget. Dagens situasjon ved studiested Blæstad

Institutt for jordbruksfag holder til på studiested Blæstad på Ridabu utenfor Hamar, en gård HINN leier av fylkeskommunen. Situasjonen ved Blæstad omtales som kritisk grunnet bygningsmessige mangler, som for eksempel sanitær, dårlig ventilasjon, kalde lokaler, støyete kantine med mer. I tillegg har både undervisningen og forskningen utviklet seg over tid, og har nå helt andre krav til og behov for lokaler og utendørs arealer enn hva det opprinnelig var. Det er derfor et stort behov for å enten utbedre og utvikle

22 AV 90

lokalene der man er, eller å flytte hele eller deler av instituttet tilknyttet Blæstad til en annen lokasjon og samtidig sikre tilgang til nødvendige jordbruksarealer.

Instituttet har til vanlig i dag nok plass til både undervisningsrom og arbeidsplasser, selv om de er uforholdsmessig inndelt med bl.a. store kontorer som følge av bygningskropp. De har flere klasserom de ikke får brukt fordi de er for små. Det er heller ikke tilfredsstillende universell utforming på Blæstad, og en rullestolbruker vil for eksempel ikke kunne bruke biblioteket.

Landbrukssenteret ble i sin tid etablert på området for bl.a. å styrke Blæstad. Landbrukssenteret er avhengig av instituttet for tilgang til møterom. Instituttet selv har god nytte av å ha disse næringsaktørene tett på. Det er lettere å få tak i forelesere, og er med på å skape et fagmiljø.

Studenter

Det var i både 2020 og 2021 ca. 150 campusstudenter (heltidsekvivalenter) på studiestedet, fordelt på følgende studieprogram:

- Bachelor i landbruksteknikk: 50
- Bachelor i agronomi: 70
- Årsstudium i agronomi: 25
- Årsstudium i landbruksteknikk: 5

Antall heltidsekvivalenter har vært stabilt siden fusjonen i 2017.

Årsstudiet i økologisk landbruk har ca. 160 studenter (fordelt på to år), men disse har ikke tilbud om undervisning på campus. Disse inngår da ikke i antall heltidsekvivalenter i denne oversikten.

Ansatte

Institutt for jordbruksfag hadde ved utgangen av 2021 19 ansatte, inkludert de som er knyttet til årsstudiet i økologisk landbruk:

- 11 faglig ansatte
- 2 Post-Docs + 2 stipendiater
- 3 administrativt ansatte + 1 driftsingeniør

2 Problembeskrivelse

HINN Hamar har flere kvaliteter som beliggenheten sentralt i Hamar, en bygningsmasse med egenart og historie og gode uteområder til bruk i undervisningen. Men det er også avdekket flere utfordringer knyttet til bygningsmassens kapasitet og egnethet for høyskoleformål. Det er høyt press på arealer både til ansatte og studenter, og ferdighetsarealer spesielt. Antall studenter og ansatte har økt vesentlig utover det dagens bygg ble dimensjonert for. I tillegg har nye undervisningsformer gitt behov for mer fleksible lokaler og nærhetsbehov mellom ulike romtyper. Etter vår vurdering vil problemet kunne gå ut over trivselen til studenter og ansatte, og kvaliteten på utdanningen og forskningen.

2.1 Hva er dagens problemer?

Etter en gjennomgang av dagens situasjon gjennom dokumentstudier, befaringer og intervjuer med brukerne av campus og deres viktigste samarbeidspartnere, er det avdekket flere problemer ved dagens bygningsmasse. Dagens løsninger har resultert i uhensiktsmessig bruk sett opp mot statlige føringer, forventninger fra høgskolens omgivelser og HINN sine egne strategier om faglig utvikling og studiekvalitet. I Tabell 5 oppsummerer vi de viktigste problemene som er observert, og vurderer hvilken årsak de har og hva konsekvensene kan bli for HINN og samfunnet ved å fortsette som i dag.

Problem	Årsak	Konsekvens
1) Ikke tilstrekkelig med arealer til undervisning, forskning, arbeidsplasser og sosiale soner.	<p>Areal per student har historisk ligget lavt for høgskolens studiested på Hamar, sammenlignet med tilsvarende institusjoner.</p> <p>Vekst i antall studenter og ansatte uten tilstrekkelig økning i areal.</p>	<p>Vanskelig å imøtekomme kravet om 5-årig lærerutdanning med tilstrekkelig kvalitet og undervisningstimer. Krevende å fylle opp eksisterende studieplasser og realisere vedtatte planer om nye studieretninger, f.eks. innen bioingeniørfag. Mer bruk av digital undervisning som permanent erstatning for klasseromsundervisning kan føre til lavere trivsel og engasjement blant studenter, og trolig lavere undervisningskvalitet. Lav kapasitet på arbeidsplasser kan resultere i dårligere vilkår for forskning og annet konsentrasjonsarbeid. Permanent bruk av hjemmekontor kan hemme faglig utvikling og tverrfaglig samarbeid på sikt og vil påvirke muligheten for å oppnå de langsiktige målene for høyere utdanning og forskning, som muligens lavere kvalitet på forskningen. Dårligere undervisningskvalitet kan føre til mangelfull og mindre relevant kompetanse i studentenes møte med arbeidslivet, som igjen kan føre til lavere produktivitet og verdiskapning for samfunnet på sikt.</p>
2) Nye undervisningsformer og studentaktiv læring lar seg vanskelig implementere, og forskning blir mindre relevant	<p>Undervisnings- og ferdighetsrommene er ikke tilpasset dagens undervisningsformer. Behov innenfor forskningen, mangler nødvendige støttearealer og tilgjengelige arealressurser er generelt lite fleksible for endringer.</p>	<p>Dårligere undervisningskvalitet og manglende tilgang på ferdighetstrening, kan føre til mangelfull og mindre relevant kompetanse i studentenes møte med arbeidslivet, som igjen kan føre til lavere produktivitet og verdiskapning for samfunnet på sikt. Gradvis mer utdaterte spesialareal med lite kapasitet, kan også medføre at forskningen blir mindre relevant.</p>
3) Mangelfull samhandling innad og mellom fagmiljøer	<p>Fragmentert og ineffektiv bygningsmasse og en presset arealsituasjon over tid, har gjort</p>	<p>Gir en ineffektiv drift og mindre samhandling enn HINN ønsker å legge opp til, for eksempel innen</p>

	at fagmiljøer som har nytte av samarbeid er spredt ut over campus. Det er ikke tilstrekkelig eller egnede møteplasser for utadrettet virksomhet.	tverrfaglig forskning og FoU- virksomhet. Kan også begrense de ansattes trivsel på sikt grunnet manglende møteplasser for fagmiljøer som naturlig hører sammen.
4) Dårlig inneklima og støy påvirker studie- og arbeidshverdagen negativt	Luft, temperatur, støy fra musikkrom	Støy fra musikkrom gir forstyrrelser for annen undervisning og arbeid og kan føre til lavere produktivitet. Dårlig inneklima kan gi milde helseutfordringer som hodepine og konsentrasjonsvansker.

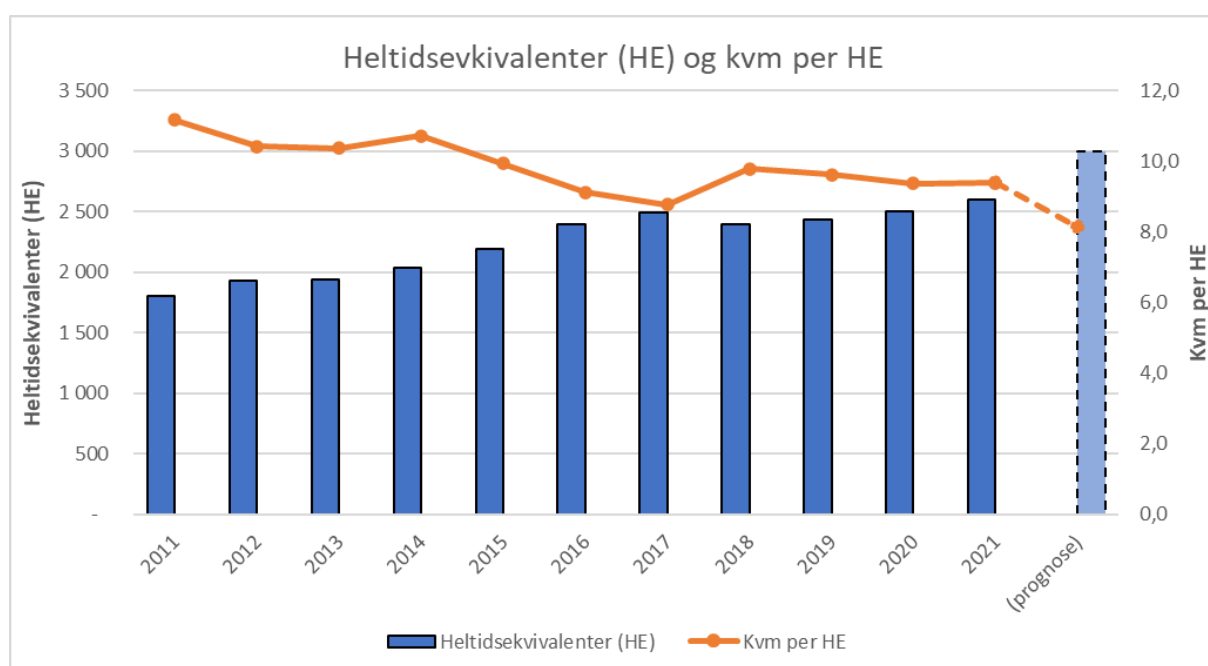
Tabell 5 Dagens problemer med bygningsmassen ved studiested Hamar

2.2 Problem 1 Knapphet på arealer til HiNNs kjernevirksomhet

Det er i dag en knapphet på arealer til undervisning, forskning og velferd. Utnyttelsen av undervisningsrommene og spesialrommene ligger i det øvre sjiktet av hva som vurderes av HINN som mulig å få til, mens grupperomsbelegget tyder på at studentene ikke har nok arenaer for selvstudie, individuelt og gruppevis. Cellekontorer har blitt ombygd til flerarbeidsplasser, og kapasiteten for arbeidsplasser er nå fullt utnyttet. De delte løsningene oppleves i intervjuer som trange og forstyrrende for konsentrasjonsarbeid fordi det heller ikke er tilstrekkelig med støttearealer for veiledning og telefonsamtaler/videomøter i nærheten av kontorene. Samtidig har samtlige institutter planer om nye ansettelses som følge av utvidete og/eller nye studietilbud og målsetninger om økt forskningsaktivitet

Årsak

Høgskolen på Hamar vokste i perioden 2006-2021 fra i underkant av 1 800 til ca. 2 600 studenter (heltidsekvivalenter), som er en økning på ca. 45 %. Figur 7 viser at for perioden 2011-2021 har målt antall kvadratmeter per heltidsekvivalent falt fra ca. 11,2 kvm til ca. 9,3 kvm, en reduksjon på ca. 17 %.

Figur 7 Antall heltidsekvivalenter (HE) og målt kvadratmeter per HE i perioden 2011-2022. Kilde: DBH, Statsbygg og HINN.

Høgskolens samlede areal fordelt på antall studenter er i dag lavt sammenlignet med tilsvarende UH-institusjoner. I NOKUTs sakkyndig-rapport i forbindelse med vurdering av HINNs universitetssøknad i 2018 (NOKUT, 2019), ble det påpekt at HINN er den institusjonen med færrest kvadratmeter per student i sektoren. I rapporten anbefaler sakkyndig komité HINN å øke kvadratmeter per student på en del av studiestedene. Hamar er et av studiestedene med lavest kvadratmeter per student, hvor i tillegg bygningsmassen vurderes å ha lav effektiv bruksgrad.⁹

Utfordringene med arealsituasjonen vil forsterke seg ytterligere som følge av endringen av grunnskolelærerutdanningen til en 5-årig utdanning og den økte satsingen på livslang læring som er et av målene høgskolen har i utviklingsavtalen med KD. I tillegg er det et prioritert område, både på nasjonalt og regionalt nivå, å få flere til å søke seg til lærerstudiene. Det har også vært vurdert en ny bachelor innenfor systemtenkning og spill, men det er per i dag ikke mulig å gjennomføre som følge av plassbegrensningene.

Konsekvens

Arealkartlegging fra 2017 (Statsbygg, 2017) og bookingdata fra 2020 (kap. 1.4) viser at det er lite tilgjengelig areal for studentene. Bruken av auditorier og undervisningsrom er høy og gjør det vanskelig for høgskolen å tilpasse og endre undervisningen gjennom et semester. Det høye grupperomsbelegget tyder på at studentene ikke har nok arenaer for selvstudie og gruppearbeid. En konsekvens av for lite tilgjengelige arealer, kan også være dårligere studentvelferd og tilbud for studenter utover undervisningstiden, som kan gi lavere trivsel og mer opplevd utenforskap.

En økning i studietilbudet og studentmasse vil etter utreders vurdering være krevende å håndtere med dagens romressurser. Med en vekst i studenter og ansatte, vil det uten tiltak i bygg og infrastruktur, være behov for mer permanent digital undervisning og fast bruk av hjemmekontor for ansatte. Dette kan føre til lavere trivsel, dårligere undervisningskvalitet og svakere samhandling. Vi mener den negative utviklingen i skår på noen utvalgte parametere fra studentenes helse- og trivselsundersøkelse fra 2018 (Folkehelseinstituttet, 2018) til pandemiåret 2021 (Folkehelseinstituttet, 2021) underbygger viktigheten av fysisk tilstedeværelse for tilfredshet med undervisning og læringsmiljø.

Spørsmål	Hamar		Landet	
	2018	2021	2018	2021
Tilfredshet med studiet – undervisningen	61	44	62	43
Tilfredshet med studiet – det fysiske læringsmiljøet	62	37	60	36

Tabell 6 Skår på utvalgte parametere fra studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2018 og 2021 (Folkehelseinstituttet 2018 og 2021)

Ved å videreføre dagens situasjon ved høgskolen risikerer HINN at det ikke vil være plass til nyansatte som følge av endringen fra 4- til 5-årig grunnskolelærerutdanning, eller til forskningsprosjekter knyttet til blant annet satsingen innen bioteknologi, som har fått finansiering av Forskningsrådet og Sparebankstiftelsen i Hedmark.

⁹ For nybygg i UH-sektoren de siste årene ligger kvadratmeter per student for sammenlignbare studiesteder rundt ca. 10. I et nybygg vil utnyttelsesgraden være høyere enn i en eldre og mer fragmentert bygningsmasse som i utgangspunktet ikke er bygget for dagens undervisningsformer og forskningsmetoder.

2.3 Problem 2: Nye undervisningsformer lar seg vanskelig implementere

Studiestedets bygningsmasse er utformet etter gammel høgskoledrift, og gir for flere fagretninger en uhensiktsmessig og ineffektiv bruk av arealene som ikke støtter godt nok opp om ønskede undervisningsformer, både innen teoretiske fag og praktiske fag. Ett av delmålene i utviklingsavtalen med KD, er at *'... utdanningene skal være relevante og forberede studentene på en framtidig yrkeskarriere.'*

Flere av instituttene oppgir at det er vanskelig å finne egnede undervisningsrom og støttearealer som grupperom, forberedelsesrom og lager, og at det ikke er kapasitet til å gjennomføre tilstrekkelig ferdighetstrening for studentene. Det har vært en gjennomgående tilbakemelding i intervjuene at det ikke er tilgjengelig større, flate og fleksible undervisningsrom som kan deles opp underveis i en undervisningsbolk (felles og gruppevis). Det er kun ett egnet slikt rom på campus. Med unntak av MoCap-studioet har Spillskolen ingen spesialrom, og studentene er avhengig av å finne ledige og egnede rom for å rigge opp og ned utstyr fra gang til gang. Dette gjør at studenter bruker uforholdsmessig mye tid på forflytning og kan oppleve at det er fullt, noe som igjen kan føre til at planlagte prosjekter og egentrening ikke blir gjennomført. Spillskolen har ellers et undervisningsrom som kun er rigget for å ta et årskull av gangen, og vil med en toårig master få problemer med å gjennomføre undervisningen. Videre er det avdekket mangel på ulike former for lærings-/teknologilaboratorier, der studenter kan få opplæring i å øve seg på å bruke utstyr til bl.a. programmering. Høgskolen har for eksempel i realfag kjøpt inn klassesett med ulike former for programmerbare roboter, programmerbar LEGO, mikrochips og nettbrett. Dette er utstyr som brukes i enkelte undervisningsøkter, men hvor studentene i fravær av lokaler ikke får anledning til å øve og få veiledning utover praksisen de får i undervisningen.

Institutt for bioteknologi er godt fornøyd med de laboratorium-fasilitetene de har i dag, men gjennom samtaler påpeker de at arealene trenger kontinuerlig oppdatering og utvikling av utstyret. Spesielt innenfor bioteknologi og Spillskolen, som i dag krever mye høyteknologisk utstyr, er det en rask utvikling innen fagfeltet. Det er derfor vanskelig å spå hva som vil bli gjeldende teknologier og metoder om 10-20 år, men det vil påvirke hva som blir nødvendig infrastruktur og type studietilbud.

Knappheten på fleksible arealer og tilpassing til digitale verktøy medfører at ønsket undervisningsform og mer studentaktiv læring ikke lar seg gjennomføre i den grad høgskolen ønsker å legge opp til.

Årsak

Dagens bygningsmasse består av en fragmentert bebyggelse fra tre ulike århundrer, og er av ulik kvalitet. Høgskolen har også over tid inngått leieforhold for ulike typer lokaler. Dette gjelder arealer i Midtbyen Park (Skolegata og Grønnegata), men også arealer i Biohuset som nå i stor grad benyttes av lærerutdanningen og Spillskolen i tillegg til institutt for bioteknologi. Det leies også tid ved kulturhuset Gregers av musikkutdanningen. Manglende fleksibilitet i de ulike arealene høgskolen disponerer reduserer muligheten for å benytte og utvikle nye typer undervisningsformer, fordi arealene legger begrensninger på hvordan ulike typer undervisning (ikke) kan gjennomføres. På tross av en relativt høy andel ferdighetsrom, er flere av rommene utdaterte og trange og oppleves som lite tilgjengelige både blant studentene og undervisere.

Konsekvens

Konsekvensen av at arealene ikke er tilpasset dagens undervisningsformer, som mer gruppebasert undervisning og mer studentaktiv læring, kan være redusert læringsutbytte, både i mengde og kvalitet. Et lavere og mindre relevant læringsutbytte kan påvirke produktiviteten til studentene når de går ut i arbeidslivet, og dermed også verdiskapingen i samfunnet over tid. Selv om effekten sammenlignet med

28 AV 90

en bedre arealsituasjon kan være vanskelig tallfeste, forventer vi at utfordringer i dag akkumuleres og gir større problemer på sikt fordi en større studentvekst, kombinert med forventninger om nye undervisningsformer, vil gi et større gap mellom behov og faktisk tilgang på infrastruktur.

Eksempelvis får ikke studenter ved fakultet for lærerutdanning og pedagogikk nødvendig ferdighetstrening i ulike digitale hjelpemidler. Hamar kommune er en av de største arbeidsgiverne for studenter fra campus Hamar, som følge av geografisk tilknytning. Kommunen har sett det som en utfordring fra rundt 2017, at en større andel av utdanningen av elevene i den kommunale skolen skjer digitalt, samtidig som de opplever at lærerne som kommer ut fra utdanningsinstitusjonen ikke er godt nok oppdatert på digital undervisning. Utviklingen av undervisningen skjer i skolene, og de som kommer ut som lærere nå har digitale ferdigheter, men ikke god nok kjennskap til pedagogiske verktøy for digital opplæring/undervisning.

AR/VR er forventet å spille en stor rolle i fremtiden innenfor undervisning, forskning og arbeidsmarked. Her har HINN i dag en god posisjon for å ligge i front i utviklingen, bl.a. fordi de har begge studieretninger samlet innenfor samme fakultet på samme studiested, noe som ikke er vanlig andre steder. Dagens arealsituasjon risikerer derimot å sette begrensninger for utviklingen, både som følge av manglende fasiliteter og kvaliteten på de fasilitetene høgskolen i dag har i de leide arealene i Midtbyen Park.

Gradvis mer utdaterte spesialareal, gir også begrensninger for forskningsaktivitet. Konsekvensen forventer vi er mindre relevant forskning enn det man ellers kunne fått med bedre tilpasset infrastruktur.

2.4 Problem 3: Mangelfull samhandling innad og mellom fagmiljøer

HINN vektlegger tverrfaglighet og samhandling mellom fagmiljøer på høgskolen og med eksterne aktører. Det siste kommer også frem av utviklingsavtalen HINN har med KD, hvor et av målene er *'...HINN skal utvikle et tett og forpliktende samarbeid med arbeidslivet i Innlandet.'* Dette vil også være en naturlig del av satsningen på Livslang læring. HINN ønsker å være en synlig aktør og skape innovative løsninger, noe de tror best gjøres i samarbeid. Det er vurdert å være et gap mellom ønsket retning og dagens situasjon, og det kan antas at noe av problemet kan tilskrives dagens lokaler, selv om fysisk miljø ikke alene løser samarbeidsutfordringene.

Fagmiljøer som skal og bør samarbeide sitter i dag spredt over hele campus og er fordelt på ulike etasjer og bygg, og det er mangel på faglige og sosiale møteplasser tilknyttet kontorene. For de fagansatte oppleves arbeidsplassorganiseringen som en hemmer for faglig samarbeid og utvikling, og det er blant flere institutter et ønske om å sitte i nærheten av hverandre innenfor faget. Ansatte som er avhengige av å bære med seg instrumenter eller annet av en viss størrelse mellom kontoret og undervisningsrommet fra gang til gang, særlig innenfor musikkfagene, opplever det som krevende og ineffektivt. Fakultetene ved HINN oppgir at mangel på fleksible arbeidsplasser for ansatte fra andre studiested er en hemmer for forskningssamarbeid.

HINN har i dag en sentrumsnær lokasjon, uten at høgskolen selv føler den helt har lyktes med å dra nytte av denne sentrale plasseringen i interaksjonen med samfunns- og arbeidsliv i området, samtidig som de har en klar målsetting i sin egen studiestedsutviklingsplan om å være åpen og inviterende mot omgivelsene. Dette er vurderinger som understøttes i samtaler med ulike deler av næringslivet i tilknyttet området. Dette kan ha flere årsaker, men etter vår vurdering er ikke dagens arealer ved høgskolen tilrettelagt for konferanser og møteplasser for en mer utadrettet virksomhet eller gjennomføring av disputaser. Dette er også noe som kommer frem i samtaler med representanter for Hamar kommune, og at det fremover blir viktig med sambruk og interaksjon mellom kommunen og HINN.

Årsak

Som vist i Figur 7 **Feil! Fant ikke referanse-kilden.**, har HINN hatt en stor vekst i antall studenter og ansatte uten at tilgangen på areal har økt tilsvarende. Høgskolen har i løpet av de siste 10-12 årene leid arealer i Biohuset og Midtbyen Park, og har i perioder måttet løse utfordringer med å skaffe tilstrekkelig med arbeidsplasser nærmest fra dag til dag. Nå sitter det for eksempel ansatte fra LUP i flere ulike bygg inne på studiestedet, i Midtbyen Park og i Biohuset, mens Spillskolen har spesialarealene sine i Midtbyen Park og det meste av undervisning og ansattarealer i Biohuset. Dette er forhold som over tid har medført stor avstand mellom fagmiljøer, ansatte og studenter og skaper logistikkutfordringer i hverdagen. Det finnes i dag få sosiale soner utenfor ABC-bygget innenfor campus, og de som finnes oppleves som for små og mindre imøtekommende.

Konsekvens

Den fragmenterte bygningsmassen og utfordringene med å orientere seg innenfor fagmiljøer som sitter spredt rundt på campus og i leide lokaler, vurderes å være begrensende for samhandlingen. Det gir en ineffektiv drift og mindre samhandling både internt og eksternt enn HINN ønsker å legge opp til, for eksempel innen tverrfaglig forskning og FoU-virksomhet. Mindre samhandling kan gi mindre relevant forskning, innovasjon og gjensidig kompetanseutvikling i samarbeid med arbeids- og samfunnsliv. Det kan også begrense de ansattes trivsel på sikt grunnet manglende møteplasser for fagmiljøer som naturlig hører sammen.

Fremover blir det, i tråd med nye krav til åpenhet og tverrfaglighet i forskningen, enda viktigere å jobbe på tvers av fag og studiesteder. Sakkyndig komité (NOKUT, 2019) fremhever også at faglig samarbeid på tvers av ulike institusjoner kan være et middel for å øke kvaliteten både i utdanning og forskning. Uten tiltak vil det etter vår vurdering bli vanskeligere å tilrettelegge for slik tverrfaglig samarbeid, da studiestedet hverken vil ha tilgjengelige gjestearbeidsplasser eller arenaer for uformelle og mer formelle møteplasser.

2.5 Problem 4: Dårlig inneklima og støy påvirker studie- og arbeidshverdagen negativt

Ansatte og studenter klager i dag over støy fra aktiviteter i forbindelse med musikkrommene, som forstyrrer undervisning, forskningsaktivitet og de nærmeste naboene til campus. I tillegg har flere av instituttene meldt fra om relativt store utfordringer knyttet til ventilasjon og varme i flere av byggene. Målinger Statsbygg regelmessig gjennomfører, viser at særlig auditoriene i C-bygget har temperaturer over anbefalte nivåer spesielt i fyringssesongen og karbondioksidnivåer regelmessig opp mot øvre anbefalte normer fra Folkehelseinstituttet (Folkehelseinstituttet, 2015). I A-bygget fra 1800-tallet er det i dag primært arbeidsplasser samt et auditorium. Bygget oppleves som kaldt, men med god luft. Avvikende er meldt over lengre tid til Statsbyggs driftsorganisasjon.

Årsak

Høgskolen har over tid forsøkt å dekke behovene for spesialrom innenfor bl.a. musikk gjennom interne omrokninger og ombygginger. Det har ført til at musikklaboratoriet ble flyttet fra B-bygget for å frigjøre lokaler til kontorer, og er nå til sjenanse for kontorlokalene i M-bygget. Det samme gjelder for både K- og B-bygget. Musikkrommene ligger i dag spredt i flere bygg, og forstyrrer av den grunn langt flere enn om de lå mer samlet. De fleste musikkrommene har manglende lydisolering, som forstyrrer annen aktivitet i nærheten. I tillegg har flere av musikkøvingsrommene manglende ventilasjon, som gjør det nødvendig å åpne vinduer under øvinger for å få luftet.

30 AV 90

Problemene med ventilasjon knytter seg særlig til C-bygget, hvor hele ventilasjonssystemet henger sammen. Temperaturen i auditoriene stiger over anbefalte nivåer når studentene tar det i bruk. Ventilasjonssystemet øker kapasiteten, som igjen medfører at det blir veldig kaldt på kontorene i samme bygg. Dårlig ventilasjon er også årsaken til at karbondioksidnivåene regelmessig ligger opp mot anbefalt norm i auditoriene.

Konsekvens

Støy fra musikkrom gir forstyrrelser for annen undervisning, forskning og annet konsentrasjonsarbeid, som igjen kan føre til lavere produktivitet. Dårlig inneklime kan gi helseutfordringer som hodepine og konsentrasjonsvansker, som kan påvirke studentenes utbytte av undervisningen og de ansattes produktivitet og trivsel.

3 Behovsanalyse

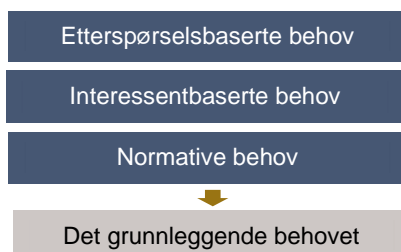
Behovsanalysen skal i henhold til FINs rundskriv R108/19 (Finansdepartementet, 2019) beskrive bredden i aktuelle, konkrete behov relatert til problembeskrivelsen, vurdert i et overordnet samfunnsperspektiv. Den skal inneholde en kartlegging av relevante interessenter/aktører i en interessentanalyse. Analysen skal få frem hvem som berøres av tiltaket og avdekke interessekonflikter. Analysen må inneholde en vurdering av styrken i de ulike identifiserte behovene og det må komme frem hvilket behov som skal legges til grunn for den videre utredningen.

Behovene skal uttrykke en fremtidig ønsket tilstand på en måte som gir rom for å vurdere alternative løsninger eller konsepter.

Vi har benyttet følgende tre metodiske tilnærminger for å identifisere behov

- 1) Etterspørselsbaserte behov: Tar utgangspunkt i et misforhold mellom tilbudt kapasitet/ytelse og etterspørsel for å identifisere behov
- 2) Interessentbaserte behov: Identifisering og kartlegging av behovene til grupper som kan bli berørt av tiltaket
- 3) Normative behov: Kartlegging av relevante overordnede politiske mål, lover og regler og drøfting av samfunnsbehov i lys av disse

På bakgrunn av disse analysene kan vi definere det grunnleggende behovet som utløser planlegging av tiltak (prosjektutløsende). Prosessen er illustrert i Figur 8 under.

Figur 8 Prosessen frem til det grunnleggende behovet

3.1 Etterspørselsbaserte behov

Antall studenter og årsverk på studiestedet er en av de viktigste parameterne for dimensjonering av et fremtidig studiested, og påvirker hvordan dagens utfordringer vil utvikle seg i fravær av tiltak. Fremover forventes student- og ansattvekst og endring i arbeidsform. Senest ved studiestart høsten 2021 var det en økning på drøye 100 studenter (heltidsekvivalenter) fra året før. Studentveksten som legges til grunn er i all hovedsak basert på:

- Den nasjonale reformen hvor faglærerutdanningen går fra 3-åring BA til 5-åring MA
- Vedtatt endring i grunnskolelærerutdanningen fra 4- til 5-årig
- Allerede tildelte studieplasser innenfor barnehage- og lærerutdanningen
- Vedtatte nytt studieprogram i bioteknologi

Økningen i studietilbud og utdanningsvarighet er vurdert å gi en vekst på ca. 400 studenter den neste femårsperioden. Deretter legger Statsbygg til grunn at etterspørselen vil flate ut. Tilsvarende er en forventet vekst på ca. 75 ansatte årsverk knyttet til studentvekst og ambisjonen om en større andel fagstillinger og førstestillinger. Den største prognoseusikkerheten vil være HINNs egne strategiske valg og prioriteringer i studiestedsporføljen og usikkerhet rundt hva som skjer med studentplassene studiestedet har fått midlertidig tildelt i forbindelse med koronapandemien. I tillegg vil det være en

usikkerhet, forbundet med i hvilken grad forholdene beskrevet i kap. 2 Problembeskrivelsen reduserer muligheten for å realisere den forventede veksten på studiestedet.

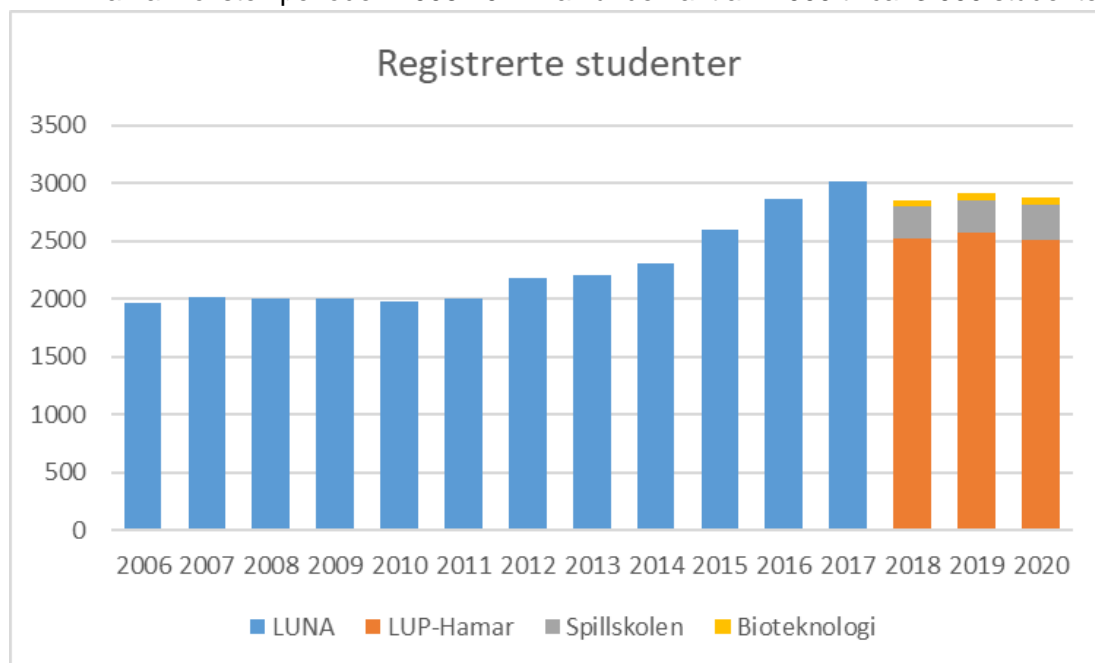
Utover antall studenter og årsverk er det også andre utviklingstrekk som vil kunne påvirke arealbruken fremover. Pandemien som har pågått siden mars 2020 har skutt fart i en rekke endringsprosesser, og utredningen legger til grunn at det vil skje en utvikling både innenfor bruk av digitale verktøy, undervisningsformer og livslang læring, teknologi og arbeidsplassorganisering, men det er foreløpig usikkert i hvilken retning utviklingstrekkene vil påvirke arealbehov.

Fremover forventes student- og ansattvekst

Utredningen legger til grunn en moderat økning i heltidsekvivalente campusstudenter, begrunnet med historisk utvikling og prognoser.

Historiske tall

HINN Hamar vokste i perioden 2006-2021 fra i underkant av 2 000 til ca. 3 000 studenter.

Figur 9 Utvikling av antall studenter ved studiested Hamar fra 2006-2020

I perioden 2018-2021 har det vært en økning fra snaut 2 400 til ca. 2 600 heltidsekvivalenter¹⁰.

	Studenter totalt		Endring %	Heltidsekvivalenter		Endring %
	2018	2021		2018	2021	
ALB	45	110	144 %	45	110	144 %
AMEK	280	255	-9 %	280	255	-9 %
LUP	2525	2660	5 %	2067	2227	8 %

¹⁰ Sum i Tabell 7 inneholder også et svært begrenset antall studenter (utveksling) for fakultet for økonomi og samfunnsfag.

SUM	2 850	3 040	7 %	2 392	2 595	8,5 %
------------	--------------	--------------	------------	--------------	--------------	--------------

Tabell 7 Utvikling i antall studenter og heltidsekvivalenter etter fusjonen, 2018-2021 (DBH)

Forventinger fremover

Den største forventede økningen av studenter på studiesteder kommer innenfor LUP, og primært som følge av endringen av grunnskolelærerutdanningen (GLU) fra 4- til 5-årig. På de to andre fakultetene er det mindre forventede endringer i studentantallet, selv om økningen innenfor ALB isolert sett er stor sammenlignet med dagens studenttall på fakultetet. HINN legger ellers opp til vekst i etter- og videreutdanning, men disse studentene er ikke forventet å påvirke arealbehovet i særlig grad fordi studiene hovedsakelig vil være basert på nettstudier, desentralisert undervisning og noe mindre samlingsbasert undervisning.

Fakultet	Heltidsekvivalenter			Kommentar
	2021	Dimensjonerende prognose	Endring	
ALB	110	130	20	Ny BA (vedtatt)
AMEK	255	350	95	Ny MA (søker)
LUP	2 227	2 600	373	Endring av GLU fra 4- til 5-årig
SUM	2 595	3 000	405 *	Rundet ned til nærmeste 100 *

Tabell 8 Dimensjonerende prognoser for antall studenter (heltidsekvivalenter) inkludert vurdering av usikkerhet

* Se vurdering av usikkerhet i prognosene

I tillegg til endringene innenfor GLU, er det en forventning om at LUP fyller alle plasser ved de utdanningene de i dag har innenfor GLU, barnehagelærerutdanningen (BLU) og lektorutdanningen. For de øvrige studieretningene innenfor LUP er det antatt at studenttallet holder seg rundt 2021-nivået.

Hele økningen innenfor AMEK kommer som en følge av satsningen på ny master innenfor spillutvikling og interaktiv simulering, som er planlagt startet opp høsten 2023. Denne erstatter et allerede etablert årsstudium og forventes å bli veldig attraktiv. Øvrige studier er forventet å holde seg rundt 2021-nivået.

For ALB er det forventet en videre økning av antall studenter som følge av en ny vedtatt bachelor Bioingeniør som startet opp høsten 2021, samtidig som det er planlagt med en liten reduksjon i antall masterstudenter.

Vi viser til Figur 7 i kapittel 2 som illustrerer gapet mellom etterspørsel etter areal som følge av forventet studentmasse og tilgangen på arealer i dag.

Summen av makrotrender og sentrale føringer tilsier nullvekst

Ut fra summen av langsiktige trender legger vi til grunn en flat vekst, etter at vi har lagt inn økning ut fra allerede oppstartede og vedtatte nye studieprogrammer og studieprogram.

Generelle befolkningstrender tilsier en flat eller noe fallende etterspørsel etter studieplasser. Framskrivning av befolkningen fra SSB mellom 19-34 år, som antas å være mest studierelevant alder, viser nedgang til 2050 med over 10 prosent. Samtidig er studietilbøyeligheten i befolkningen økende.

Forskningsrådets indikatorrapport fra 2020 viser at søknader til høyere utdanning har stabilisert seg de siste årene. I 2019 var det totalt 281 702 studenter i Norge. Det har vært omtrent like mange studenter siden 2016. De største vekstperiodene var fra slutten av 1980-tallet til årtusenskiftet og fra 2008 til 2017. De siste par årene har veksten vært mer moderat. På tross av mindre ungdomskull har koronapandemien og historisk høye ledighetstall imidlertid ført til den kraftigste økningen i antall søkere til høyere utdanning i 2020 på over ti år.

Usikkerhet i prognosene

Det er naturlig nok stor usikkerhet i slike prognoser som i Tabell 8, som skal forsøke å se langt inn i fremtiden. En usikkerhet i prognosene er om alle studentplassene som i dag står tomme innenfor GLU, BLU og lektorutdanningen fylles opp som forutsatt. Samtidig kan det også komme en ytterligere økning innenfor de samme studiene, hvis dagens plasser fylles opp. Det er et stort behov for å utdanne flere lærere, og det pågår både nasjonale og regionale kampanjer for å rekruttere flere lærerstudenter.

Hele den planlagte økningen innenfor AMEK - Spillutdanninger avhenger av en endelig godkjenning hos NOKUT. Søknaden forventes sendt i løpet av høsten 2022.

I prognosene for fremtidige studentplasser, ligger det for Hamar inne opp mot 175 plasser midlertidig tildelt i forbindelse med koronapandemien. I et svar fra 25. juni 2021 gir KD tilbakemelding om at det ikke er avklart hva som vil skje med de aktuelle studieplassene fremover, utover at kull tatt opp til og med 2021 vil finansieres på ordinær måte for å fullføre studieløpet. Etter hvert som konjunktursituasjonen normaliseres, vil også den samlede studiekapasiteten i sektoren bringes tilbake til det normale. Regjeringen vil komme tilbake til dette i senere budsjettår, med utgangspunkt i utviklingen i arbeidsmarkedet. Det vil derfor være en stor usikkerhet rundt hva som skjer med de midlertidige plassene og om også nye kull vil bli tatt opp etter 2021.

Vurdering

Det er relativt stor usikkerhet i deler av prognosen, ikke minst som følge av pandemisituasjonen, og det er en del plasser som skal fylles opp som ikke har studenter i dag. Vi har derfor valgt å avrunde sum for prognosen ned til nærmeste hundre, som gir en prognose for KVVU-en på totalt 3 000 studenter (heltidsekvivalenter). Det tilsier en fremtidig økning på ca. 400 studenter ved studiested Hamar.

Utredningen legger til grunn vekst i antall årsverk fra 326 til 400

Antall årsverk tilknyttet studiestedet gir grunnlag for dimensjoneringen av ansattareal, og sier også noe om hvordan dagens utfordringer vil utvikle seg i fravær av tiltak. Flere ansatte, spesielt på ledelsesnivå, er tilknyttet flere av studiestedene og har arbeidssted flere plasser. En slik tilnærming er nødvendig for at HINN skal kunne fungere som en studiestedsovergrepene institusjon, og krever også en egen organisering av arbeidsplassareal for denne typen ansatte. Antall årsverk som er definert med tilholdssted på Hamar sier derfor ikke alt om behovet for ansattareal, men er det beste utgangspunktet vi har.

Den viktigste driveren for vekst i ansatte er studentveksten. I tillegg har HINN en ambisjon om å bli akkreditert som universitet, og for å oppfylle denne ambisjonen må andel førstestillinger og fagstillinger øke i forhold til studentantall. Usikkerheten i prognosene for antall årsverk er først og fremst knyttet til studentvekst, men også til rekrutteringsgrunnlag for førstestillinger og utvikling i forskningsvirksomhet på Hamar.

I 2021 hadde HINN på Hamar 383 ansatte tilsvarende 326 årsverk, som ga et forholdstall mellom antall ansatte og studenter (heltidsekvivalenter) på ca. 1:8. Dette er å anse som lavt, da snittet innenfor sektoren er på ca. 1:6¹¹.

Årsverk historikk HINN Hamar	2018	2019	2020	2021	Prognose
Årsverk	252	268	285	326	400
Relativ årlig vekst årsverk		11%	3%	11%	-
Andel årsverk av fagstillinger i førstestillinger	62,7%	61,51%	65,46%	62,82%	-
Andel fagstillinger	74%	72%	74%	77%	77% (antatt)
Student heltidsekvivalent/fagstilling årsverk	12,7	12,5	11,8	10,3	9,7

Tabell 9 Utvikling i årsverk 2018-2021. Kilde: DBH og HR-avdelingen ved HINN

Som Tabell 9 viser har studiested Hamar en relativt god dekning av fagligstillinger (årsverk) per student, og har også siden 2018 økt både antall årsverk og fagstillinger forholdsvis sammenlignet med studentvekst slik at tallet for 2021 er nede på litt over 10 studenter per faglige årsverk.

Andel faglige årsverk i førstestillinger vurderes også i universitetssøknaden, og her ligger HINN lavt sammenlignet med de nye universitetene. Samlet sett var komiteens vurdering at HINN ikke oppfyller kravet til tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innen utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.

Årsverk per fakultet	2021	Dimensjonerende prognose	Endring	Kommentar
ALB	21	32	11	
AMEK	28	45	17	
LUP	240	305	65	
Andre	37	40	3	
SUM	326	400 *		Rundet ned til nærmeste 100 *

Tabell 10 Dimensjonerende prognoser for antall ansatte (årsverk) inkludert vurdering av usikkerhet

* Se vurdering av usikkerhet i prognose

Prognosene ser på estimerte antall årsverk som vil trenge en arbeidsplass. Det har vært dialog med det enkelte fakultet for å få dokumentert forventning til fremtidige årsverk og årsaken til endringene. Forventede økninger er primært knyttet til å betjene en forventet økning i studentmassen, men kommer også som følge av en økning andel førstestillinger og en økt ekstern forskning og ph.d.

¹¹ Statsbygg, Kunnskapsgrunnlag for universitets- og høgskolesektoren – rapport A, oktober 2017 (Statsbygg, 2017)

Usikkerhet i prognosene

Usikkerheten i prognosene knytter seg i stor grad til usikkerheten i den forventede veksten i antall studenter. Samtidig er det en usikkerhet knyttet til hvilken grad HINN klarer å tiltrekke seg både prosjektmidler og rekruttere tilstrekkelig med fagfolk.

Vurdering

Utredningen legger til grunn at det vil være 400 årsverk ved HINN Hamar, en økning med 74 fra dagens 326 årsverk.

Digitalisering: Ambisjon om å endre arbeidsformer med utgangspunkt i nye digitale verktøy

Det er en rask utvikling innen digitale løsninger, også innen UH-sektoren. Undersøkelser fra 2018 (Diku, 2019) viser at bruken av digitale ressurser har økt, men at bruken så langt underbygger tradisjonell undervisning i stedet for å endre den. Pandemien har gitt en brå omstilling til bruk av mer digitale løsninger i undervisningen, men har også vist at de tekniske løsningene og fysiske romløsningene i dag ikke nødvendigvis er godt egnet for digital undervisning. Hvordan digital og fysisk undervisning vil utvikles er fortsatt vanskelig å si, men det er vanskelig å se for seg et heldigitalt studiested. Både ansatte og studenter påpeker viktigheten av å kunne være fysisk til stede samtidig som fleksibiliteten de digitale løsningene kan gi fremheves. Mer vektlegging av deling av forskningsdata og internasjonalisering av forskning vil også påvirke behovet for digitale løsninger, og at byggene legger til rette for god digital infrastruktur (Forskningsrådet, 2020). I ny digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren 2021-2025 (Kunnskapsdepartementet, 2021) er ambisjonene høye med tanke på å endre undervisning og forskningsmetoder med utgangspunkt i nye digitale verktøy.

Endring i undervisnings- og arbeidsformer

Undervisning i teoritunge fag har historisk blitt basert på forelesninger med lite dialog mellom foreleser og studenter. Det er en utvikling mot mer studentaktiv læring der seminarer med inndeling i mindre grupper og samhandling mellom underviser og studenter er mer fremtredende.

Det er en dreining fra den stereotypiske «enslige forskeren på cellekontoret» til mer åpen forskning og forskning som pågår i forskningsfelleskap. Forskningsrådets policy for åpen forskning (Forskningsrådet, 2020) legger føringer om en mye større grad av tverrfaglighet, brukervedvirkning og involvering av befolkningen i forskningen. Formålet er å styrke tilliten til og kvaliteten ved forskningen som utføres.

Tradisjonen for arbeidsplasskonsepter i academia er i stor grad basert på privatiserte cellekontor, og det er det også ved HINN. Trender mot mer åpen forskning og tverrfaglighet i både forskning og undervisning kan kreve en annen grad av samhandling enn det som er mulig innenfor det tradisjonelle arbeidsplasskonseptet, samtidig må det fortsatt være arealer som legger til rette for konsentrasjonsarbeid. Statsbygg leder i 2021 og 2022 forskningsprosjektet «arbeidsplasser i academia», som ser på barrierer og drivere for innføring av nye arbeidsformer i academia, men det er for tidlig å komme med konklusjoner fra dette arbeidet.

For arbeidsplasser generelt har pandemien gitt en brå endring i måten vi jobber, men det er for tidlig å si hvordan varige endringer vil slå ut når pandemien gradvis slipper taket i samfunns- og arbeidsliv. Avstandskrav knyttet til smittevern kan påvirke samtidig tilstedeværelse, gjennomføring av møter og romkapasitet som gir økt arealbehov. Motsatt kan alternative arbeidsteder, økt digitalisering og mer fleksible arbeidstider gi redusert arealbehov. Ledelsens strategiske valg vil være avgjørende for hva slags tilstedeværelse og arbeidsliv som blir gjeldende etter pandemien.

HINN ønsker å være en foregangsinstitusjon for livslang læring

Det har de siste årene vært bred politisk satsing på desentrale utdanninger og læring hele livet. Dette medfører et samfunnsbehov for tilrettelegging ved studiesteder. Høgskolen i Innlandet har en målsetning om å være en foregangsinstitusjon innenfor fleksible utdanninger – der studenter i ulike aldre tar utdanninger tilpasset sin livssituasjon, og vi forventer derfor en økning i tilbudet. Det er en klar forventning fra de ulike aktørene at, nettoøkningen i etterspørselen og tilbudet vil være nettbasert og desentralt og dermed ikke påvirke arealbehov i stor grad. HINN har sammen med OsloMet den høyeste andelen etter- og videreutdanning i Norge, og det pågår også en stor andel etter- og videreutdanning via studiested Hamar.

3.2 Interessentanalyse

I forbindelse med utredningen er det gjennomført en rekke intervjuer og møter med studenter, ansatte og eksterne interessenter, i tillegg til dokumentetsøk for å kartlegge hvordan de viktigste interessentene berøres og hvilke behov og interesser de har i prosjektet. Oppsummert er ansatte og studenter opptatt av at tiltaket legger til rette for god trivsel og høy kvalitet i forskning og utdanning gjennom flere og bedre tilpassede arealer, og at tiltaket legger til rette for fremtidig utvikling av studietilbud og forskning.

Det gjennomgående innspillet og behovet fra eksterne interessenter er at de ønsker en bedre tilrettelegging for et tettere samarbeid mellom høgskolen og arbeids- og samfunnslivet.

Aktør-/interessentgrupper og relasjon til prosjektet	Vurdert grad av innflytelse	Behov og interesser i prosjektet
Storting/regjering og departementer (primært KD, KDD og FIN)	Stor	At konsepter utarbeides i tråd med politiske føringer for utdanning og forskning, kultur og arealforvaltning. At tiltaket er samfunnsnyttig. At et eventuelt investeringstiltak gjennomføres innenfor bestemt tid, kost og kvalitet i et porteføljeperspektiv.
HINN	Stor	At den faglige virksomheten holder høy kvalitet og er i tråd med HINNs strategier. En bedret arealsituasjonen for miljøene ved studiested Hamar, også sett i sammenheng med utvikling på HINNs andre studiesteder. Målene i HINNs studiestedsutviklingsplan: <ul style="list-style-type: none"> • Åpne og inviterende studiesteder • Effektive og fleksible arealløsninger • Bærekraftige og fremtidsrettede studiesteder
Fakultet for lærerutdanningen og pedagogikk (LUP), som også inkluderer SePU	Middels	Tilstrekkelig med store og fleksible undervisningsrom, tilpassede digitale hjelpemidler, tilstrekkelig med arbeidsplasser, flere sosiale møteplasser, spesialarealer med kapasitet for ferdighetstrening, og en generell opprydding i musikkrommene. Kunst- og håndverk er et eksempel som går mer og mer over på det digitale, hvor det ikke lengre holder med 'en keramikkovn', men helt andre digitale hjelpemidler i undervisningen.
Fakultet for anvendt økologi, landbruksfag og bioteknologi (ALB) - bioteknologi	Middels	Tilstrekkelig med arbeidsplasser, tilpassende digitale hjelpemidler, ekstra undervisningslaboratorium, flere sosiale møteplasser og tilstrekkelig kapasitet for å kunne fortsette samarbeidet med private aktører.
Fakultet for audiovisuelle medier og kreativ teknologi – Spillskolen	Middels	En samling av instituttet i et bygg, undervisningsrom tilpasset undervisningsform, tilpassende digitale hjelpemidler, flere sosiale møteplasser og gruppearbeidsplasser og en rekke spesialarealer.

<p>Studentorganisasjonen i Innlandet (Stinn) og studentene</p>	<p>Middels</p>	<p>God tilrettelegging for studentenes læringsutbytte, fysiske og psykiske helse. At det er tilstrekkelig med egnede og attraktive studentarealer.</p>
<p>Studentsamskipnaden Innlandet (SINN)</p> <p>Skal gi alle studenter et godt velferdstilbud som bidrar til et helhetlig læringsmiljø. Virksomhetsområdene omfatter bolig, barnehage, kantine, bokhandel og rådgivningstjeneste/helsetilbud.</p>	<p>Middels</p>	<p>Samtalerapeuter og studentkoordinatorer må være synlige og lett tilgjengelige for studenter. Det er behov for flere møterom og andre egnede arealer for velferdsaktiviteter og studentaktiviteter, og at det tilrettelegges bedre for fritidsaktiviteter. Det er et behov for gode møteplasser, både formelle og uformelle, tilgang på bibliotek, wifi og andre ting som trekker studentene til campus. Det handler om å få studenter til å være på campus, som bidrar til å dempe ensomhet.</p>
<p>Studentene ved studiestedet</p>	<p>Middels</p>	<p>Tilstrekkelig med sosiale møteplasser, grupperom og studentarbeidsplasser, fremtidsrettede undervisningsrom og nødvendige spesialarealer med kapasitet for ferdighetstrening, et bedre inneklima og bedre kvalitet og tilgjengelighet på kantine og bibliotek.</p>
<p>Hamar kommune</p> <p>Jobber for interessene til Hamar innbyggere. Ansvarlig for nære tjenester innen undervisning i grunnskole og barnehage, helse- og sosialsektoren, samferdsel og tekniske oppgaver, kultur og fritid. Regulerende myndighet.</p>	<p>Middels</p>	<p>At HINNs planer er koordinert med kommunens byutviklingsplaner. At tiltak legger til rette for tettere samarbeid med HINN og innovasjonsmiljø og andre aktører fra samfunns- og næringsliv i kommunen.</p> <p>Ønsker at man får utnyttet potensialet i den sentrale plasseringen av høgskolen i interaksjonen med kommunens innbyggere og aktivitetene i området.</p> <p>At verneverdige kulturminner tas vare på som en naturlig del av all arealplanlegging, byggevirksomhet og forvaltning av det fysiske miljøet.</p> <p>At studentene får mulighet til en større andel ferdighetstrening, slik at de er oppdaterte på det å undervise digitalt. Profesjonsutdanninger må henge sammen med praksis i barnehager og skoler. I tillegg ønsker de en større opplevd tilgjengelighet av studiestedets bibliotek og dets faglitteratur.</p>
<p>Statsbygg</p> <ul style="list-style-type: none"> - rollen som eier av dagens bygningsmasse - rollen som byggherre for et statlig byggeprosjekt - rollen som nøytral rådgiver <p>Statsbygg eier den største andelen av dagens bygningsmasse på studiestedet og leieavtalen går ut i 2028. Ved et byggeprosjekt vil Statsbygg være byggherre fordi det vil defineres som et statlig byggeprosjekt. Statsbygg utfører denne KVuEn som en nøytral rådgiver uavhengig av rollen som eier og byggherre.</p>	<p>Middels/liten*</p> <p>*rollen som eiendomsforvalter er har liten påvirkning, mens rollen som rådgiver (i konseptfase) og byggherre (i videre faser) har en større grad av innflytelse på konseptutforming/prosjektgjennomføring.</p>	<p>Statsbygg, som eier av deler av dagens bygningsmasse, er forberedt på å inngå ny leieavtale med HINN på Hamar etter 2028, når dagens leieavtale utløper. Statsbygg, som byggherre, er opptatt av at utbyggingsprosjekt på dagens campus eller på et nytt campus gir gode rammer for en effektiv prosjektutvikling. Statsbygg ønsker god kvalitet på konseptvalgutredningen og at den legger riktige premisser for konseptvalg og videre prosjektutvikling.</p>
<p>Innlandet fylkeskommune</p> <p>Regional utviklingsaktør med planmyndighet. Veileder kommunene og har ansvar for å følge opp kommuneplaner, samt ansvarlig for kultur, opplæring i videregående skole, næring, samferdsel mm.</p>	<p>Liten</p>	<p>At tiltaket gjennomføres i tråd med relevante fylkesplaner og støtter opp under fylkeskommunens ønskede samfunns- og kompetanseutvikling i regionen.</p>

<p>Regionalt samarbeidsutvalg</p> <p>Samarbeidsorgan mellom HINN og et bredt sammensatt utvalg av representanter fra næringsliv og offentlig sektor i regionen.</p>	Liten	Tilrettelegging for at HINN bidrar til å skape fremtidens næringsliv i regionen gjennom tettere kobling mellom næringsliv og academia. Ønsker at HINN skal være en regional kraft og at tiltak legger til rette for læring mellom offentlig og privat sektor og HINN. Videre satsing på fleksible studier og etter- og videreutdanning knyttet opp mot behovene i regionen. Tverrfaglighet i undervisning og forskning fordi arbeidslivet trenger kandidater som kan jobbe tverrfaglig.
<p>NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen)</p> <p>Faglig uavhengig forvaltningsorgan under KD med ansvar for å godkjenne, føre tilsyn med og informere om tilstanden i høyere utdanning mv., herunder akkreditering av utdanningsinstitusjoner.</p>	Liten	At infrastruktur er i tråd med krav til akkreditering (infrastruktur skal være tilpasset virksomheten).
<p>Sparebankstiftelsen Hedmark</p> <p>En større bidragsyter for HINNs eksternt finansierte forskning, som nå finansierer realiseringen av Innlandet Science Park.</p>	Liten	At både planlagte og fremtidige forskningsaktiviteter gjennomføres av høy kvalitet. Ønsker HINN som leietaker og bruker i innlandet Science Park.
<p>Hamarregionen Utvikling</p> <p>Et samarbeid mellom tre kommuner, som bl.a. jobber med å fremme samarbeid mellom lokale og regionale aktører innen næringsutvikling, reiseliv og turisme, samt markedsføring av regionen utad. Sentralt i dette arbeidet er også kompetanseheving og utvikling av eksisterende næringsliv.</p>	Liten	Opptatt av at HINN utvikler studier som er tilpasset det regionale næringslivet og utdanner studenter som kan jobbe i kommunen. Behovet for å fylle på kompetanse er noe helt annet nå enn det var for bare få år siden. Dette stiller helt nye krav til fleksibilitet både i bygningsmasse og undervisningstilbud, og at høgskolen klarer å ulike utdanninger sammen til mer relevante og brede studietilbud. Ønske om å være en aktiv samarbeidspartner også fremover for utdanning og kompetanseheving.
<p>Naboer</p>	Liten	Godt samarbeid og at ev. endringer på høgskolens infrastruktur ikke tilfører negative kvaliteter for omkringliggende bygninger og virksomheter, samt nødvendig involvering og informasjon i gjennomføringsfasen.
<p>Andre kunnskaps- og entreprenørbedrifter og kunnskapspark</p> <p>Østlandsforskning, Sperm Vital, Norsvin, Geno, Biobank,</p> <p>Klosser Innovasjon, grundermiljøet i Midtbyen Park med</p> <p>Fleire</p>	Liten	Ønsker å fortsette og utvikle allerede pågående samarbeid med ulike deler av HINN, og er da bl.a. avhengig av både tilgang til spesialarealer og gode formelle og uformelle møteplasser.
<p>Utleiere av Biohuset og Midtbyen Park</p>	Liten	Ønsker fortsatt utleie til HINN, med et lite forbehold om hva eier av Midtbyen Park tenker sine langsiktige utviklingsplaner for bygningsmassen – ønsker kun kortsiktige leieavtaler med HINN per i dag.

Tabell 11 Oversikt kartlagte interessenter

Mulige interessekonflikter

Det er i dag en konflikt i forbindelse med støyen som følger av bruken i flere av musikkrommene, både internt på campus og med de nærmeste naboene. Musikkrommene er ikke tilpasset bruken og forstyrrer undervisning, fagmiljøer og forskning i tilknytning til rommene i relativt stor omkrets. For de nærmeste naboene er det særlig bruken av Brakka som er mest problematisk, da det ofte er et behov for å åpne vinduene under øving som følge av dårlig ventilasjon, noe som fører til økt støvforurensning.

Konflikten knytter seg til dagens situasjon, begge parter (musikkutdanningen og omgivelsene) er opptatt av en bedre løsning for musikk som ivaretar akustiske krav og er støyisolerte.

Flere av høgskolens viktige samarbeidspartnere innenfor bioteknologi har valgt å bli værende i Biohuset sammen med HINN, og risikerer med endringer i infrastrukturen ved høgskolen å miste tilgang til laboratorier som følge av den store veksten innenfor instituttet for bioteknologi. Høgskolen vil også ved en ev. relokalisering av campus risikere å miste muligheten for fysisk kobling med de samme næringsaktørene.

Det eksisterer en mulig konflikt mellom naboer som ikke ønsker forringelse av området og en omfattende utbygging av campus. Naboene vil på ulike vis bli påvirket av støy og anleggstrafikk i en byggeperiode som vil kunne strekke seg over flere år, og vil også kunne frykte en forringelse av et småhusområde nord/nord-øst for campus. Dette er noe som må planlegges for og håndteres gjennom hele utviklingen av en fremtidig campus.

Sparebankstiftelsen Hedmark er en viktig samarbeidspartner for høgskolen, og bidrar med betydelige eksternt finansierte forskningsmidler. Stiftelsen ser på HINN som en viktig bruker og leietaker av et fremtidig Innlandet Science Park, noe som ikke nødvendigvis er forenlig med en stor utvikling av dagens campus.

3.3 Normative behov

Her redegjør vi for de mest relevante overordnede politiske mål, lover og forskrifter som har relevans for utredningen¹².

Formålet med universiteter og høyskoler er definert i universitets- og høyskolelovens § 1-1 som å;

- tilby høyere utdanning på høyt internasjonalt nivå
- utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- formidle kunnskap om virksomheten og utbre forståelse for prinsippet om faglig frihet og bruk av vitenskapelige og kunstneriske metoder og resultater, både i undervisningen av studenter, i egen virksomhet for øvrig og i offentlig forvaltning, kulturliv og næringsliv
- bidra til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig utvikling

Strategi for lærerløftet

Kunnskapsdepartementets strategi for lærerløftet – På lag med kunnskapsskolen (Kunnskapsdepartementet, 2014) legger grunnlaget for bl.a. vedtak om endring til en 5-årig lærerutdanning, som videreføres i Kunnskapsdepartementets nasjonale strategi for lærerutdanningen – Lærerutdanningen 2025 (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Infrastruktur er viktig for at UH-sektoren oppnår overordnede mål

I langtidsplanen for forskning og høyere utdanning fra KD, som kom høsten 2018, la for første gang en norsk regjering frem en politikk for universitets- og høyskolebygg (Kunnskapsdepartementet, 2019). Hovedbudskapet i denne er at bygg, utstyr og infrastruktur skal legge til rette for kvalitet i utdanning og forskning, og for bærekraft og miljø. Studiestedet skal og fremme samarbeid – mellom studenter og forskere, academia og næringslivet og lokalsamfunnet.

«Et godt utformet bygg kan invitere til samarbeid, til å krysse grenser mellom fag og til bedre kommunikasjon mellom studenter, mellom studenter og forskere, og mellom academia, næringslivet og lokalsamfunnet. Et dårlig utformet bygg kan hindre slikt samarbeid, fremme enveiskommunikasjon fra

¹² En mer detaljert tabelloversikt finnes i vedlegg 6 HINN KVV Hamar Normative behov, oversikt

undervisere til studenter og hindre god utnyttelse av digitalisering, entreprenørskap og utadrettet virksomhet. ...» (Kapittel 8.1 «Behov for godt utformede universitets- og høyskolebygg»).

Viktige nasjonale mål for UH-sektoren fra den samme langtidsplanen, er styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, å møte store samfunnsutfordringer og å sikre et bærekraftig velferdssamfunn og fagmiljø av fremragende kvalitet. Videre fremheves det blant annet at samlokalisering av undervisning, grunnforskning og anvendt forskning gir et godt grunnlag for innovasjon og økonomisk utvikling.

Tettere knytning mellom høgskolen og arbeidslivet: Livslang læring og arbeidslivsrelevans

Kompetansereformen – lære hele livet (Kunnskapsdepartementet, 2019), og stortingsmeldingen om arbeidslivsrelevans (Kunnskapsdepartementet, 2020) vektlegger at utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet må samarbeide tettere for å ruste samfunnet for omstilling. Med tettere knytning mellom høgskolen og arbeidslivet vil utdanningene bli mer relevante og studentene bedre rustet til å møte et samfunn i omstilling og endring.

Tilbud om livslang læring som gir mulighet til å bygge og utvide kompetanse for flere befolkningsgrupper vektlegges og underbygger behovet for at HINN fortsatt satser tungt på utvikling av etter- og videreutdanningstilbud. Kompetansereformen trekker eksempelvis fram satsing på kompetanseutvikling for lærere i barnehage og skole, som en viktig del av satsningen for en bedre kvalitet i barnehager og skoler.

Studentaktive lærings- og vurderingsformer, innovasjon og entreprenørskap bør også vektlegges mer enn i dag i henhold til de siste politiske føringene. I stortingsmeldingen «Kultur for kvalitet» (Kunnskapsdepartementet, 2016) skriver regjeringen også at de forventer «at universitetene og høyskolene samarbeider med nasjonalt og regionalt næringsliv for å sikre bedre videreutdanningstilbud og god kontakt med praksisfeltet.»

UH-institusjonene har en tydelig rolle i utviklingen av regionalt nærings- og samfunnsliv

Universiteter og høyskoler har en tydelig regional rolle ved å utdanne kandidater til regionens arbeidsmarked, men også gjennom samarbeid med kommuner og fylkeskommuner om regionplaner og med næringsliv om studier og forskning. I utviklingsavtalen mellom KD og HINN er et overordnet mål regionalt samarbeid; «HINN skal være en betydningsfull, innovativ og synlig aktør i Innlandet». Mål som legger vekt på utdanningsinstitusjonenes rolle som utviklingsaktør i sin region går igjen i flere av utviklingsavtalene KD har med utdanningsinstitusjonene. I stortingsmeldingen om bærekraftige byer og sterke distrikt (Kommunal og moderniseringsdepartementet, 2016) foreslår regjeringen insentiver som fremmer samspill mellom universitets- og høyskolesektoren og arbeids- samfunns- og næringslivet for å oppnå et mer konkurransedyktig næringsliv.

Foregangsinstitusjoner for klima- og miljøvennlige løsninger

Det er en gjennomgående forventning i samfunnet at undervisningsinstitusjonene er gode forbilder når det gjelder både å ta i bruk og å utvikle innovative og klima- og miljøvennlige løsninger. I langtidsplanen fremheves viktigheten av infrastruktur som har kostnadseffektive, bærekraftige og klima- og miljøvennlige løsninger. Dette gir behov både for riktig drift av bygningsmassen og en bygningsmasse som gjør det mulig med et lavt klima- og miljøavtrykk.

Videre er det en økende oppmerksomhet om sirkulær økonomi og klimavennlige valg i statlig bygg- og eiendomsforvaltning, og temaet ble vektlagt i regjeringens strategi for bygg og eiendom (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2021). Ifølge strategien bør gjenbruk av eksisterende bygningsressurser alltid

vurderes når nye tiltak utredes, planlegges og gjennomføres. Gjenbruk av eksisterende bygg kan i noen tilfeller være i motstrid med andre hensyn.

Mer effektiv ressursbruk i UH-sektoren

Mer effektiv ressursbruk var et av hovedmålene ved Strukturreformen (Kunnskapsdepartementet, 2014) som dannet grunnlag for sammenslåingen av mindre UH-institusjoner til færre større enheter. Strukturreformen lå også som bakteppe for fusjonen mellom Høgskolen i Lillehammer og Høgskolen i Hedmark i 2017. Meldingen legger vekt på at å forvalte tildelte ressurser effektivt er viktig både for å oppnå høy ytelse og gode resultater innen utdanning og forskning, men også for UH-sektorens legitimitet med tanke på at sektoren forvalter store ressurser og har stor grad av autonomi.

Effektiv ressursbruk går også igjen i regjeringens strategi for bygg og eiendom (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2021). De økonomiske utsiktene tilsier at statens budsjettrestriksjon vil bli strammere i årene som kommer, og som en følge av dette står det i innledningen til bygge- og eiendomsstrategien at: «potensialet for meir kostnadseffektive og innovative løysingar i bygg- og eigedomsforvaltninga må utnyttast betre».

3.4 Prosjektutløsende behov

Høgskolen har en fragmentert og lite fleksible bygningsmasse fra tre ulike århundrer, som allerede i dag oppleves som for liten og med manglende funksjonalitet. Det vil være behov for en tilpasning av arealene og funksjonene ved studiestedet for å oppnå god kvalitet i forskning og høyere utdanning. Fremover vil samfunnsutviklingen gi endringer i undervisnings-, studie- og forskningsmetoder samtidig som det forventes videre vekst i antall studenter og årsverk ved studiestedet. Det er derfor behov for arealer som legger til rette for den fremtidige utviklingen i tillegg til å løse dagens utfordringer. Vi har formulert følgende prosjektutløsende behov;

Mangel på tilstrekkelige og kvalitativt gode nok arealer for å møte dagens og fremtidig behov for utdanning og forskning.

Styrken i det prosjektutløsende behovet vurderes som sterkt. På studiested Hamar utdannes det hvert år et stort antall lærere, for enten å undervise innenfor barnehage, grunnskolen eller i den videregående skolen. Det vil være av interesse for en stor del av Norges befolkning, at det utdannes tilstrekkelig med lærere og at disse er godt kvalifiserte. På Hamar er det i tillegg miljøer som jobber med viktige spørsmål innenfor bl.a. klima og framtidens matproduksjon.

Bestandigheten i behovet vurderes også som sterkt. Deler av behovet er der allerede i dag, og vil øke ytterligere som følge av innføringen av 5-årig lærerutdanning. Det pågår en rekke kampanjer og målbevisste tiltak både regionalt og nasjonalt for å tiltrekke flere kvalifiserte kandidater til spesielt lærerutdanningene. Forventet samfunnsutvikling tilsier et økende behov for tilstrekkelige og kvalitativt gode nok arealer innenfor studiestedets studieretninger.

3.5 Oppsummering av behovene til areal- og funksjonsbehov

Det prosjektutløsende behovet er konkretisert til å fremskaffe tilstrekkelig kvalitativt gode nok arealer for å møte dagens og fremtidig behov for utdanning og forskning. Dette er gitt høyest prioritet blant behovene fordi det er kjernen av HINNs samfunnsoppdrag, og det er funnet svakheter i dagens løsning for disse aktivitetene.

Tabell 12 gir en oversikt over hvilke typer arealer det er vurdert at høgskolen har behov for gitt de prioriterte behovene. I tillegg beskrives areal- og funksjonsbehovet for de aktivitetene som vurderes

flyttet fra studiestedet på Blæstad. Dette er kun aktuelt dersom den lokale strukturendringer gjennomføres med praksis på Blæstad og teori på Hamar.

Tabell 12 Oppsummering av identifiserte behov

Utviklingstrekk Hamar	Arealbehov
Økning i antall studenter og ansatte	Undervisningsrom med ulike krav (akustikk, kjøling, didaktikk, 'flipped classroom' mv.) med nødvendige støttearealer som grupperom, forberedelsesrom og lager
	Grupperom og studentarbeidsplasser
	Arbeidsplasser med nødvendige støttearealer
	Undervisningslaboratorium
	Fleksible arealer for prosjektarbeid
	Dramasal og fremføringsarealer
	Møteplasser og sosiale soner for studenter og ansatte, som for eksempel økte og forbedrede arealer for kantinen og biblioteket
Endring i undervisningsform og forskning	Større, flate og fleksible undervisningsrom med nødvendige støttearealer, som også tilrettelegger for prosjektarbeid
	Ulike spesial- og ferdighetsrom, inkludert utvikling av dagens arealer til fremtidig krav til undervisnings- og forskningsformer
	Formelle og mer uformelle arenaer for ulike samarbeid med arbeids- og samfunnslivet
	Gjestarbeidsplasser
	Arealer for ferdighetstrening, som for eksempel lærings- og teknologilaboratorier
Andre	Tiltak for å redusere støy fra de ulike musikkrommene, og dårlig inneklima spesielt i A- og C-bygget
	Samle de ulike fagmiljøene som naturlig bør sitte sammen/i nærheten av hverandre
Utviklingstrekk Blæstad	Arealbehov
Feltarbeid og praksis på Blæstad, mulighet for teoriundervisning tilknyttet et annet studiested ved HINN, for eksempel på Hamar	Klasserom – større rom med plass til 80 studenter (samlet undervisning for to bachelor-retninger) Tilgang til auditorium Tilgang til to/tre fleksible undervisningsrom tilpasset digitale verktøy Arbeidsplasser, grupperom studentarbeidsplasser Tilgang på sosiale soner, kantine og bibliotek

4 Strategiske mål

Med utgangspunkt i problembeskrivelsen og behovsanalysen er det definert samfunns- og effektmål for utredningen. Samfunns mål beskriver hvilken samfunnsutvikling prosjektet skal bygge opp under, og er derfor knyttet til prosjektets virkning på samfunnet. Effektmål er definert som mål for virkninger prosjektet har for brukerne. Brukere i denne sammenheng er definert som ansatte, studenter og eksterne samarbeidspartnere ved HINN studiested Hamar.

Statsbygg har utarbeidet samfunns- og effektmål i samarbeid med HINN. Målene er forankret i HINNs ledergruppe og i HINNs styre våren 2021. Samfunns målet er forankret med Kunnskapsdepartementet, som eier av målet, mai 2021.

4.1 Samfunns mål

Samfunns målet beskriver nytten som ønskes oppnådd for samfunnet og skal angi retning og ambisjon for HINNs studiested på Hamar. Realisering av samfunns målet må til en viss grad kunne tilbakeføres til prosjektet. Følgende samfunns mål er definert i tråd med overordnede politiske føringer og HINNs egen strategi:

HINN studiested Hamar er en effektiv utdanningsinstitusjon med et fremtidsrettet lærings- og forskningsmiljø av høy kvalitet, som styrker regionen gjennom tett samarbeid med arbeids- og samfunnsliv.

4.2 Effektmål

Det er etablert fem effektmål som skal bygge opp under samfunns målet og definere hvilke virkninger tiltaket skal føre til for brukerne. Effektmålene er innen områdene utdanning, forskning, fleksibilitet, regional kraft og klima og miljø, og må forstås som at det er HINNs fasiliteter som skal bygge opp om innsatsområdene.

	Tema	Effektmål	Mulige indikatorer på måloppnåelse
E1	Utdanning	Utdanningen er relevant og av høy kvalitet	<ul style="list-style-type: none">• Studiepoeng• Andel førstekompetanse i utdanningsprogrammene• Studiebarometeret• Andel studenter som gjennomfører på normert tid• Sysselsatte kandidater etter endt utdanning (kandidatundersøkelser o.l.)
E2	Forskning	Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er av høy internasjonal kvalitet	<ul style="list-style-type: none">• Antall forskergrupper og kvaliteten i disse• Interne tverrfaglige samarbeid og forskergrupper
E3	Fleksibilitet	HINN håndterer endringer i kapasitet og arbeidsformer på en effektiv måte	<ul style="list-style-type: none">• Areal/student• Areal/ansatt• Omstillingsevne knyttet til nye undervisningsmetoder
E4	Regional kraft	HINN skal samarbeide tett med arbeids- og samfunnslivet i regionen og være en synlig og innovativ aktør	<ul style="list-style-type: none">• Eksterne samarbeidsavtaler – faglige nettverk
E5	Klima og miljø	HINN har en høy miljøstandard	<ul style="list-style-type: none">• Klimagassregnskap

Tabell 13 Effektmål for utviklingen av HINNs studiested på Hamar

Effektmålet om utdanning kommer foran forskning i prioriteringsrekkefølgen. I realiteten er utdanning og forskning så gjensidig avhengige av hverandre, og er begge grunnleggende formål for en høyere utdanningsinstitusjon, slik at disse bør prioriteres tilnærmet likt. Dersom HINN oppnår universitetsstatus vil forskningsmålet være helt avgjørende for å lykkes. Effektmål tre og fire er mål som i større grad underbygger hovedmålene om høy kvalitet i forskning og utdanning. De angir forutsetninger for å oppnå effektmål 1 og 2, men stiller også ambisjoner om eksempelvis formidling, samhandling med regionalt arbeidsliv og omstillingsevne når det gjelder undervisningsmetoder og effektiv drift. Effektmål 5 om klima og miljø prioriteres sist, og dette kommer først og fremst av at vi tror dette målet i mindre grad vil skille mellom valg av konsept, men at en høy miljøstandard heller er en forutsetning for konseptutforming, og dermed også kunne vært en rammebetingelse.

Siste kolonne i tabellen inneholder indikatorer for å vurdere grad av måloppnåelse. Det er krevende å finne indikatorer som isolert sett kan tallfeste eller si noe konkret om måloppnåelse uten at den er påvirket av andre tiltak eller utvikling ved HINN studiested Hamar. Arbeidet med å definere indikatorer bør derfor utvikles i videre faser av prosjektutviklingen.

5 Rammebetingelser

Rammebetingelser skal sammenfatte betingelsene som skal oppfylles for valg av konseptuell løsning og fremtidig drift, og avgrensar dermed mulighetsrommet i mulighetsstudiet i kapittel 6. Ifølge Finansdepartementets rundskriv om statens prosjektmodell (Finansdepartementet, 2019), skal ikke rammebetingelsene settes slik at de avgrensar mulighetsrommet unødige, men legge vekt på effekter og funksjoner på et overordnet nivå. Vi diskuterer her rammebetingelser av betydning for mulighetsrommet, som lokalisering, studiestedsstruktur ved HINN og rammer for eierskapsmodell for et eventuelt byggeprosjekt. De mest relevante rammebetingelser som er satt av lover og forskrifter, er oppsummert i Tabell 14.

Rammebetingelser i oppdragsbrevet fra HINN

Viktige rammebetingelser fra oppdragsbrevet fra HINN er at konseptene skal være i tråd med høgskolens overordnede studiestedsutviklingsplan fra mars 2020 (Høgskolen i Innlandet, 2020). Kunnskapsdepartementet er ansvarlig fagdepartement, og kan derfor utfordre rammebetingelser satt av oppdragsgiver, som i dette tilfellet er HINN.

Rammer fra oppdragsbrevet til HINN er at fusjonsplattformen fra 2017 ligger fast, det vil si at utredningene skal ta utgangspunkt i dagens organisering av de ulike studiestedene med tilhørende studiestedsstruktur og fagmiljøer. Med denne rammebetingelsen ligger det et ansvar hos HINN med tanke på å koordinere sin studiestedsutvikling, spesielt sett opp mot konseptvalgutredningen for studiested Lillehammer, som foregår parallelt med konseptvalgutredningen for Hamar.

Utredningen har forholdt seg til dagens studiestedsstruktur, blant annet i forbindelse med prognoser for vekst i ansatte og studenter. Det vil imidlertid være naturlig at det vil skje en utvikling i HINNs studiestedsstruktur i løpet av et 60 års perspektiv.

Konsepter med ny lokalisering skal ligge i nærheten av Innlandet Science Park (ISP)

Det ble i utredningens styringsgruppemøte 08.06.21 avklart at en relokalisering av campus kun vil være aktuell i umiddelbar nærhet til ISP. Endelig plassering av ISP ble offisielt avklart 28. mai 2021.

I dag er det ca. åtte minutter å gå fra campus Hamar til jernbanestasjonen og ca. 10-12 minutter til den delen av strandsonen hvor ISP er under planlegging. For at flyttingen av studiested Hamar skal utgjøre noe betydning sammenlignet med dagens lokalisering, er søkeområdet avgrenset tett opp til den planlagte lokaliseringen av ISP med maksimalt fem minutters gange.

Studiestedet defineres som formålsbygg og kan i begrenset grad leies i markedet

I henhold til bygge- og leiesaksinstruksen (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2017), skal det alltid vurderes om et tiltak bør videreføres som et statlig byggeprosjekt eller som leie i markedet. UH-institusjoner defineres normalt sett som formålsbygg grunnet en høy andel spesialiserte arealer og deres ofte langsiktige og stedbundne behov. Slike lokaler er ikke lett omsettelige i markedet. Vi forutsetter at HINNs bygningsmasse også defineres som formålsbygg begrunnet i at arealene har høy grad av spesialtilpasning og at det ikke er et velfungerende marked for denne type bygg i Hamar. Leie i markedet kan likevel være et fleksibelt supplement til eide arealer, spesielt for mer generelle og omsettelige arealer som kontorareal og generelle undervisningsrom. HINN leier i dag i overkant av 8 300 kvm i markedet i Biohuset og Midtbyen Park. Flere av disse arealene, spesielt i Biohuset, defineres som spesialiserte arealer.

Spesialareal bør forvaltes av staten for å unngå leievilkår i utleiers favør grunnet monopolsituasjon. Vi mener at dette premisset bør gjelde ved videre utvikling av studiestedet, og at muligheten for å leie eksterne lokaler begrenses til øvrig behov for generelle lokaler. Det må allikevel ses spesielt på allerede etablerte leieforhold, og i hvilken grad det er fornuftig å videreføre disse. Hvor stor andel areal som er rasjonelt å leie privat vil avhenge av konseptet, leide arealers nærhet til studiestedet og hvor velfungerende markedet er. I den videre utredningen forutsettes det at dagens praksis for leie av spesialarealene i Biohuset enten videreføres uten større oppgraderinger og fordi det allerede er et etablert leieforhold, eller at en eventuell nyetablering skjer gjennom et statlig byggeprosjekt. Det vurderes ikke å være aktuelt at denne type spesialarealer reetableres gjennom leie i markedet.

Ansattareal bør følge arealnормen for statlige kontorlokaler

For areal per ansatt legger utredningen til grunn den statens arealnорм for statlige kontorlokaler (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2015), tilsvarende 23 kvm BTA ansattareal per årsverk. Dersom det er behov for å gå utover normen, må dette begrunnes særskilt. Statsbygg har ikke funnet momenter som tilsier at HINN bør ligge over arealnормen, og forutsetter normen eller lavere i dimensjonering av konsepter. For eksisterende bygningsmasse, tar vi utgangspunkt i vurdert funksjonsareal (FUA) i samme arealnорм.

Relevante lover og forskrifter

Tema	Lover og forskrifter	Rammebetingelse
Arbeidsmiljø	Arbeidsmiljøloven	Fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygnings- og utstyrmessige forhold, inneklime, lysforhold, støy, stråling o.l. skal være fullt forsvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd
Vern og universell utforming	Kulturminneloven, plan -og bygningsloven, og likestillings- og diskrimineringsloven	At vern og fredning blir ivaretatt i tiltaket og at tiltaket legger til rette for ulike grupper uavhengig av funksjonsevne
Effektiv areal- og ressursbruk, energieffektive løsninger	Rundskrivet om normer for energi- og arealbruk i statlige bygg	At tiltaket ivaretar hensynet til effektiv arealutnyttelse og energieffektive løsninger
Infrastruktur	Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven)	At infrastruktur er tilpasset virksomheten

Tabell 14 Rammebetingelser utledet fra lover og forskrifter

6 Mulighetsstudie

Vi har vurdert et bredt spekter av tiltak som kan løse HINNs problemer og behov ved dagens campus Hamar. Etter grovsiling av tiltakene står vi igjen med fem hovedkonsepter, som vurderes mer detaljert i alternativanalysen:

- Nullalternativet er referansealternativet som de andre konseptene måles opp mot, men skal også være et valgbart alternativ. Alternativet innebærer ingen funksjonsendring eller økning i areal, men viderefører bruken av dagens bygningsmasse ved studiested Hamar inkludert tiltak for en forsvarlig drift (nødvendig vedlikehold og tekniske utskiftninger).
- K1 Transformasjon – videreutvikle hele campus: Konseptet utforsker fortsatt bruk av skolens tilgjengelige arealer og bygg, men tilfører ny bygningsmasse sentrert rundt ABC-bygget for å dekke arealbehovet iht. antatt øking i studenter og ansatte.
- K2 Transformasjon – samling av campus: I konseptet avvikles bruken av deler av bygningsmassen som befinner seg i randsonen av hovedbygningen (ABC). Funksjonene tilføres i nybygg sentralt på campus, og eksisterende lokaler oppgraderes og tilpasses nye behov
- K3 Minimal utbygging: Konseptet utforsker et minimumsalternativ, der det kun bygges et tilbygg for å oppnå tilstrekkelig arbeidsplassareal i henhold til normtall. Arealbehovet ved økt studentmasse løses gjennom økt åpningstid og mer digital undervisning.
- K4 Relokalisering av campus: Konseptet innebærer at høgskolen flytter ut fra dagens bygningsmasse og at det bygges en ny campus i gangavstand til Innlandet Science Park, med forutsetninger om en gunstigere tilpasning av arealer og funksjoner enn dagens bygningsmasse.

6.1 Grovsiling av tiltak

Når vi utforsker mulighetsrommet, ønsker vi å vurdere løsninger som 1) gir ulike virkninger både på kostnads- og nyttesiden, 2) påvirker ulike deler av problemet, både årsak og konsekvens og 3) er konseptuelt forskjellige. Firetrinnsmetodikken¹³ sørger for at tiltak med ulikt investeringsomfang blir vurdert, fra det enkle til det mer omfattende. Vi har forkastet løsninger som i veldig liten grad løser de grunnleggende problemene eller prosjektutløsende behovene, som ikke er konseptuelt forskjellige fra andre løsninger eller som åpenbart er dyrere uten å gi mer nytte.

Tiltak sortert etter omfang	Tiltak som er vurdert	Grovsiling: Hvordan tiltaket vurderes videre
Påvirke etterspørselen etter arealbehov (informasjons- og påvirkningstiltak)	Redusere eller stoppe vekst i antall studenter og ansatte.	Forkastes som helhetlig konsept. En stor andel av prognostisert vekst kommer allerede i 2021 som følge av nasjonalt vedtak om endring av grunnskolelærerutdanningen fra 4- til 5-årig. Å redusere vekst eller redusere antall studenter vil kreve en stor omstrukturering av studietilbudet ved studiestedet, og er ikke i tråd med HINNs strategi.
	Mer hjemmekontor og digital undervisning.	Forkastes som helhetlig konsept. Vurderes som en løsning som ikke alene vil kunne løse høgskolens behov for utdanning og forskning med høy kvalitet. Økt fjernundervisning og hjemmekontor kan fungere i kombinasjon med andre tiltak for å gi en grad av fleksibilitet. Undersøkelser om helse og trivsel så langt fra pandemien viser at høy grad av digital undervisning ikke gir god kvalitet i utdanningen.

¹³ Firetrinnsmetodikken er en metode som brukes for å sikre at løsninger i spennet fra enkle til mer omfattende blir vurdert. Metoden ble først utviklet av Statens Vegvesen og brukes nå av flere sektorer.

	Flytte studieplasser til andre av HINNs studiesteder der det er ledig kapasitet i bygningsmassen.	Forkastes som helhetlig konsept, da det ikke har vært en del av utredningens mandat. Studiestedenes studieprofil ligger fast etter fusjonen i 2017. Å endre på studieporteføljen mellom studiesteder er ikke innenfor HINNs strategi, og vil kreve stor omstilling av både studenter og ansatte.
Mer effektiv utnyttelse av eksisterende infrastruktur (investering i styring, regulering og drift)	Bedre rombookingsystem.	Forkastes som helhetlig konsept. Dette potensialet er i stor grad tatt ut for i hovedsak alle vesentlige romtyper.
	Økte åpningstider i form av undervisning på kveldstid og/ eller i helgene.	Forkastes som helhetlig konsept. Utvidet undervisningstid vil i liten grad kunne øke utnyttelsen av dagens arealer, bryter med gjeldende arbeidskontrakter og kan gjøre studiestedet mindre attraktivt for ansatte og studenter. Arealeffektiviseringsgevinsten er også begrenset sett opp mot studiestedets behov. Samlingsbaserte studier opptar allerede noe av kapasiteten i de mer «ugunstige» tidsrommene på kveldstid og i helgene. Tiltaket vil heller ikke påvirke problemet med manglende arbeidsplasser.
	Bedre utnyttelse av ansattarealer ved eksempelvis mer deling av kontor eller færre enkeltkontorer.	Forkastes som helhetlig konsept. Kan gi et redusert arealbehov areal ved vekst i ansatte, men dagens bygningsstruktur og romløsninger gir begrenset potensial for god arealutnyttelse av kontorene. Det er også over tid allerede gjort store tilpasninger i bygningsmassen, og administrasjonen ved studiestedet vurderer at potensialet for flere delte arbeidsplasser allerede er tatt ut.
Forbedre eksisterende infrastruktur (investerer i mindre forbedringstiltak og tilbygg samt ombygging av eksisterende infrastruktur)	Rehabilitering og funksjonsendring i dagens bygningsmasse som løser studiestedets utfordringer og behov uten økning i areal.	Forkastes som helhetlig konsept. Arealutnyttelsen er allerede høy. Det er begrenset med mulighet for å øke effektiviteten i dagens arealer uten å bygge ut mer areal. Studiested Hamar ligger allerede i dag, før den forventede økningen i antall studenter og ansatte, lavt i areal per student.
	Mindre rehabilitering og funksjonsendring i kombinasjon med mindre tilbygg.	Tas med videre. Tiltaket kan løse noe av studiestedets behov for en bedre struktur av bl.a. musikkrommene og behovet for ansattarealer. Må kombineres med økt digitalisering og utvidete åpningstider.
	Økt leie på dagens campus og/eller i Hamar sentrum.	Forkastes som et helhetlig konsept. HINN leier allerede en betydelig andel lokaler (typisk kontorlokaler, men også laboratorier i Biohuset). Bygningsmassen klassifiseres som formålsbygg. Dermed vurderer vi det som lite aktuelt å øke andelen privat leie i betydelig grad, eller som en større del av et hovedkonsept. En ytterligere økning av leieporteføljen, vil føre til en ytterligere fragmentering bygningsmassen med tilhørende avstander mellom fagmiljøer og funksjoner som naturlig hører sammen.
Større investeringer i ny eller ombygget infrastruktur	Nytt bygg på dagens tomt som erstatter hele dagens bygningsmasse.	Forkastes. Løsningen vil i sum, inkludert rivekostnader og bortfall av salgsinntekter, mest sannsynlig være dyrere enn å oppføre et nytt bygg på ny tomt. Det er dessuten kvaliteter i dagens bygningsmasse inkl. vern som det ikke er hensiktsmessig å rive.
	Større ombygging og tilbygg på dagens tomt.	Tas med videre. Konseptet kan gi kvalitetsforbedringer i bygningsmassen og møter etterspørselen etter areal.
	Samle høgskolens arealer i størst mulig grad. Medfører både avhending av arealer og tomt og avslutning av leieforhold i markedet, med tilhørende behov. for økt andel nybygg.	Tas med videre. Konseptet kan gi kvalitetsforbedringer i bygningsmassen og møter etterspørselen etter areal.
	Relokalisering - Nybygg på ny tomt innenfor fem minutters	Tas med videre. Konseptet kan møte etterspørselen etter areal og tilby mer egnede lokaler for kjernevirksomheten.

gange til planlagte Innlandet Science Park.	
Relokalisering - Transformasjonskonsept i sentrum (ombygging av tilgjengelig eksisterende bygningsmasse).	Det er ikke funnet bygningsmasse innenfor 5-10 minutters gange fra området hvor Innlandet Science Park skal etableres som møter arealbehovet til HINN og/eller som egner seg for transformasjon.

Tabell 15 Oversikt over vurderte tiltak i mulighetsstudiet sortert etter omfang investeringskostnader

6.2 Tiltak som tas videre til alternativanalysen

Vi har forkastet mindre organisatoriske eller etterspørselsbaserte tiltak som en helhetlig konseptuell løsning på utfordringer og behov ved studiested Hamar. Vi står igjen med fire hovedkonsepter som alle innebærer større eller mindre investeringstiltak, i tillegg til nullalternativet. Det som skiller konseptene er størrelse (areal), grad av samling og lokalisering. Hovedgrepene for de tre mest omfattende konseptene er at vi øker arealet for studentene, samtidig som vi forholder oss til arealnormen for arbeidsplasser. For det siste konseptet øker bare arealet for ansatte slik at studiestedet tilfredsstiller normen for arbeidsplasser, i tillegg til at eksisterende arealer bygges om og omstruktureres i noe grad for å øke egnetheten for HINNs virksomhet på Hamar.

K1 Transformasjon – hele campus. Tilbygg ca. 15 200kvm
Inkl. p-kjeller. Eksisterende ca. 22 300 kvm inkl. Biohuset

K2 Transformasjon – samling. Tilbygg ca. 21 000 kvm inkl. p-kjeller.
Eksisterende ca. 14 000 kvm, inkl. en mindre del av Biohuset.

K3 Minimal utbygging. Tilbygg ca. 2 200 kvm.
Eksisterende ca. 24 200 kvm.

K4 Relokalisering av campus. 30 750 kvm nybygg.

6.3 Viktige forutsetninger for konseptene

Under gjennomgående viktige forutsetninger for dimensjoneringen av konseptene som tas videre til alternativanalysen.

Areal per student – 10kvm BTA som grunnlag for arealdimensjoneringen av hele campus

I arbeidet med å vurdere arealbehovet for konsepter i utdanningssektoren i en tidlig fase, er det mest vanlig å forholde seg til et gjennomsnittlig areal per student (heltidsekvivalent) for å dimensjonere det

totale arealbehovet (BTA). Dette inkluderer også arealer for studiestedets ansatte. Utredningen har sett på flere forskjellige tilnærminger, for å komme frem til et utgangspunkt for studiested Hamar med sin sammensetning av studieretninger på campus.

Vi har sett på tidligere rapportering og erfaringstall benyttet i UH-sektoren – såkalte normtall. Det er ofte store interne forskjeller i erfaringstallene, men sammenstillingene ender som regel rundt 10 kvm per student (heltidsekvivalent). Vi har sett på erfaringstall fra relevante prosjekter under planlegging, i gjennomføring og som har blitt ferdigstilt. Disse peker også i retning av ca. 10 kvm per student som et utgangspunkt for et normalt arealkrevende studiested. 10 kvm per student går igjen som et referansetall fra nylig gjennomførte infrastrukturprosjekter i UH-sektoren og var en arealramme som ble beskrevet som «knapp» i forbindelse med dimensjonering av NTNU campussamling (NTNU, 2018). For begge tilnærmingene må det gjøres en vurdering av hvor arealkrevende de ulike studieretningene på studiestedet er. Studieretningene på Hamar vurderes som normalt arealkrevende med en rekke spesialrom innenfor alle de tre fakultetene. Til sist har vi vurdert dagens bruk av campus, og i hvilken grad det tilsier behov for mer eller mindre arealer for de ulike studieretningene samlet. Det er i dag ca. 9,3 kvm per student på campus. Gjennomgangen dokumentert i kap. 2 Problembeskrivelsen, viser at dette er en god del lavere enn hva som er nødvendig. Dette særlig som følge av en både vurdert og opplevd lav effektiv utnyttelse av eksisterende bygningsmasse.

Utredningen vurderer at 10 kvm per student (heltidsekvivalent) i et effektivt nybygg på en god måte vil ivareta de behovene HINN har for arealer ved studiested Hamar, inkludert arealer for de ansatte.

Vurdert effektivitet av eksisterende bygningsmasse

Det er gjort en overordnet vurdering av eksisterende bygningsmasse med formål om å avdekke grad av effektivitet sammenliknet med et nybygg. Bygningenes bruttoareal (BTA), faktiske funksjonsareal og hvor godt funksjonsarealet egner seg for tenkt bruk er undersøkt. Det er naturlig nok variasjon mellom de ulike byggene, men det er vurdert et gjennomsnittlig 'effektivitetstap' på ca. 15 % for eksisterende bygningsmasse sammenliknet med et nybygg. Dette legges til grunn for de ulike konseptuelle løsningene.

Andre arealforutsetninger

I tillegg til 10 kvm per student, er det lagt til 750 kvm BTA, som ikke fanges opp av antall heltidsekvivalenter ved studiestedet. Dette for å ta høyde for all bruk av studiestedet utover de som er organisatorisk knyttet til studiestedet (se kap. 1.3), og et mindre areal for å dekke behovet for arealer til de langt over 1000 studentene som tar ulike former for etterutdanning og i snitt vil bruke studiestedet 1-2 dager per år.

Nødvendig areal til parkeringskjeller(e) som følge av forventede krav i reguleringen, kommer som et tillegg i utbyggingskonseptene. Det er vurdert at kravene til parkering vil gå noe ned sammenliknet med dagens krav. Vi har etter en vurdering valgt å legge inn 100 parkeringsplasser som en forutsetning ved en transformasjon av dagens campus. Ved relokalisering av campus, forutsettes det frikjøp av et tilsvarende antall parkeringsplasser.

Blæstad – estimert arealbehov

Virksomheten ved studiested Blæstad som i denne utredningen vurderes som en mulig del av campus Hamar, er den mindre arealkrevende delen uten spesialarealer – kontorer, undervisningsrom, kantine og fellesrom og lignende. Vi legger i våre beregninger til grunn et vurdert arealbehov på 8-9 kvm BTA per student. Dette er lavere enn for de mer arealkrevende studiene som i dag er tilknyttet campus Hamar, med sine krav til ulike type spesialarealer og ferdighetsrom. Dette gir et estimert arealbehov for 150 studenter på

ca. 1 200 – 1 350 kvm BTA

Ved en flytting av deler av instituttet til Hamar, vil det være gode muligheter for synergier og et lavere arealbehov fordi flere av fellesfunksjonene som studentene trenger, allerede finnes på studiestedet.

Ved å flytte deler av virksomheten til Hamar, vil det derimot kunne bli vanskelig å videreføre samarbeidet med Landbrukssenteret på Blæstad, som i dag også er avhengig av instituttet for tilgang til møterom med mer for kurs og møter.

6.4 Konseptene

Nullalternativet

Nullalternativet er referansealternativet som de andre konseptene sammenlignes med, men er også valgbart. Nullalternativet viser hvilke kostnader som påløper og hvilke nyttevirkinger som oppnås når dagens situasjon videreføres. Nullalternativet skal være gjennomførbart, men kun inkludere helt nødvendige vedlikeholdstiltak for å opprettholde dagens standard og funksjon gjennom analysehorisonten.

Dagens høgskolebygg vurderes å være godt vedlikeholdt. Utover tekniske tiltak som må gjøres som følge av kort vurdert restlevetid, forventes det at byggene med ordinært vedlikehold kan ha en levetid lik de andre konseptene. I løpet av analysehorisonten på 70 år forutsetter vi kontinuerlig utskiftning av bygningselementer ut fra alder og tilstand slik at bygningsmassen holder en tilstandsgrad på nivå 1¹⁴. Nullalternativet vil ha store utfordringer med å møte en framtidig vekst, både med hensyn til kapasitet og funksjonalitet. Se skisse under der dagens situasjon er illustrert.

Figur 10 Nullalternativet illustrert

Konsept 1 Transformasjon av campus med fortsatt spredt bygningsstruktur

Konseptet utforsker fortsatt bruk av skolens tilgjengelige arealer og bygg, men tilfører ny bygningsmasse for å dekke arealbehovet ved antatt øking i studenter og ansatte.

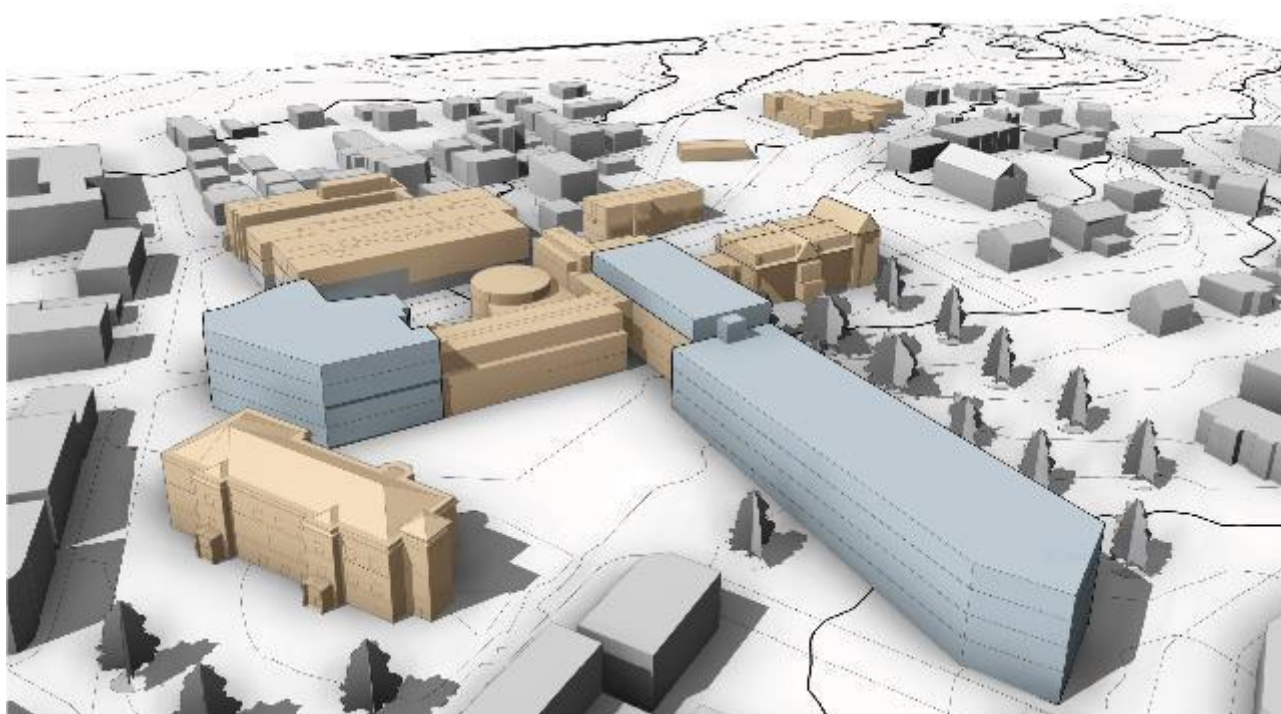
Dramabygget (Bygg D) rives for sikre en bedre utnyttelse av tomten og gi plass til et betydelig større og mer effektivt nybygg. Det nye bygget kan benyttes til å samle de kreative studieretningene innen drama, musikk, formgivning, samt Spillskolen, i tillegg til flere generelle undervisningsrom og areal for arbeidsplasser.

¹⁴ Tilstandsgrad 1 vil si normal til mindre slitasje der det ikke er behov for utbedring på en god stund.

Eksisterende bygningsmasse forblir i stor grad uendrete, men i konseptet inngår ombygging av musikk-/øvingsrom som i dag har en uhensiktsmessig plassering. Disse arealene kan bygges om til arbeidsplassarealer, og gjelder i hovedsak i K- bygget og B-fløya av ABC- bygget. Eksisterende laboratorium- og undervisningsarealer i Biohuset vil i dette konseptet fortsatt være tilgjengelig som i dag. Disse arealene bedømmes som gode, men blir liggende adskilt fra kjernefunksjonene i den videre utviklingen rundt ABC-bygget.

Forlengelsen av B-fløya ned sørover mot kvartalsstrukturen, som er tenkt for nye fleksible undervisningsarealer, arbeidsplassrelatert areal og nye fellesarealer, forsterker skoleparkens avgrensning. Det er et område som i dag lider av uryddige og udefinerte grenser og som er lite i bruk. Her er det naturlig å etablere ny kantine som bedre er tilrettelagt for en kombinasjon av bespisnings- og samhandlingsarenaer og nytt bibliotek, som da vil utgjøre et sosialt tyngdepunkt på campus.

Konseptet tar høyde for å beholde dagens eksisterende bygningsmasse (med noen små unntak). Det betyr at en del formålsbygg, med relativ usentral beliggenhet, fortsatt er i bruk som tilgjengelige arealer – Spesielt G-bygget og F-bygget, hhv gymbygget og musikkbrakka. Især funksjonene i gymbygget, som også har en del studentarbeidsplasser og undervisningsrom, ligger langt borte fra kjernen på campus, og kan oppleves utilgjengelig. Samtidig viderefører konseptet de utearealene som i dag er på studiestedet, som er viktige i undervisningen både innenfor spesielt kroppsøving og naturfag, men også andre områder.

Figur 11 K1 Transformasjon av dagens campus spredt løsning illustrert

Arealfordeling	BTA m2	Kommentar
Eksisterende statlig eide arealer	15 300	Videreført eksisterende bygningsmasse, bortsett fra D-bygget som rives.
Nybygg/tilbygg	12 500	Nytt D-bygg og en forlengelse av B-bygget. I tillegg er det foreslått et påbygg på eksisterende B-bygg, uten at det er en forutsetning for konseptet

Lokaler HINN leier i markedet	7 000	Forsetter å leie tilsvarende lokaler som i dag i Biohuset. Leieforholdet i Midtbyen Park avvikles.
Parkeringskjeller	2 700	Lagt til grunn 100 parkeringsplasser i kjeller
BTA m2 etter tiltak	37 500	

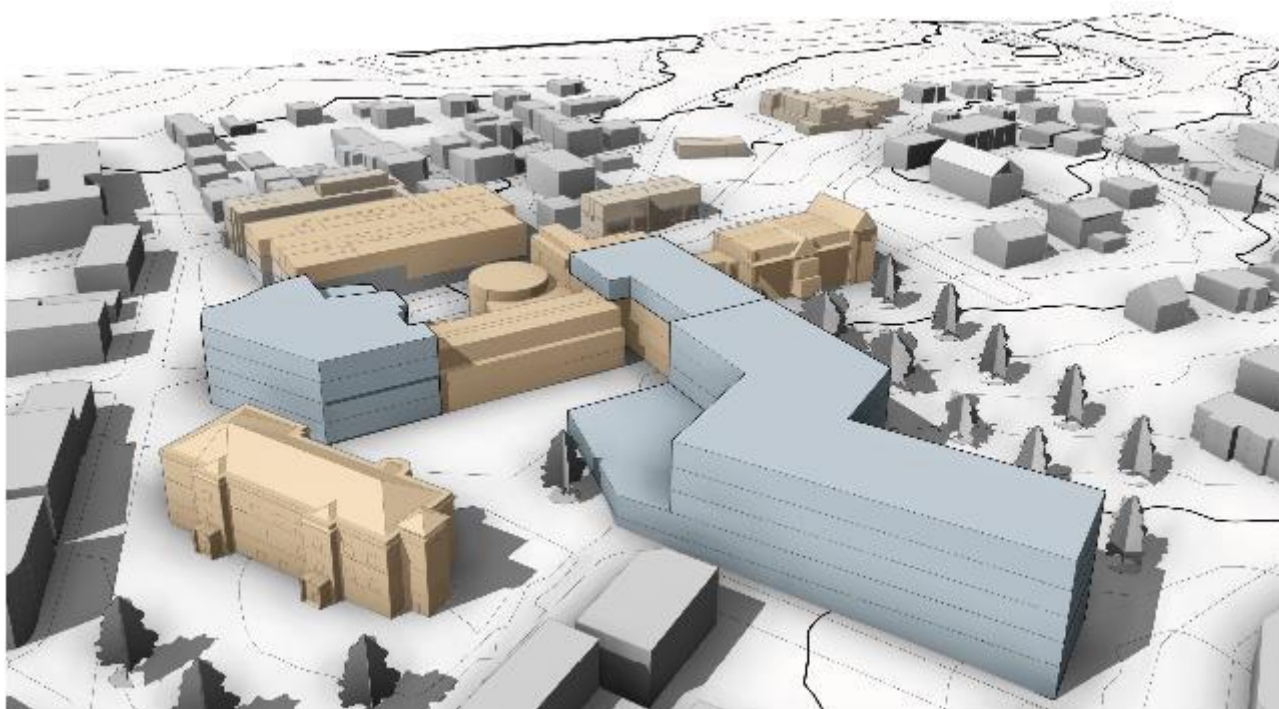
Tabell 16 K1 Transformasjon av dagens campus - arealfordeling

Konsept 2 Transformasjon av dagens campus med samling

I konseptet avvikles bruken av deler av dagens bygningsmasse, og disse funksjonene tilføres i nybygg. Dette medfører en større tetthet sentralt på campus, istedenfor dagens fragmenterte struktur.

Flere av prinsippene for konsept 1 gjelder også her, men forskjellen er at flere bygninger avhendes og at det investeres i nye arealer rundt og på den sentrale delen av studiestedet slik at det blir en mer kompakt campus. Svømmehallen er blant bygningene som avhendes og ikke bygges om på nytt ved studiestedet. Svømmeundervisningen er derfor forutsatt gjennomført i Ankerskogen som er 15-20 minutters gange fra campus, et av Norges største svømmeanlegg.

Som følge av samlingsprinsippet, er nybyggandelen større (drøye 50 prosent) enn i konsept 1, og leieporteføljen i det private markedet reduseres med ca. 5000 kvm til kun å omfatte deler av Biohuset.

Figur 12 K2 Transformasjon av dagens campus samlet løsning illustrert

Arealfordeling	BTA m2	Kommentar
Statsbygg eksisterende arealer	12 000	Viderefører bruken av ABC-bygget, Midtbyen skole og bryggerhuset. D-bygget rives. Øvrige bygninger med tilhørende utearealer avvikles.
Nybygg/tilbygg	18 300	Nytt D-bygg og en forlengelse av B-bygget i et større volum enn i K1. I tillegg er det foreslått et påbygg på eksisterende B-bygg, uten at det er en forutsetning for konseptet.

Lokaler HINN leier av private aktører	2 000	Forsetter å leie laboratoriearealer med støttearealer i Biohuset. Leie av øvrige generelle arealer, som ikke er nødvendige for bruken av laboratoriene avvikles. Leien av Midtbyen Park avvikles.
Parkeringskjeller	2 700	Lagt til grunn 100 parkeringsplasser i kjeller
BTA etter tiltak	35 000	

Tabell 17 Transformasjon av dagens campus med samling - arealfordeling

Konsept 3 Minimal utbygging

Konseptet utforsker et minimumsalternativ, der arealbehovet i stor grad oppfylles gjennom økte åpningstider og desentralisert (digital) undervisning. Areal i tilbygg tilsvarer nødvendig areal for å oppnå tilstrekkelig arbeidsplassareal for de ansatte i henhold til normtall.

Arbeidsplassareal dekkes med ombygging av eksisterende areal og nye arealer i tilbygg. I K3 beholdes hele eksisterende campus som i dag inkludert videre bruk av Midtbyen Park, men med noe omorganisering av funksjonsarealer. K-bygget foreslås ombygget til et rent arbeidsplassareal, og spesialarealer for musikk reetableres i nytt tilbygg sammen med nytt arbeidsplassareal. Tilbygget er tenkt i forlengelse av B-fløya. Underetasjen i ABC- bygget har gode og lyse arealer, med flotte undervisningsrom, som i utforming og størrelse er tiltenkt kunstretninger og didaktiske undervisningsformer. Det er naturlig å se for seg en forlengelse av disse arealene inn i tilbygget, for å skape et kreativt tyngdepunkt. Resterende arealer vil i hovedsak forbli som i dag.

Tabell 18 K3 Minimal utbygging illustrert

Arealfordeling	BTA m2	Kommentar
Statsbygg eksisterende arealer	15 800	Viderefører bruken av dagens bygningsmasse, inkludert D-bygget.
Nybygg/tilbygg	2 300	Tilbygget tilsvarer nødvendig areal for å tilfredsstille arealnormen for arbeidsplasser.

56 AV 90

Lokaler HINN leier av private aktører	8 300	Forsetter å leie dagens arealer i Biohuset og Midtbyen Park.
BTA etter tiltak	26 400	

Tabell 19 K3 Minimal utbygging - arealfordeling

Konsept 4 Relokalisering av campus

Konseptet omhandler en tenkt relokalisering med nybygg for hele campus. Et nybygg vil være mer effektivt enn eksisterende bygningsmasse og har derfor lavere areal. Konseptet bygger på et prinsipp om tettere fysisk kobling til næringslivet og utviklingen i Hamar.

Areal Nybygg/tilbygg	Areal m2	Kommentar
BTA	30 750	Nybygg

Tabell 20 K4 relokalisering med nybygg - arealfordeling

Aktuelle lokasjoner for nytt studiested er Tjuvholmen, Jernbanebrygga og Verkstedsområdet i Hamar. For nærmere informasjon om lokalisering, se vedlegg 5 HINN KVV Hamar Lokaliseringsutredning.

Tabell 21 K4 relokalisering av campus – aktuelle lokasjoner

To kvartaler nord for jernbanen er et område avsatt til fremtidig sentrumsformål i forslag til sentrumsplan, men det tar ca. 15 minutter å gå derfra til planlagt lokasjon for Innovasjonsparken (ISP). Siden eksternt samarbeid med relevante parter er et hovedprinsipp, vurderes denne lokasjonen som for langt unna og er dermed mindre aktuell.

7 Alternativanalyse

OPPSUMMERING: Ut fra en samlet vurdering av samfunnsøkonomiske virkninger rangerer Statsbygg konsept 1 og 2, som er to ulike former for transformering av dagens campus (spredt og samlet løsning), foran konsept 4, relokalisering av campus og videre konsept 3 minimal utbygging. Det er ikke signifikant forskjell på konsept 1 og 2, og sensitivitetsanalysen viser også at endringer i enkeltvirkninger isolert sett kan endre rangeringen mellom de to konseptene, og dermed er med å underbygge at det ikke er grunnlag for å skille mellom konseptene i en tidlig fase.

Transformasjonskonseptene er vurdert med best samfunnsøkonomisk lønnsomhet og rangeres foran relokaliseringskonseptet og konseptet med minimal utbygging. Det er vanskelig å rangere det ene transformasjonskonseptet foran det andre, da det er marginal forskjell i de prissatte og ikke-prissatte virkningene. Investeringskostnadene for et relokaliseringskonsept er derimot langt høyere, og selv med lavere FDVU- og leiekostnader over levetiden på 60 år, kommer relokaliseringskonseptet dårligere ut på de prissatte virkningene enn de to transformasjonskonseptene. Både transformasjonskonseptene og relokaliseringskonseptet gir mer og bedre tilrettelagte arealer for undervisning, ferdighetstrening, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid og vurderes å gi omtrent like store positive nytteeffekter.

Vi anbefaler at det arbeides med å modne transformasjonskonseptene videre som ett konsept, med de beste elementene fra hvert av de to transformasjonskonseptene. Med beste menes det som gir høyest nytte til en lavest mulig kostnad.

Virkninger	Nullalternativet	K1 Videreutvikling av dagens campus	K2 Samling av dagens campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av campus
Byggekostnader	0	-649	-818	-284	-1076
Brukerutstyr	0	-146	-126	-84	-213
Tomtekostnader	-152	-157	-137	-152	-225
FDVU-kostnader	-499	-778	-800	-508	-671
Leiekostnader	-568	-519	-303	-568	-215
Midlertidige kostnader	0	-33	-33	-33	-2
Skattefinansieringskostnad	-244	-456	-443	-326	-480
Nåverdi prissatte virkninger etter 60 års levetid	-1 462	-2 736	-2 659	-1 954	-2 881
Rangering prissatte virkninger	1	4	3	2	5
Prissatt netto nytte - endring fra nullalternativet		-1 274	-1 198	-493	-1 420
Kvalitet i utdanning	Ingen	Stor positiv	Stor positiv	Liten positiv	Stor positiv
		Undervisningsrom, ferdighetsrom og studentarbeidsplaner med tilstrekkelig	Undervisningsrom, ferdighetsrom og studentarbeidsplaner med tilstrekkelig kapasitet og	Marginalt høyere kapasitet enn i nullalternativet, men gir ikke tilstrekkelig kapasitet eller	Som i K2. Det er ikke tenkt etablering av arealer i K4 som ikke etableres i K1 og K2.

		kapasitet og kvalitet, og noe bedre samling av fagmiljø gir bedre undervisningskvalitet og læringsutbytte for alle studentene.	kvalitet, og bedre samling av fagmiljø gir bedre undervisningskvalitet og læringsutbytte for alle studentene. Aktiviteter og funksjoner samles i større grad i K2 enn i K1, derimot så vil det ikke være tilgjengelige svømmefasiliteter på campus og et mindre parkareal kan bli tilgjengelig for undervisning i K2. Samlet vurderes det at dette ikke gir utslag på samfunns effekten sammenlignet med K1.	kvalitet på undervisningsrom, ferdighetsrom eller studentarbeidsplasser.	
Kvalitet i forskning	Ingen	Stor positiv	Stor positiv	Liten positiv	Stor positiv
		Bedre tilpassede ansattareal, flere møtearenaer og oppgraderte spesialareal med mer kapasitet gir bedre vilkår for forskningsproduksjon og kvalitet.	Bedre tilpassede ansattareal, flere møtearenaer og oppgraderte spesialareal med mer kapasitet gir bedre vilkår for forskningsproduksjon og kvalitet. En noe større grad av samling av fagmiljøer og konsentrasjon av aktivitet enn i K1, men det vurderes å kun gi marginalt høyere nytte og gir ikke utslag på samfunns effekten.	Økning i ansattareal fra nullalternativet, og noe ombygging for å effektivisere bruken. Fortsatt spredte fagmiljø og ingen økning i samhandlingsarenaer. Ingen økt kapasitet i spesialarealer.	Som i K2.
Attraktivt student- og arbeidsmiljø	Ingen	Middels positiv	Middels positiv	Ingen	Middels positiv
		Flere og mer attraktive arealer for studenter, ansatte og fellesareal gir en positiv virkning.	Flere og mer attraktive arealer for studenter, ansatte og fellesareal gir en positiv virkning. K2 har en større samling av funksjoner og miljøer enn K1, men mister samtidig tilgang til svømmehallen på campus og deler av dagens parkarealer	Noe oppgradering av dagens undervisningsrom. Ansatte ventes å få en positiv effekt av de nye arealene som knyttes til campus. Begrenset positiv effekt fordi det totale omfanget av ombygging og tilbygg er mindre	Som i K2.

			sammenlignet med K1.	enn kapasitetsbehov et tilsier.	
	Ingen	Liten negativ	Middels negativ	Liten negativ	Liten negativ
Ulemper i byggefasen		3-4 års byggeperiode gir mindre ulemper enn i K2 for studenter og ansatte, men også for naboer og besøkende. Studenter og ansatte må i midlertidige lokaler ved oppgradering av eksisterende bygningsmasse, noe som kan medføre ulemper for driften og størst i år 1 av byggeperioden pga. omstilling og flytting.	4-5 års byggeperiode gir ulemper for studenter og ansatte, men også for naboer og besøkende. Studenter og ansatte må i midlertidige lokaler ved oppgradering av eksisterende bygningsmasse, noe som kan medføre ulemper for driften og størst i år 1 av byggeperioden pga. omstilling og flytting	2-3 års byggeperiode. Det forutsettes bruk av midlertidige lokaler under ombygging av eksisterende lokaler, men i noe mindre grad enn i K1 og K2 fordi færre blir direkte berørt.	3-4 års byggeperiode vil ikke påvirke studenter eller ansatte, men vil påvirke ev. naboer og brukere av området for relokaliseringen.
Klimagasskostnader	-172	-167	-163	-166	-158
Rangering ikke-prissatte virkninger	5	1	3	4	1
Samlet rangering samfunnsøkonomiske virkninger	5	1	1	4	3

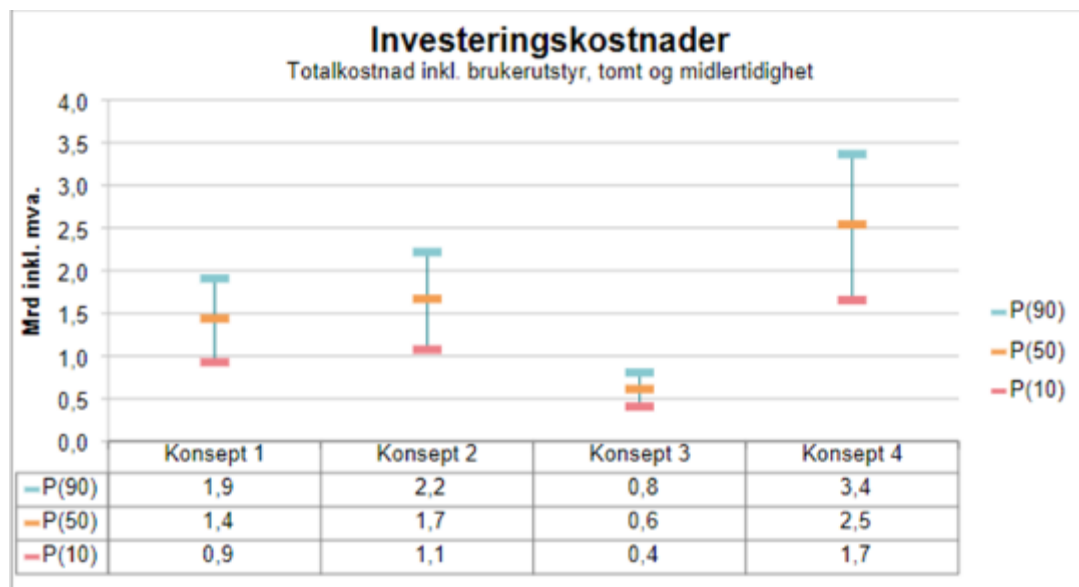
Tabell 22 Oppsummering samfunnsøkonomisk analyse, nåverdier over analysehorisonten. Ikke-prissatte virkninger er vurdert relativt til nullalternativet. Prissatte virkninger er vurdert som brutto virkning. Tall i mill. kr.

7.1 Prissatte virkninger

Under vises de ulike prissatte virkningene for konseptene, i tillegg til en samlet oversikt over forventningsverdiene som er benyttet som input til den samfunnsøkonomiske analysen.

Investeringskostnader for bygg, brukerstyr, tomt og midlertidighet

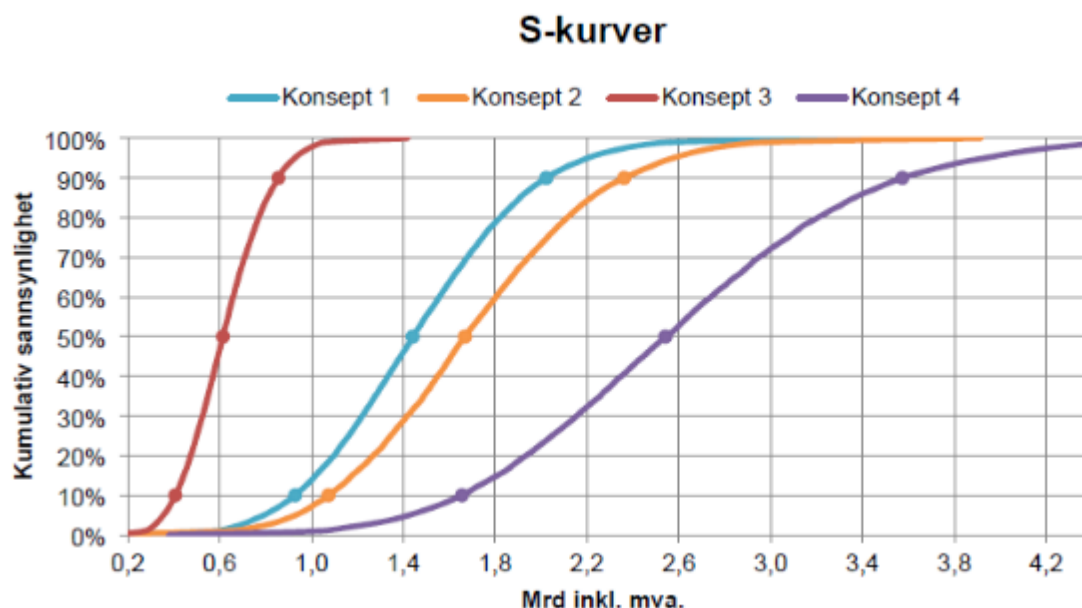
Det er gjennomført en usikkerhetsanalyse etter ordinære prinsipper med kvantifisering av estimatusikkerhet og usikkerhetselementer. Figur 13 viser konseptenes totale investeringskostnader for bygg, brukerstyr, tomt og midlertidighet for konseptene, mens Figur 14 viser konseptenes kumulative sannsynlighetsfordeling. Metode, forutsetninger, estimater og en mer utfyllende beskrivelse av resultatene fra usikkerhetsanalysen er beskrevet i vedlegg 3 HINN KVU Hamar - Kalkyledokument.

Prisnivå: August 2021

	Konsept 1	Konsept 2	Konsept 3	Konsept 4
Relativt standardavvik	29 %	29 %	28 %	29 %

Figur 13 Investeringskostnader bygg, brukerstyr tomt og midlertidighet, avrundet til nærmeste 100 mill. kr.

Figur 14 Konseptenes S-kurver, som viser den kumulative sannsynlighetsfordelingen for samlede investeringskostnader for bygg, brukerstyr og tomt

De største usikkerhetene i prosjektet, er for alle konseptervurdert vurdert å være knyttet til markedsusikkerhet og prosjektmodenhet inkludert brukerendringer.

Den samfunnsøkonomiske analysen legger til grunn en forventningsverdi for kostnader. Samtidig er det viktig å understreke at usikkerheten er stor i tidligfase. Figur 14 illustrerer usikkerhetsspennet for de tre hovedkonseptene for kostnader til bygg, brukerstyr og tomt. Usikkerhetsspennet vurderes å ligge på normalt nivå i forhold til prosjekter i tilsvarende fase.

Forventningsverdier

Tabell 23 viser forventningsverdier som er benyttet som input til den samfunnsøkonomiske analysen. Kostnadene er oppgitt i negative størrelser og inntekter i positive størrelser. FDVU-kostnader og leiekostnader er oppgitt i årskostnad, mens øvrige kostnader og inntekter er engangsstørrelser.

Mill. 2021-kr ekskl. mva. inkl. skattekost.	0 Null- alternativet	K1 Videreutvikling dagens campus	K2 Samling av campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av campus
Byggekostnader	0	-1 130	-1 394	-453	-1 872
Brukerutstyr	0	-269	-232	-144	-393
Tomtekostnad erverv	0	-7	-8	0	-259
Salgsinntekter tomt	0	0	43	0	206
FDVU - Årskostnad ¹⁵	-25	-39	-40	-25	-34
Leiekostnader før tiltak per år	-28	-28	-28	-28	-28
Leiekostnader etter tiltak per år	-28	-25	-8	-28	-1
Midlertidige kostnader	0	-57	-55	-54	-3

Tabell 23 Forventningsverdier prissatte virkninger. Tallene er i mill. 2021-kroner eksklusive mva. inklusive skattefinansieringskostnad

Vi ser at byggekostnader, brukerutstyr og kostnader til erverv av tomt skiller mest mellom konseptene. Konsept 4 har høyest byggekostnader siden konseptet har størst omfang av nybygg. Konsept 1 og 2 har langt høyere byggekostnader enn konsept 3, som følge av større omfang nybygg. Andelen nybygg er større i K2 enn i K1 og forklarer forskjellen i byggekostnader, men må ses i sammenheng med tilsvarende forskjell i leiekostnader mellom konseptene. Brukerutstyrskostnadene hensyntar gjenbruksgrad, og forventet høyere gjenbruksgrad i transformasjonskonseptene gir lavere kostnad enn ved relokalisering. Kostnader til erverv av tomt er betydelige for K4, men staten får ved konseptet også godskrevet inntekter som følge av at dagens campus selges. K1 og K2 må erverve en eksisterende parkeringsplass sør på dagens campus, mens det i K2 er forutsatt at parken nord/øst avhendes. FDVU-kostnadene er høyest for K1 og K2, da disse har et større totalt arealomfang enn de andre konseptene, en antatt mindre energieffektiv bygningsmasse og et større behov for senere oppgraderinger enn K4. Leiekostnader etter tiltak varierer i grad med avviklingen av arealer leid i det private markedet, og må ses i sammenheng med andel nybygg i konseptene. K2 og K4 må leie arealer til svømmeundervisningen, da eksisterende svømmehall forutsettes avhendet i konseptene. Midlertidige kostnader relateres i hovedsak til omfang av ombygging av eksisterende arealer, som ikke gjennomføres i K4.

¹⁵ Se vedlegg 4 HINN KVV Hamar – FDVU-beregning for forutsetninger og beregninger av FDVU-kostnader. Beregningene omfatter kun arealer som er eid av Statsbygg, da FDVU-kostnader inngår i leiekostnadene for bygg som leies i det private markedet.

7.2 Ikke-prissatte virkninger

Ikke-prissatte virkninger skal analyseres og hensyntas i vurderingen av investeringstiltakets samfunnsøkonomiske lønnsomhet på linje med de prissatte virkningene.

I vurdering av virkninger ved konseptene vil viktigheten av en virkning ofte være et verdivalg, og viktigheten kan vurderes ulikt av ulike interessenter. Det er derfor viktig å beskrive grunnlaget som vurderingene er basert på. Vurdering av størrelse på virkningene angis deretter i en skala som følger:

Meget stor negativ	Stor negativ	Middels negativ	Liten negativ	Ingen	Liten positiv	Middels positiv	Stor positiv	Meget stor positiv
--------------------	--------------	-----------------	---------------	-------	---------------	-----------------	--------------	--------------------

Tabell 24 Skala for verdsetting av ikke-prissatte virkninger

Vurderinger av virkningene gjøres med utgangspunkt i når virkningen ventes å inntreffe. For de tre første virkningene er dette ved ferdigstillelse av tiltak, og for virkningen «Ulemper i anleggsfasen» er dette i anleggsfasen. Det vil si at virkningen ulemper i anleggsfasen inntreffer tidligere, men har betydelig kortere varighet enn de øvrige virkningene.

Metoden omfatter også vurderinger av hvordan virkningen ventes å utvikle seg over tid og usikkerhetene knyttet til virkningen.

Kvalitet i utdanning

Problembeskrivelsen viser at studentene har det trangt, og at det er mangel på gode og riktig tilpassede undervisnings- og ferdighetsarealer og studentarbeidsplasser. Konsekvensen er at studiestedet ikke får tilbudt like mye undervisning og ferdighetstrening som de anser nødvendig, særlig innenfor lærerutdanningen og Spillskolen.

I stortingsmeldingen «Kultur for kvalitet i høyere utdanning» (Kunnskapsdepartementet, 2016) slås det fast at god og hensiktsmessig utforming av campusområdene er et viktig virkemiddel for at studenter skal lykkes med studiene og at faglig ansatte skal lykkes med undervisning og forskning, som igjen gir bedre utdanningskvalitet. I Langtidsmeldingen for forskning og høyere utdanning står det også at «kunnskapsgrunnlaget tyder på at det er behov for rom og arealer som legger til rette for samarbeid, diskusjon, deltakelse og tilgang til teknologiske verktøy» (Kunnskapsdepartementet, 2019a).

Det forutsettes derfor at både økning av og bedre tilpassede student- og undervisningsarealer, oppdatert utstyr, hensiktsmessig samling av fagmiljøer og en mer tilgjengelig og attraktiv campus vil gi en positiv effekt på læringsutbyttet. Et investeringstiltak ved studiested Hamar vil gi økt tilgang på lokaler for læring og konsentrasjons- og gruppearbeid. Bedre egnede arealer ventes å legge bedre til rette for læringsutbyttet, og dermed gi en samfunnsvirking fordi uteksaminerte kandidater som går ut i arbeidslivet har fått utdanning med høyere kvalitet. Vi legger til grunn at styrket og mer relevant kompetanse bidrar til økt kvalitet i tjenestene som leveres fra offentlig og privat sektor.

Nytten av økt kvalitet i utdanning ved studiestedet forventes å øke over tid ettersom stadig flere kandidater går ut i arbeidslivet etter gjennomført utdanning.

Kvalitet i utdanning	K1 Videreutvikling av dagens campus	K2 Samling av dagens campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av campus
Vurdering	Stor positiv	Stor positiv	Liten positiv	Stor positiv
Tilpasninger i areal og lokalisering som påvirker kvaliteten i utdanning.	Økning i generelle undervisningsrom og studentarbeidsplasser. Ombygging og nybygg sørger for økning og oppgradering av spesialareal og noe mer hensiktsmessig faglig samling av spesialareal. I noen grad samling av ansattareal og fagmiljø.	Økning i generelle undervisningsrom og studentarbeidsplasser. Ombygging og nybygg sørger for økning og oppgradering av spesialareal og mer hensiktsmessig faglig samling av spesialareal. Samling av ansattareal og fagmiljø. Aktivitet og funksjoner samles i større grad i K2 enn i K1, derimot så vil det ikke være tilgjengelige svømmefasiliteter på campus i K2 og et mindre parkareal blir tilgjengelig for undervisning. Samlet vurderes det at dette ikke gir utslag på samfunnseffekten sammenlignet med K1.	Ingen økning i generelle undervisningsrom, men det kan være mulig å oppnå noe bedre funksjonalitet for arbeidsplasser og sosiale soner for studentene. Det vil bli ryddet opp i struktur og støy fra musikkrom og en del undervisningsrom vil få en generell oppgradering. Økt undervisningstid og mer digital undervisning innføres for å kompensere for fortsatt manglende undervisningsromskapasitet grunnet studentvekst. Ingen tilpasning eller økning spesialareal.	Arealer for alle funksjoner etableres i nybygg på ny tomt. Konseptet har totalt mindre areal enn K1 og K2, men det forutsettes at bedre fleksibilitet i nybygg gjør at areal- og funksjonsbehov dekkes på samme nivå
Berørte aktører/omfang	Økt kompetanse for 3000 studenter. Anslagsvis 60-70 000 studenter går ut i arbeidslivet fra HINN studiested Hamar over levetiden for tiltak forutsatt at alle uteksaminerte studenter får seg jobb etter avlagt eksamen. Dette inkluderer master- og bachelorutdanninger, årsstudium og videreutdanning.	Økt kompetanse for 3000 studenter. Omfanget på berørte er lik som beskrevet for K1.	Tilnærmet ingen eller kun liten positiv effekt for de rundt 3000 studentene. Behovet for økt kapasitet dekkes ved økte åpningstider og økt bruk av digital undervisning. Anslagsvis 60-70 000 studenter går ut i arbeidslivet fra HINN studiested Hamar over levetiden for tiltak forutsatt at alle uteksaminerte studenter får seg jobb etter avlagt eksamen. Dette inkluderer master- og bachelorutdanninger, årsstudium og videreutdanning.	Økt kompetanse for 3000 studenter Omfanget på berørte er lik som beskrevet for K1.
Effekt	Studentene får mer ferdighetstrening, og blir bedre rustet for arbeidslivet. De får også en positiv effekt av flere og mer tilrettelagte undervisningsrom som	Studentene får mer ferdighetstrening, og blir bedre rustet for arbeidslivet. De får også en positiv effekt av flere og mer tilrettelagte undervisningsrom som	Ikke noe mer areal til studentene sammenlignet med nullalternativet. Mer bruk av digital undervisning for å kompensere for udekket arealbehov ved vekst ventes å ikke	Som i K2. Det er ikke tenkt etablering av arealer i K4 som ikke planlegges i K1 og K2. Største forskjellene er dermed at campus

	<p>muliggjør mer studentaktiv læring.</p> <p>Mer plass og mer attraktive arealer til studentene generelt, forventes å bidra til mer tilstedeværelse på studiestedet som vi forventer gir bedre læringsutbytte.</p> <p>Noe større samling av fagmiljøene gir mer samhandling faglig og administrativt og dette vurderes å gi positiv effekt på utdanningskvalitet.</p>	<p>muliggjør mer studentaktiv læring.</p> <p>Mer plass og mer attraktive arealer til studentene generelt, forventes å bidra til mer tilstedeværelse på studiestedet som igjen gir bedre læringsutbytte.</p> <p>Stor samling av fagmiljøene gir mer samhandling faglig og administrativt og dette vurderes å gi positiv effekt på utdanningskvalitet.</p>	<p>kunne kompensere for manglende fysiske arealer. Gradvis mer utdaterte ferdighetsrom og fortsatt for lav kapasitet kan gjøre at studentene som har behov for ferdighetstrening blir stadig mindre relevante for arbeidslivet.</p>	<p>flyttes, ikke nødvendigvis at det blir vesentlig bedre fasiliteter selv om et nybygg kan skreddersys til funksjonene ved campus.</p>
Usikkerhet	<p>Det er liten usikkerhet knyttet til hvorvidt det er en positiv sammenheng mellom bedre tilpassede arealer og kvalitet i utdanningen. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til antall personer som berøres av økt kvalitet i utdanningen. Vi er kjent med antall studenter som påvirkes, men har ikke full oversikt over hvilke øvrige grupper i samfunnet som har nytte av økt kvalitet i utdanningen (offentlig og privat sektor). Det er også knyttet relativt stor usikkerhet til hvor mye hver enkelt blir påvirket og hvorvidt nytten øker etter hvert som nye kandidater uteksamineres. Usikkerheten vurderes som størst for konsept 4 fordi det er flere ukjente faktorer som endelig lokalisering, tomtens beskaffenhet og utvikling av campus som kan påvirke nyttevirkingen – både positivt og negativt. Det kan være noe mer usikkerhet i konsept 3 enn i de øvrige investeringsalternativene knyttet til hvorvidt dimensjonerende antall studenter kan få gjennomført undervisningsløpet ved tiltakene som er lagt til grunn i konseptet, uten at det gjøres flere tiltak. Usikkerheten for K3 vurderes allikevel som minst for K3 fordi omfanget er minst.</p>			

Tabell 25 Vurdering av virkningen kvalitet i utdanning

Kvalitet i forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid

Problembeskrivelsen viser at mangel på samhandlingsarealer og spredte fagmiljøer er hemmende for faglig samarbeid og samhandling internt på studiestedet, mellom studiesteder og mellom HINN og eksterne aktører. Delvis utdaterte spesialareal med lite kapasitet gir også begrensninger for forskningsaktivitet og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Tilgang til økte og bedre tilpassede arealer for faglig ansatte og arealer som legger til rette for samhandling eksternt og internt er drivere som ventes å kunne medføre økt kvalitet i forsknings- og kunstnerisk utviklingsarbeid ved studiestedet.

Et investeringstiltak som gir tilgang på mer fleksible og moderne fasiliteter for forskning og samhandling, forventes å gi bedre vilkår for de faglig ansattes arbeid og oppgaveløsning. Bedre forskningsfasiliteter ventes også å gi en spiraleffekt i form av økt attraktivitet, og dermed større tilgang på de gode hodene, eksterne samarbeidspartnere og finansiering av forskningsprosjekter. Samfunnsvirkningen vil også være større og bedre FoU-produksjon og kunnskapsproduksjon som samfunnet vil ha nytte av. Langtidsmeldingen for forskning og høyere utdanning sier blant annet at «samlokalisering av undervisning, grunnforskning og anvendt forskning gir et godt grunnlag for innovasjon og økonomisk utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2019a)

Nytten for samfunnet kan være bedre arbeidsmetoder i offentlig og privat sektor, eller bedre muligheter for innovasjon. Nyten av økt kvalitet i forskning forventes å øke over tid etter hvert som mer forskning gjennomføres, publiseres og utvikles i samarbeid med andre aktører i samfunnet.

Kvalitet i forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid	K1 Videreutvikling av dagens campus	K2 Samling av dagens campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av campus
<i>Vurdering</i>	Stor positiv	Stor positiv	Liten positiv	Stor positiv
Tilpasninger i areal og lokalisering som påvirker kvalitet i forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid	En økning i ansattareal fra nullalternativet, og også mer effektive og mer samlede ansattareal, mer møterom og samhandlingssoner. Oppdaterte spesialareal og mer kapasitet i spesialareal.	En økning i ansattareal fra nullalternativet, og også mer effektive og mer samlede ansattareal, møterom og samhandlingssoner. Oppdaterte spesialareal og mer kapasitet i spesialareal. Konsept K1 og K2 er nokså like med hensyn til omfang av nytt og ombygget areal, men det er større grad av samling av fagmiljøer og konsentrasjon av aktivitet i K2.	Økning i ansattareal fra nullalternativet for å tilfredsstille arealnormen, og noe ombygging for å effektivisere bruken. Fortsatt spredte fagmiljø og ingen økning i samhandlingsarenaer. Ingen økt kapasitet i spesialarealer.	Arealer for alle funksjoner etableres i nybygg på ny tomt. Konseptet har totalt mindre areal enn K2, men det forutsettes at bedre fleksibilitet i nybygg gjør at areal- og funksjonsbehov dekkes på likt nivå som i K2.
Berørte aktører/omfang	Av studiestedets ca. 400 årsverk er ca. 63 % ansatt i fagstillinger. Det er fagstillingene som driver med forskningsaktivitet og kunstnerisk utviklingsarbeid → 250 årsverk tilknyttet forskningsproduksjonen. Privat og offentlig sektor som bruker av forskningsproduksjon – ukjent størrelse.	Omfanget på berørte er lik som beskrevet for K1.	Omfanget på berørte er lik som beskrevet for K1.	Omfanget på berørte er lik som beskrevet for K1.
Effekt	Bedre arealer for samhandling internt og eksternt forventes å øke kvaliteten i forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, og også å øke produksjonen. Bedre forskningsfasiliteter, som ansattareal og spesialrom, ventes å gi økt kjennskap til studiestedet og grunnlag for flere forskningssamarbeid. Nyten for samfunnet kan være bedre arbeidsmetoder i offentlig og privat sektor, eller bedre muligheter for innovasjon.	Bedre arealer for samhandling internt og eksternt forventes å øke kvaliteten i forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, og også å øke produksjonen. Bedre forskningsfasiliteter, som ansattareal og spesialrom, ventes å gi økt kjennskap til studiestedet og grunnlag for flere forskningssamarbeid. Nyten for samfunnet kan være bedre arbeidsmetoder i offentlig og privat sektor, og bedre muligheter for innovasjon. Det vil være en noe større grad av samling av fagmiljøer og konsentrasjon av aktivitet i K2 sammenlignet med K1.	Den positive effekten som følge av ombygginger og oppgradering av 2000 kvm ansattareal vurderes å gå i null sammenlignet med nullalternativet grunnet reduksjon i ansattareal og økt grad av hjemmekontor for å kunne håndtere ansattvekst. Økt bruk av hjemmekontor og digitale møter vurderes å kunne ha en negativ effekt på forskning grunnet lavere kvalitet på samhandlingen internt i fagmiljø.	Som i K2. Det skal ikke etableres nye funksjoner som ikke er planlagt i K1 og K2, og forskjellen vurderes ikke å være stor nok til å gi høyere vurdering enn K1 og K2 for funksjonalitet isolert sett. Det vurderes som positivt å ha en lokalisering i nærheten av en fremtidig Innlandet Science Park, men heller ikke her vurderes forskjellen å være stor nok til å gi en høyere vurdering, da dagens avstander uansett er korte og sentrumsnære.

Usikkerhet	Det er liten usikkerhet knyttet til hvorvidt det er en positiv sammenheng mellom bedre tilpassede arealer og kvalitet i FoU-arbeid. Det er imidlertid usikkert hvor mange personer som berøres. Vi kjenner omfang av ansatte som påvirkes, men har ikke oversikt over hvilke grupper i samfunnet som bruker forskningen og som vil få økt nytte av økt kvalitet. Det er også usikkert hvor mye hver enkelt blir påvirket og hvordan virkningen vil utvikle seg over tid. Usikkerheten vurderes som størst for konsept 4 fordi det er flere ukjente faktorer som endelig lokalisering, tomtens beskaffenhet, og aktører som vil inngå i ISP som kan påvirke nyttevirkningen og muligheten for å hente ut mulige arealmessige og faglige synergier ved en lokalisering i nærheten av Science Park. – både positivt og negativt. Usikkerheten vurderes som minst for konsept 3 fordi omfanget er minst.
------------	--

Tabell 26 Vurdering av virkningen kvalitet i forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid

Attraktivt student- og arbeidsmiljø

Problembeskrivelsen viser at studiestedet ikke har store utfordringer med trivsel sammenlignet med andre studiesteder. Det er imidlertid indikasjoner på at mangel på arbeidsplasser og sosiale soner for studentene og mangel på attraktive samhandlingsarealer påvirker trivselen til både studenter og ansatte. Både ansatte og studenter trekker frem utfordringer med dårlig ventilasjon eller for høye eller lave temperaturer i enkelte deler av bygningsmassen som et problem som går utover deres trivsel.

Vi legger til grunn at et attraktivt arbeidsmiljø påvirker studenters og ansattes trivsel. Dette kan igjen bidra til å tiltrekke seg gode studenter og ansatte, og vil kunne bidra til mer effektiv gjennomføring av høgskolens oppgaver innen utdanning, forskning og utviklingsarbeid, som vi har vurdert i egne virkninger. Økt trivsel representerer en samfunnsøkonomisk nytte i seg selv. Vi mener at en god bygningsmessig standard med attraktive inne- og utearealer inkludert sosiale soner, og en hensiktsmessig plassering av, og avstand mellom, ulike funksjoner på campus er drivere for virkningen. Det samme gjelder identitet, stedstilhørighet og omgivelser. En campus som er attraktiv for omgivelsene kan også ha en trivselsskapende effekt for andre enn hovedbrukerne.

Virkningen konseptene har på student- og arbeidsmiljøet forventes å være relativt konstant over levetiden til tiltaket fordi veksten i studenter og ansatte er vurdert å inntreffe på kort sikt.

Attraktivt studie- og arbeidsmiljø (trivsel)	K1 Videreutvikling av dagens campus	K2 Samling av dagens campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av campus
Vurdering	Middels positiv	Middels positiv	Liten positiv	Middels positiv
Tilpasninger av areal og lokalisering som påvirker nytten av et attraktivt student- og arbeidsmiljø (trivsel)	Økte arealer for sosial samhandling for studenter og ansatte. Ny kantine og bibliotek etableres. Bedre teknisk standard i store deler av bygningsmassen gjennom nybygg og ombygging gir bedre inneklima.	Økte arealer for sosial samhandling for studenter og ansatte. Ny kantine og bibliotek etableres. Bedre teknisk standard i store deler av bygningsmassen gjennom nybygg og ombygging gir bedre inneklima.	Ingen økning i samhandlingsarealer, men undervisningsrom og fellesarealer oppgraderes i varierende grad.	Arealer for alle funksjoner etableres i nybygg på ny tomt. Konseptet har totalt mindre areal enn K2, men det forutsettes at bedre fleksibilitet i nybygg gjør at areal- og funksjonsbehov dekkes på likt nivå som i K2.
Berørte aktører/omfang	3000 studenter og 400 årsverk ansatte. Besøkende, ukjent antall.	3000 studenter og 400 årsverk ansatte. Besøkende, ukjent antall.	3000 studenter og 400 årsverk ansatte. Besøkende, ukjent antall.	3000 studenter og 400 årsverk ansatte. Besøkende, ukjent antall.
Effekt	Flere og mer attraktive arealer gir en positiv virkning for studenter og ansatte. Videre tilgang til svømmehall og parkarealer nordøst vurderes som positivt.	Flere og mer attraktive arealer gir en positiv virkning for studenter og ansatte. K2 har en større samling av funksjoner og miljøer enn K1, men mister	Oppgradering av et mindre omfang fellesareal og undervisning ventes å gi noe større tilfredshet blant studenter. Ansatte	Som i K2. Det er ikke tenkt etablering av arealer i K4 som ikke planlegges inn i K1 og K2. Største forskjellene er dermed at

		samtidig tilgang til svømmehallen på campus og deler av dagens parkarealer sammenlignet med K1.	ventes også å få positiv effekt av de nye arbeidsplassene som knyttes til campus. Begrenset positiv effekt fordi det totale omfanget av ombygging og tilbygg er lite.	campus flyttes, ikke nødvendigvis at det blir vesentlig bedre fasiliteter selv om et nybygg kan skreddersy samling av funksjoner og ulike sosiale arenaer ved campus.
Usikkerhet	Det er lite usikkert om bedre fasiliteter og økt funksjonalitet vil øke attraktiviteten til campus for studenter og ansatte slik at trivselen øker. Det er også lite usikkerhet om hvor mange som påvirkes av studenter og ansatte, men det er usikkert hvorvidt trivsel-effekten også kan påvirke omgivelsene utenom disse primærgruppene. Det er også usikkert hvor stor effekten blir for konseptene sammenlignet med nullalternativet, og hvor mye virkningen vil utvikle seg over tid. Det er også usikkerhet rundt nyttetap på trivsel som følge av et mulig tap av utearealer og tilgang til svømmehall i konsept 2, da dette berør på om og hva slags utbygging som vil finne sted på utearealene og om tilgangen til svømmehallen på Hamar møter etterspørselen. Det samme vil også kunne være tilfelle for konsept 4, men hvor omfang av utearealer er usikkert.			

Tabell 27 Vurdering av virkningen attraktivt student- og arbeidsmiljø

Ulemper i byggefasen

I anleggsfasen vil naboer, ansatte og studenter kunne oppleve støy og andre ulemper. Drivere for virkningen er i hovedsak omfang av bygging og anleggsfasens varighet. Virkningen vil inntreffe ved oppstart byggefase og opphøre når tiltaket er ferdigstilt. Virkningen er dermed av langt kortere varighet og berører i mindre i omfang enn øvrige virkninger. Dette gjenspeiles i verdsettingen av virkningen.

Kvalitet i forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid	K1 Videreutvikling av dagens campus	K2 Samling av dagens campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av campus
Vurdering	Liten negativ	Middels negativ	Liten negativ	Liten negativ
Varighet og omfang anleggsfase	Ombygging og nybygg over 3-4 år	Ombygging og større nybygg over 4-5 år	Ombygging og lite tilbygg 2-3 år	Nybygg på ny tomt i 3-4 år
Påførte aktører/omfang	Studenter og ansatte som befinner seg på campus under bygging. Naboer og besøkende. Det forutsettes bruk av midlertidige lokaler under ombygging av eksisterende lokaler., noe som kan medføre ulemper for driften og størst i år 1 av byggeperioden pga. omstilling og flytting.	Studenter og ansatte som befinner seg på campus under bygging, og i noe større grad enn i K1 som følge av et større omfang nybygg. Naboer og besøkende. Det forutsettes bruk av midlertidige lokaler under ombygging av eksisterende lokaler, noe som kan medføre ulemper for driften og størst i år 1 av byggeperioden pga. omstilling og flytting.	Studenter og ansatte som befinner seg på campus under bygging. Naboer og besøkende. Det forutsettes bruk av midlertidige lokaler under ombygging av eksisterende lokaler, men noe mindre grad enn i K1 og K2 fordi færre blir direkte berørt.	Naboer og brukere av bymiljøet i området for ny tomt. Samtidig er det allerede planlagt stor byggeaktivitet over lang tid i aktuelt område, slik at en bygging av ny campus skjer i et område med allerede stor byggevirksomhet og støy fra de ulike anleggsplassene. Det må allikevel antas å være flere «sekundært» berørte fordi det er mer aktivitet og ferdsel i aktuelt område, men færre direkte berørte (studenter, ansatte) fordi høgskoledriften ikke berøres under byggeperioden.
Effekt	Ulemper ved støy og anleggstrafikk. Ulemper ved flytting til	Ulemper ved støy og anleggstrafikk. Ulemper ved	Ulemper ved støy og anleggstrafikk, men også ved	Ulemper ved støy og anleggstrafikk, men ingen effekt på studier og

	midlertidige lokaler for studenter og ansatte.	flytting til midlertidige lokaler for studenter og ansatte. Siden anleggsfasen er lenger i K2 enn i K1, vurderes virkningen å ha en noe større negativ virkning på aktørene i K2.	flytting til midlertidige lokaler for studenter og ansatte.	forskning under byggeperioden fordi dagens anlegg kan benyttes mens ny campus oppføres.
Usikkerhet	Vi vurderer at det er liten usikkerhet knyttet til at virkningen vil påvirke omgivelsene negativt. Det er imidlertid noe usikkerhet knyttet til antall berørte. Selv om man har oversikt over byggene som fins rundt dagens campus, er det ikke gjort konkrete kartlegginger av hvor mange aktører som blir påvirket totalt. Usikkerheten er størst for konsept 4, fordi det er på ny og ikke besluttet lokasjon. Det er også knyttet usikkerhet til i hvilken grad aktørene blir påvirket i de ulike konseptene og hvor lang tid byggefasen vil vare. Usikkerhet ved rangering av konseptene er dermed også usikker, blant annet fordi det er vanskelig å vurdere konkret om det er forskjell mellom ulemper ved tiltak på dagens lokasjon sammenlignet med ny tomt bortsett fra ulempene knyttet til midlertidige lokaler som er særlig gjeldende for de to største transformasjonskonseptene konsept 1 og 2.			

Tabell 28 Vurdering av virkningen ulemper i byggefasen

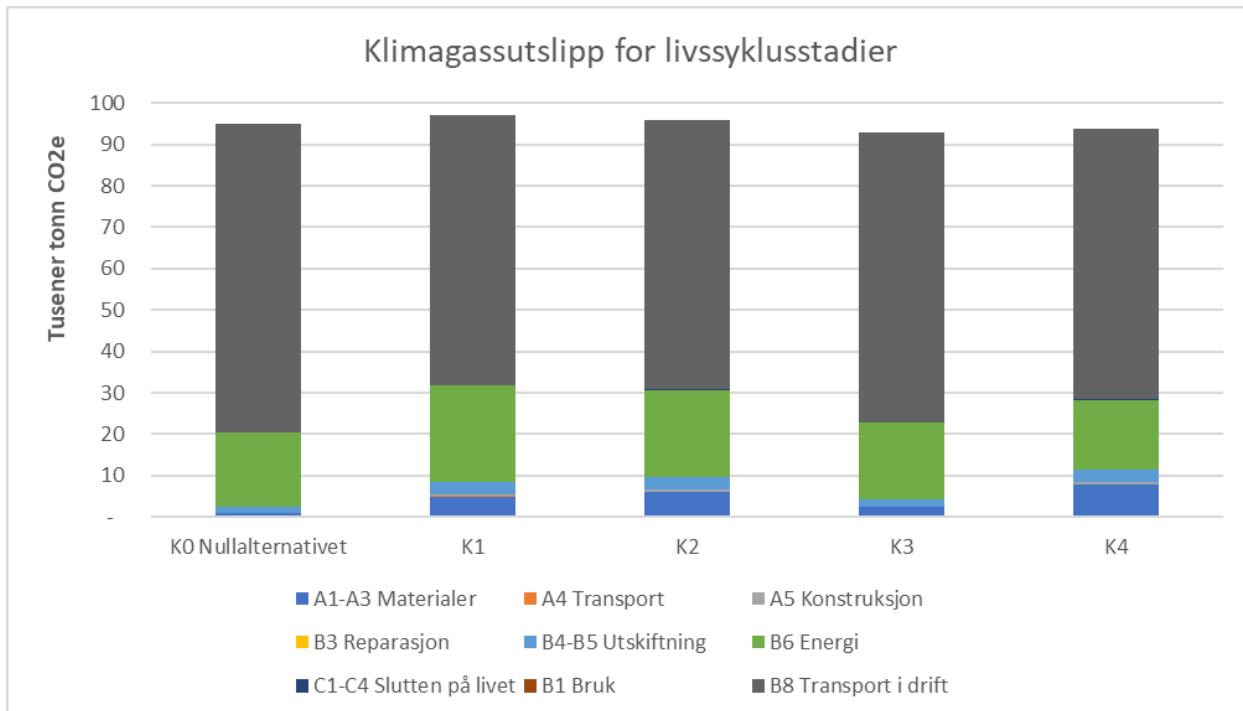
Klimagasskostnader

Klimagassberegninger og kobling mot karbonprisbanene til Finansdepartementet viser at konsept 4, relokalisering av campus i nybygg, vil ha noe lavere klimagasskostnader totalt sett enn konseptene på dagens campus. Hovedårsaken er lavere kostnader knyttet til energiforbruk i driftsfasen. Utslipp knyttet til materialbruk er høyere i nybyggkonseptet enn i alle de andre konseptene, men lavere energibruk gjør at vi forventer at konseptet totalt sett har noe lavere klimagasskostnader enn transformasjonskonseptene på dagens campus. Konseptet med minimal utbygging av samlet sett lavest utslipp. Det er uansett kun mindre forskjeller mellom konseptene sett i et livsløpsperspektiv.

Kostnader klimagassutslipp	Nullalternativet	K1	K2	K3	K4
Totalt tonn CO ₂ -ekvivalenter over livsløpet	95 100	97 200	95 900	92 800	93 800
Klimagasskostnad nettonåverdi MNOK ¹⁶	-171	-167	-163	-166	-158

Tabell 29 Oversikt beregnede klimagassutslipp over livsløpet og nåverdi klimagasskostnader per hovedkonsept.

¹⁶ Klimagassberegninger for utslipp per år over analysehorisonten er koblet mot Finansdepartementets karbonprisbaner for bruk i samfunnsøkonomiske analyser.

Figur 15 Klimagassutslipp over levetiden for hvert konsept fordelt på de ulike utslippskategoriene. Beregningene danner grunnlag for å tildele en kroneverdi for utslippskostnadene per konsept.

Grunnen til at vi ikke har inkludert klimagasskostnader under prissatte virkninger i den samfunnsøkonomiske analysen, er at det foreløpig er stor usikkerhet knyttet til forutsetningene for beregningene. Det gjelder for eksempel i hvilken grad ulike parametere allerede prissatt i den samfunnsøkonomiske analysen, hvilke parametere som er kvotepliktige eller ikke-kvotepliktige eller hvilke energimiks som benyttes. Den klart mest omfattende parameteren er Transport i drift, som i tillegg til å skille lite mellom konseptene også har stor usikkerhet knyttet til forutsetningene for beregningene.

Kulturminneverdier vurderes å være en liten virkning som skiller lite mellom konseptene

Det er også vurdert å inkludere endret nytte ved at kulturminner påvirkes. Enkelte bygg og deler av uteområdene ved studiested Hamar er omfattet av vern, og dette gir en indikasjon på at disse bygningene og uteområdene har kulturminneverdier. Vernet gjelder verneklasse 2.

I nullalternativet og konsept 1 og 3 vil dagens bygninger benyttes videre som undervisningssted. I konsept 2 vil de fleste av dagens bygninger brukes videre, men parkområdet nordøst med tilhørende bygningsmasse vil avhendes. I konsept 4 vil bruken av dagens bygninger for HINN på studiested Hamar avhendes. Dersom bygg i verneklasse 2, som ikke er formalisert ved lov, avhendes til ikke-statlige aktører vil det sektorinterne vernet i utgangspunktet opphøre, men kan uansett innebære negative virkninger for kulturminner dersom de ikke hensyntas i videre utvikling. Virkningen vurderes imidlertid som liten da det er snakk om selvpålagt sektorinternt vern med begrenset verdi for kun noen av byggene, og det er usikkerhet om salg av tomt og bygg vil føre til en dårligere ivaretagelse. Virkningen er derfor ikke vurdert som vesentlig for beslutning, og er ikke inkludert i analysen.

7.3 Sensitivitetsanalyse

Den samfunnsøkonomiske analysen bygger på forutsetninger det er knyttet usikkerhet til. For å vurdere denne usikkerheten gjøres det sensitivitetsanalyse av utvalgte virkninger i analysen. Det er gjennomført

70 AV 90

sensitivitetsanalyse av følgende virkninger – investeringskostnader, FDVU-kostnader, tomtekostnader og leiekostnader.

Det er lagt inn verdier for P10 og P90 for byggekostnader og FDVU-kostnader. For leiekostnader er det lagt inn høy og lav verdi med utgangspunkt i 50 prosents økning eller reduksjon i leiekostnader. For tomtekostnader er det lagt inn høy og lav verdi basert på vurdering av spenn for tomteverdiene.

Sensitivitetsanalysen viser at den samlede rangeringen av konseptene, hvor K1 og K2 rangeres før K4, synes å være godt forankret. Flere av sensitivitetene øker forskjellen mellom K4 og K1/K2, eksempelvis ved økte investeringskostnader (P90). Det er kun i tilfellene dersom byggekostnadene blir svært lave (P10) eller dersom leiekostnadene er på et veldig høyt nivå (+ 50 prosent), at K4 kan rangeres på nivå med enten K1 eller K2, men i begge tilfellene vil det andre konseptet (av K1 og K2) fortsatt rangeres som bedre. Det er imidlertid ingen sensitiviteter hvor K4 ville blitt rangert som hverken like godt eller klart bedre enn både K1 og K2.

For klimagassberegningene er det flere sensitiviteter som kan påvirke. For utslipp fra energibruk er det blant annet lagt til grunn europeisk energimiks. Med norsk energimiks vil utslippene fra energibruk være ned mot 1/10 av europeisk miks, med den konsekvens at transformasjonskonseptene på dagens campus kommer marginalt bedre ut enn nybyggkonseptet. Ved bruk av norsk miks vurderes konsept 1 og 2 som helt like.

K2 kommer marginalt bedre ut enn K1 i hovedanalysen, men gitt usikkerheten i virkningene vurderes denne forskjellen å ikke være signifikant. Sensitivitetsanalysen viser også at endringer i enkeltvirkninger isolert sett kan endre rangeringen mellom K1 og K2. Sensitivitetsanalysene kan dermed være med å underbygge at det ikke er grunnlag for å skille mellom K1 og K2.

7.4 Realopsjoner

Fleksibilitet handler her om hvordan alternativene kan tilpasses endringer i behov og forutsetninger. Det kan omfatte både endringer i dimensjonerende antall og endring i tid med hensyn til når behovene vil inntreffe i forhold til det som er lagt til grunn i prosjektet.

Det er vurdert ulike former for fleksibilitet som kan skille mellom alternativene, blant annet mulighet for å utsette investering, redusere ambisjonsnivå eller ha fleksibilitet for fremtidige investeringer blant annet ved utvidelse på tomt. Det er ikke funnet forskjeller mellom alternativene som kan vurderes å ha en utslagsgivende effekt for lønnsomheten. Vi tar likevel med i analysen at det kan ha en verdi å avvente avhending av tomt ved alternativ K2 for å sikre større mulighet for fremtidige oppfølgingsinvesteringer og fleksibilitet dersom det blir aktuelt.

7.5 Konseptenes realisering av mål

Det er i utredningen definert fem effektmål som konseptene skal måles opp mot. Tabell 30 illustrerer alternativenes vurderte måloppnåelse for hvert av effektmålene. Målene er rangert i rekkefølge. Rød farge indikerer manglende måloppnåelse, gul farge delvis måloppnåelse, lys grønn farge middels måloppnåelse mens klar grønn farge indikerer god måloppnåelse.

Effekt mål/Konsept	K0 Null- alternativet	K1 Utvikling dagens campus	K2 Samling av campus	K3 Minimal utbygging	K4 Relokalisering av campus
E1 Utdanning	Orange	Grønn	Grønn	Limegrønn	Grønn
E2 Forskning	Orange	Grønn	Grønn	Limegrønn	Grønn
E3 Fleksibilitet	Rød	Grønn	Grønn	Rød	Grønn
E4 Regional kraft	Orange	Grønn	Grønn	Orange	Grønn
E4 Klima og miljø	Limegrønn	Limegrønn	Limegrønn	Grønn	Grønn

Tabell 30 Vurdering av konseptenes måloppnåelse

Konsept 4 vurderes samlet å gi best måloppnåelse. Deretter følger konsept 1 og 2 som får en litt lavere vurdering av måloppnåelse på miljø, både som følge av en mer arealomfattende og antatt mindre energieffektiv bygningsmasse, men ellers vurderes likt som konsept 4.

Nullalternativet og konsept 3 vurderes å ha lavest måloppnåelse, da de gir dårligere samlet score på målene enn de øvrige alternativene. Konsept 3 vurderes å ha en noe bedre måloppnåelse enn nullalternativet for utdanning og forskning, da det både tilføres nye arealer for de ansatte, det ryddes opp i støy fra eksisterende musikkrom og deler av campus gjennomgår en generell oppussing. Det blir derimot ingen ekstra kapasitet, nye undervisnings- eller spesialrom eller flere studentsosiale soner i nullalternativet eller i konsept 3.

Alle konseptene 1, 2 og 4 gir god måloppnåelse på utdanning, forskning og regional kraft. Alle tre innebærer økt kapasitet og bedre tilpasning av arealene til høgskolens behov, i tillegg til å tilrettelegge de for intern og ekstern samhandling.

Effekt mål 1 Utdanningen er relevant og av høy kvalitet

Det er et mål at HINN får bedre egnede arealer for undervisning, ferdighetstrening og samhandling for å kunne øke utdanningskvaliteten. Vi vurderer kun delvis måloppnåelse for nullalternativet der dagens situasjon videreføres. For konsept 3 tilføres nye arealer for de ansatte, det ryddes opp i støy fra eksisterende musikkrom og deler av campus gjennomgår en generell oppussing, men ingen oppgradering eller økning av utdaterte ferdighetsrom som i dag har lite kapasitet. For konsept 1, 2 og 4 vurderes måloppnåelsen å være god grunnet nye og/eller oppgraderte arealer til undervisning, ferdighetstrening og samhandling.

Effekt mål 2 Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er av høy internasjonal kvalitet

Det er et mål at HINN får bedre kapasitet og mer moderne forskningsfasiliteter som bidrar til å få tak i gode og produktive kandidater som produserer forskning av høy kvalitet, gir gode muligheter for tverrfaglig samarbeid og sikrer en kvalitet som gir større muligheter for nasjonalt og internasjonal anerkjennelse og bedre tilgang til finansiering. Konseptene som i størst grad gir mer tilpassede og moderne fasiliteter for FoU- og KU-arbeid er konsept 1, 2 og 4. Nullalternativet vurderes å ha delvis måloppnåelse grunnet ingen eller endring i forskningsfasiliteter. Konsept 3 tilføres nye arealer for de ansatte og deler av campus gjennomgår en generell oppussing, og vurderes derfor bedre enn nullalternativet, men langt dårligere enn de andre konseptene.

Effektmål 3 HINN håndterer endringer i kapasitet og arbeidsformer på en effektiv måte

Det er et mål at HINN skal ha arealer som kan tilpasses endringer uten store ombyggingstiltak, og har mulighet for fremtidige utvidelser eller nedskaleringer. Det innebærer at HINN har arealer, både undervisningsrom, studentarbeidsplasser og ansattes arbeidsplasser som tilpasses oppgavene som skal løses til enhver tid. Dagens bygningsmasse er ikke godt nok tilpasset fremtidens behov for undervisning, og mangler fleksibilitet i form av eksempelvis mulighet for å dele opp rom, og er ikke like tilrettelagt for digital undervisning som nye arealer. Som følge av at det ikke er nok rom av den typen som er ønsket til et formål, herunder fleksible undervisningsrom, benyttes rommene som er tilgjengelig. Arealene blir dermed benyttet, men ikke nødvendigvis til det planlagte formålet.

Mer effektive og fleksible løsninger tilpasset de oppgavene som skal løses til enhver tid vil bidra til måloppnåelse. Konseptene som inkluderer størst grad av tilpasning vurderes derfor også å ha høyest måloppnåelse, det vil si konseptene 1, 2 og 4. For nullalternativet og konsept 3 vurderes delvis måloppnåelse fordi dagens situasjon opprettholdes, og reflekterer at deler av dagens bygningsmasse fortsatt har en viss grad av fleksibilitet. (Fleksibilitet for fremtidige oppfølgingsinvesteringer er vurdert på et overordnet nivå under realopsjoner, men er der ikke forventet å skille mellom konseptene).

Effektmål 4 Tett samarbeid med arbeids- og samfunnsliv i regionen og være synlig og innovativ

Det er et mål at infrastrukturen legger til rette for at HINN skal videreutvikle sin rolle som en viktig og synlig regional aktør. HINNs samarbeid med arbeids- og samfunnslivet i regionen skal være nyskapende og utviklende for alle involverte parter og bidra til at studenter og ansatte utvikler et aktivt forhold til regionen og dens utviklingspotensial. Tiltaket skal bidra til måloppnåelse ved å etablere fasiliteter som åpner for å invitere omgivelsene inn på campus og skape nye møteplasser og større muligheter for samarbeid med lokalt næringsliv og offentlig sektor. Tiltaket skal etablere tilstrekkelig kapasitet som gir rom for livslang læring og fleksibelt studietilbud.

Nullalternativet og konsept 3 har kun delvis måloppnåelse fordi konseptene gir begrenset mulighet for å etablere arealer for ekstern samhandling eller for å etablere åpne og inviterende arealer utover dagens fasiliteter. Konseptene 1, 2 og 4 gir gode mulighet for å etablere flere arealer for ekstern samhandling. Dagens studiested ligger allerede sentralt i sentrum av Hamar, og vi skiller derfor ikke i vurderingene sammenlignet med en relokalisering av campus.

Effektmål 5 HINN har en høy miljøstandard

Det er et mål at campusutviklingen bygger opp om HINNs ambisjon om en høy miljøstandard både med hensyn til høgskolens klimaavtrykk, og for å legge til rette for at studenter, ansatte og besøkende skal kunne velge miljøvennlige alternativer. Effektmålet innebærer dermed både arealutnyttelse, lokalisering og løsningsvalg som gir mulighet for mer miljøvennlige driftsløsninger og personlige miljøvalg.

Ny eller oppgradert bygningsmasse gir bedre arealeffektivitet, bruk av moderne teknologi og styringssystemer og mer miljøvennlige driftsløsninger og energikilder. Klimagassregnskapet viser at det er konsept 3 og 4 som har de laveste estimerte utslippene av investeringsalternativene, fordi utslipp til primært energibruk er forventet å være lavere enn for de andre konseptene. Det er ellers veldig liten forskjell mellom de ulike konseptene, inkludert nullalternativet.

7.6 Andre beslutningsrelevante forhold

Klima- og miljøvirkninger av et byggeprosjekt består av mange elementer og har flere ulike deffeffer og drivere. Eksempelvis kan plassering av et nybygg som påvirker naturmiljø, friluftsliv eller kulturmiljø ha en samfunnsøkonomisk virkning. I vår analyse er tomt for nybygg ikke endelig fastlagt, og det er heller ikke kjent at det vil være slike konsekvenser ved nybygg i området der konsept 4 er tenkt etablert. Dette er derfor ikke håndtert i analysen.

Nybygg/tilbygg og større ombygginger vil kreve produksjon av byggematerialer og bruk av maskiner. Avgifter knyttet til miljø og/eller klima ligger til en viss grad inne i bygge- og rivekostnadene, og er dermed til dels håndtert i prissatte virkninger. K4 vil ha et lavere areal og energiforbruk enn konsept 1 og 2. Denne effekten vil gjenspeiles i reduserte driftsutgifter, og er hensyntatt i prissatte virkninger.

Oppsummert vil klima- og miljøeffekter til en viss grad være hensyntatt i de prissatte virkningene, og vi kjenner ikke til hvor mye som ikke er inkludert. Det er derfor ikke funnet tilstrekkelig grunnlag for å behandle dette ytterligere i den samfunnsøkonomiske analysen. Det vurderes imidlertid å være en omdømmeeffekt av å utnytte de ressursene man allerede har i dag som ikke inngår i de vurderte virkningene.

Blæstad – mulighet for å innlemme funksjoner på Hamar

Alle konseptene bortsett fra konsept 3, vurderes som egnede til å inkludere behovet knyttet til deler av virksomheten ved Blæstad, omtalt i kap. 6.3. I konsept 3 tilføres det ingen undervisningsarealer eller andre arealer studentene vil få nytte av, og mye av undervisningen forutsettes gjennomført enten utover normal undervisningstid eller digitalt. Det vil, som en del av konseptet, ikke være plass til virksomheten fra Blæstad.

For konsept 4 er det ikke valgt tomt, og det vil naturlig nok medføre en viss usikkerhet om utnyttelsesgrad frem til endelig tomtevalg er tatt. Vi mener det allikevel er høyst sannsynlig at det vil være mulig å inkludere behovet knyttet til deler av virksomheten ved Blæstad, spesielt hvis det er med som en del av grunnlaget og kriteriene ved valg av tomt. I tillegg vurderer vi muligheten som god, for å leie mindre arealer til kategorier som ikke kategoriseres som formålsbygg i nærliggende område.

Både konsept 1 og 2 vurderes som godt egnede til å inkludere teoridelen ved Blæstad, selv om dette ikke er særskilt vurdert om vil være hensiktsmessig ressursutnyttelse i denne KVVU-en. Konsept 2 er det konseptet som i størst grad utfordrer maksimal utnyttelse av tomten ved dagens studiested. Her vil høgskolen ev. kunne videreføre en større andel av arealene de i dag leier i Biohuset, hvis det skulle vise seg å være utfordrende å få til en litt høyere utnyttelse av tomten.

Innleie må ellers skje på grunnlag av konkurranse og det må innhentes flere tilbud, iht. KMDs instruks for bygge og leiesaker i statlig sivil sektor (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2017).

8 Føringer for neste fase

KVU-en danner grunnlaget for det som skjer i senere faser. Dette kapittelet oppsummerer først og fremst anbefalinger for hva som bør tas stilling til i prosjektavklaringsfasen, som ender i beslutningspunktet oppstart forprosjekt (OFP)¹⁷. I avklaringsfase og forprosjekt planlegges det nærmere hva som skal bygges, inkludert valg av lokalisering og eventuelt tomt, og det utarbeides et mer detaljert kostnadsanslag. Det er nødvendig å gjennomføre omfattende brukerprosesser for å optimalisere rom- og funksjonsprogrammet. I sammenheng med dette må en gevinstrealiseringsplan opprettes for å sikre at konseptet som detaljeres videre gir økt nytte for brukerne og samfunnet. Etter forprosjektfasen skal prosjektet gjennom en ny kvalitetssikring (KS2) før investeringsbeslutning og kostnadsramme kan fremmes for Stortinget. Etter investeringsbeslutning i Stortinget kommer gjennomføringsfasen, og etter gjennomføring må organisasjonen arbeide videre med gevinstrealisering, da dette like fullt omhandler tiltak som gjøres i virksomheten og hvordan ny eller forbedret infrastruktur skal tas i bruk.

Figur 16 Viktige forhold i prosjektavklaringsfasen sett i sammenheng med statens prosjektmodell.

Lokalisering og valg av tomt

Om konseptvalget ender med transformasjon av dagens studiested (spredt eller samlet løsning), bør allerede etablerte dialog med Hamar kommune videreføres for å få nærmere avklaring av rammer for utbyggingen av området og eventuelle utfordringer i en detaljreguleringsprosess. Det har i løpet av utredningen vært jevnlig dialog med Hamar kommune, hvor kommunen har kommet med både overordnede og mer konseptspesifikke tilbakemeldinger (se vedlegg 5 Lokaliseringsutredning).

Vi antar at både konsept 1 og 2 sannsynligvis vil kreve detaljregulering, fordi gjeldende plan er gammel og fordi konsept 1 og 2 utfordrer både regulert høyde og utnyttelsesgrad. Spesielt høydene som foreslås i konsept 2 utfordrer forslag til sentrumsplan, så her er det avgjørende å komme med gode løsninger som tilpasses omkringliggende verneverdig bebyggelse og høydene i kvartalsstrukturen på Hamar. Kommunen er positiv til at høgskolen utvikler seg videre på dagens studiested fordi beliggenheten er egnet og høgskolen historisk har ligget her. Reguleringsrisikoen anses som lav til middels for de to konseptene, hvor K2 vil ha høyest reguleringsrisiko.

¹⁷ For mer generelle råd tilknyttet hva som bør være på plass før OFP, vises det til veileder for styring av store statlige byggeprosjekter i tidligfase utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Det er ikke gjort grunnundersøkelser der hvor en stor del av ny bygningsmasse er foreslått på dagens studiested. En grov kartlegging viser ingen stor risiko når det gjelder grunnforhold, men det er kjent at alunskifer er en utfordring i Hamar. Det er allikevel fortsatt en usikkerhet frem til grunnundersøkelser er tatt og bygningsmassens forutsetninger er nærmere avklart. I tillegg er det flere trær på området som skal bevares og innpasses på best mulig måte til bebyggelsen.

For konsept 3 må et eventuelt behov for detaljregulering avklares med kommunen. Reguleringsrisikoen anses som lav.

For konsept 4 relokalisering av campus, er konkret tomt hverken valgt eller sikret. I prosjektavklaringsfasen anbefales det å søke etter tomt innenfor 5 minutters gangavstand til Innlandet Science Park (ISP) som planlegges etablert på Tjuvholmen. For at konseptet skal være gjennomførbart må tomtevalg tas og tomt sikres i denne fasen. Tomtevalg reduserer usikkerheten både for nytte, kostnader og gjennomførbarhet.

Tomtevalg for konsept 4 bør knyttes til både gjennomførbarhet og pris, men muligheter for aktiv samhandling med nærings- og samfunnsliv i ISP spesielt og på Hamar generelt bør vektas tungt. Høgskolen bør derfor lokaliseres i umiddelbar nærhet til ISP og utformes slik at studiestedets aktiviteter blir tilgjengelig, synliggjort og eksponert. I den sammenheng er det avgjørende å sikre at det er eller vil etableres gode byrom, attraktive og effektive gangforbindelser til ISP. Hvilke tomter som er tilgjengelige vil endre seg over tid. For å få et bedre bilde av hvilke tomter som er tilgjengelige og for å skape en god forhandlingssituasjon for Staten, anbefaler vi å gjennomføre et tomtesøk innenfor anbefalt søkeområde i avklaringsfasen. Nybyggkonseptet vurderes å ha en høyere reguleringsrisiko enn transformasjonskonseptene. Reguleringsrisikoen for konsept 4 i Strandsonen vurderes som middels. Arbeidet med reguleringsplan og konsekvensutredning, samt utarbeidelse av utbyggingsavtale i dette området, vil sannsynligvis ta minst to år. For nybyggkonseptet bør det ses på muligheten for å sikre at høgskoleformålet blir ivaretatt i reguleringsplanprosessen som grunneierne allerede har påbegynt i ulike deler av aktuelt område.

HINN bør sørge for god dialog med Hamar kommune angående byutviklingsplan og reguleringsplaner for aktuelle tomter. Det samme gjelder uforpliktende dialog med aktuelle eiendoms- og tomteutviklere i Hamar, som bl.a. Bane NOR, som er i gang med utviklingen av ISP og et større område østover mellom jernbanen og Mjøsa. En nærmere vurdering av grunnforholdene og eventuell gjennomføring av grunnundersøkelser på en eller flere aktuelle tomter er også nødvendig i avklaringsfasen dersom nybyggkonseptet besluttes.

I konsept 1, 2 og 4 bør det faktiske behovet for parkeringsplasser avklares. Det er i både konsept 1 og 2 lagt inn et ganske omfattende antall parkeringsplasser i kjeller innenfor gjeldende parkeringsnorm, og tilsvarende frikjøp av parkeringsplasser i konsept 4.

Optimalisering av samfunnsøkonomisk lønnsomhet

I prosjektavklaringsfasen skal omfanget av prosjektet videreutvikles og detaljeres slik at nytten maksimeres og kostnader minimeres. I konseptfasen er det stor usikkerhet knyttet til fordelingen av areal fordi arealer og funksjonskategorier i stor grad baserer seg på nøkkel- og erfaringstall fra andre prosjekter ut fra en overordnet tilnærming. Ved utarbeidelse av rom- og funksjonsprogram vil usikkerheten i konseptet reduseres. Optimaliseringen av arealene må skje innenfor arealrammene som er angitt i KVVU-en, med mindre noe annet besluttes av Kunnskapsdepartement. For at videre detaljering av prosjektet skal lykkes med optimalisering av kostnader og nytte, må det gjennomføres gode brukerprosesser. Gjennom disse prosessene bør også effektiviseringsmuligheter av dagens

76 AV 90

arealbruk utforskes med formål om blant annet å redusere arealbehovet i nybygg. Dette gjelder begge de tre største konseptene, K1 med ca. 12 500 kvm nybygg, K2 med ca. 18 000 kvm nybygg og K4 med over 30 000 kvm nybygg. Utover kostnadskontroll og effektiviseringsarbeid i forprosjektfasen og gjennomføringsfasen forutsettes det at HINN fortsetter å jobbe med å effektivisere arealbruk gjennom gode rombookingsystemer og organisering av arealbruk som øker nytten av fremtidige tiltak. Det bør i alle konseptene være gode muligheter for leie av generelle arealer til undervisning og arbeidsplasser under toppene, og muligheter for sambruk av arealer for aktiviteter med en mer sporadisk bruk, med kommunen og næringsliv. Erfaringer gjort under pandemien viser at det finnes muligheter for dette på Hamar, som for eksempel samarbeid med Hamar Kulturhus og Gregers. Det kan bidra til å redusere arealbehovet for fellesareal og undervisnings- og ansattareal i investeringsprosjektet. Disse forholdene bør utforskes nærmere i avklaringsfasen dersom sentrumskonseptet besluttes.

I konseptene 1, 3 og 3, hvor store deler av dagens bygningsmasse oppgraderes i ulik grad, blir det viktig med en klar forventningsavklaring om hva som skal gjøres med hvilke arealer slik at prosjektet ikke eser ut. I tillegg til at løpende vedlikehold ikke blir en del av prosjektet.

I både konsept 1 og 2 vil det være nødvendig å gjøre en vurdering av tilstanden og funksjonaliteten til eksisterende laboratorier som i dag leies i Biohuset, før endelig beslutning om en prosjektgjennomføring tas. Det er i begge konseptene forutsatt at høgskolen viderefører leieavtalen av laboratorium arealene. Hvis det vurderes at disse arealene uansett enten trenger større utskiftninger og/eller oppgraderinger, bør det vurderes om disse også skal etableres gjennom prosjektet som en del av dagens campus, og at leieavtalen i Biohuset avvikles.

Avklare videreføring av ekstra studieplasser fra pandemien

En andel av høgskolens behov for utvidede arealer, avhenger av i hvilken grad de 175 ekstra plassene studiested Hamar fikk tildelt i forbindelse med pandemien videreføres. Regjeringen vil komme tilbake til dette i senere budsjettår, med utgangspunkt i utviklingen i arbeidsmarkedet. I prognosene er det tatt høyde for at omtrent halvparten av disse videreføres, så en ev. full videreføring eller avvikling av alle plassene vil til en viss grad påvirke arealbehovet for nybygg i konseptene 1, 2 og 4.

Gevinstrealiseringsplan og målprioritering

Gevinstrealiseringsplan opprettes i prosjektavklaringsfasen for å sikre at det valgte konseptet gir den nytten for brukerne og samfunnet som er vektlagt i den samfunnsøkonomiske analysen, og forespeilet gjennom samfunns- og effektmålene. Både nyttevirksomheter og måloppnåelse er avhengig av andre faktorer enn bare det valgte konseptet, for eksempel hvordan HINN som institusjon legger til rette for endring. Gevinstrealiseringsplanen brukes for å optimalisere og detaljere konseptvalget videre.

Utdanning, forskning og regional kraft

For å oppnå høyere kvalitet i utdanning trengs rom og funksjoner som legger til rette for samhandling, konsentrasjonsarbeid og ferdighetstrening, og at HINN organiserer undervisning og faglig utviklingsarbeid slik at utdanningene er relevante og bygger opp om regjeringens mål for høyere utdanning.

For å oppnå høyere kvalitet i forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid må ansattarealene legge til rette for både samspill og konsentrasjonsarbeid på tvers av og innen hvert fagmiljø med en blanding av sosiale soner og mer skjermede soner. En omlegging av arealer må også følge av organisatoriske grep hos HINN. Spesialarealer som legger til rette for ulike former for ferdighetstrening, forsøk og kunstnerisk utviklingsarbeid må ha nok kapasitet til disse formålene, og krever gode bookingsystemer

og planlegging fra HINN for å utnytte kapasiteten i dyre og spesialiserte arealer best mulig til nytte for både undervisning og forskning.

For å oppnå høyere kvalitet i utdanning og forskning og å være en synlig regional kraft må arealene også legge til rette for samarbeid med eksterne aktører, samfunns- og næringsliv. Dette skjer eksempelvis gjennom praksisarenaer, undervisning, utvikling av utdanningstilbud og kompetansesenter, FoU-samarbeid med referansegrupper, masterprosjekt og veiledning av doktorgradsstudenter. Arealene gir ikke et godt samarbeid i seg selv. HINN må, uavhengig av konsept og lokalisering, ha en klar strategi for eksternt samarbeid og fortsette med å bygge kultur for å jobbe mer utadrettet mot offentlig og privat sektor. I et internt notat fra Østlandsforskning (Østlandsforskning, 2020) anbefaler intervjuede aktører blant annet at HINN rent administrativt får et bedre system for saksgang, fakturering og veiledning for å finne fram til riktige fagmiljø.

Fleksibilitet

For å legge til rette for fleksibilitet bør spesialisering av lokaler begrenses i så stor grad som mulig. Eksempler på generelle og fleksible arealer er klasserom og undervisningsrom som kan variere i størrelse eller som er enkle å bygge om. Det er uansett behov for flere spesialarealer hos HINN Hamar i dag. Behovet for spesialisert utforming vil endres over tid i takt med teknologi- og samfunnsutvikling. Arealene som er oppgitt er derfor ikke spesifisert i detalj, men oppgitt som en ramme for antatt arealbehov. Videre programmering og detaljering innenfor rammen må komme i senere faser, i kombinasjon med brukermedvirkning som understøtter nyttevirksomheter som utledes av effekt- og samfunns mål samt de høyest prioriterte behovene.

Fleksibilitet for skiftende kapasitetsbehov kan håndteres i form av leie av midlertidige lokaler dersom det er grunn til å tro at aktivitet og kapasitetsbehov kan variere mye, eksempelvis ved svingninger i forskningsaktivitet. Markedstilgangen for leie av mindre spesialiserte arealer vurderes å være gode både i tilknytning til dagens campus og i området vurdert for en mulig relokalisering av campus. Hvor gunstige og fleksible leieavtaler er avhenger imidlertid også av gode prosesser for å kartlegge faktisk arealbehov og tilbud.

Klima og miljø

Miljømålene for prosjektet sikrer nytten for samfunnet ved å bidra til en bærekraftig campus. Miljømålene videreutvikles i tråd med KMDs strategi for ei bærekraftig, kostnadseffektiv og samordna bygg- og eiendomsforvaltning. I neste fase skal det som del av OFP utarbeides en prosjektspesifikk miljøambisjon.

Både for eksisterende bygg og nybygg viser klimagassberegningene at det største potensialet for å redusere klimagassutslipp, vil være å øke andelen ansatte og studenter som bruker kollektivtransport, sykkel eller gange. En reisevaneundersøkelse må gjennomføres i prosjektavklaringsfasen for å identifisere hvilke faktorer og barrierer som bidrar mest til klimagassutslipp fra transport i driftsfasen. Resultatene vil gi innspill til rom- og funksjonsprogram med hensyn til garderobefasiliteter og utforming av parkering for sykkel og bil. Videre vil tematikk om kollektivtilbudet løftes opp og videreformidles til aktuelle fora, for eksempel vil HINN-ledelsen kunne bruke underlaget i dialog med Innlandstrafikk for å bedre kollektivtilbudet.

For eksisterende bygg som skal ombygges eller rehabiliteres skal det utføres en ombrukskartlegging iht. KMDs føringer for statlige byggherrer om å være en pådriver til omstilling til sirkulærøkonomi.

78 AV 90

I prosjektavklaringsfasen gjøres det en enkel screening for å få et overordnet bilde av ombrukbarheten til bygningsdelene. I forprosjekt gjennomføres en detaljert ombrukskartlegging med en rapport som lister opp byggevarer til ombruk med mengdebeskrivelse og annen relevant informasjon.

For eksisterende bygg vurderes det hvordan energieffektiviteten kan bedres. I prosjektavklaringen vurderes hvilke energiltak som er kostnadseffektive over livsløpet til bygget. Analysene er viktige bidrag når energiambisjonen for eksisterende bygg skal fastsettes i prosjektavklaringsfasen. I forprosjektfasen gjennomføres overordnede energiberegninger og valgte tiltak beskrives.

I forprosjektfasen må det bestilles en miljøsaneringsbeskrivelse av de deler av eksisterende bygg som vil bli omfattet av prosjektet.

For relokaliseringkonseptet velges ikke tomt i konseptfasen. Kunnskap om grunnforhold, krav til fundamentering og eventuell forurensning i grunnen er avgjørende for å velge riktig tomt. Disse faktorene påvirker både klimagassutslipp, helserisiko og kostnader. Geotekniske forhold, klimarisiko og naturmangfold må kartlegges og miljørådgiver må vurdere sannsynligheten for at tomtene har forurensninger, og vurdere behov for prøvetakning.

Kontraktstrategi

Valg av kontraktstrategi gjøres i avklaringsfasen i forbindelse med oppstart forprosjekt (OFP) eller tidlig i forprosjektfasen. Valgt konsept og prosjektets påvirkning på samfunn og nærmiljø, økonomiske rammer og markedet i regionen vil påvirke dette valget.

Konseptene 1, 2 og 4 representerer byggeprosjekter av en størrelse der det kan være rom for å utfordre og samhandle med markedet i regionen ved utprøving av nye konkurranseformer med tanke på kostnadseffektive løsninger som skaper verdi for samfunnet.

I konsept 3 vil mulighet for å oppnå gode gjenbruksløsninger og sirkulærøkonomi med best mulig utnyttelse av eksisterende bygningsmasse påvirke valg av kontraktstrategi, noe som også til dels vil kunne bli gjeldende for konsept 1.

Vedlegg

Vedlegg 1: Intervju- og møteoversikt

Vedlegg 2: Referanser

Egne vedleggsdokumenter

Vedlegg 3: HINN KVU Hamar – Kalkyledokument (unntatt offentligheten)

Vedlegg 4: HINN KVU Hamar – FDVU-beregning (unntatt offentligheten)

Vedlegg 5: HINN KVU Hamar – Lokaliseringsutredning

Vedlegg 6: HINN KVU Hamar – Normativ behov, oversikt

Vedlegg 7: HINN KVU Hamar – Klimagassberegninger

Vedlegg 1 – Intervju- og møteoversikt

Dato	Interessent/tema	Møtedeltakere
11.12.20	Digital befarings (som følge av pandemien)	Representanter fra HINNs ledelse, administrasjon og eiendom, dekaner med flere for alle tre fakultet på Hamar og institutt for jordbruksfag Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB Inger-Sofie Sæther, SB
11.12.20	Utdanning overordnet ved HINN	Stine Grønvold, prorektor utdanning Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
15.12.20	LUP overordnet og spesielt for Hamar (og Lillehammer)	Morten Ørbeck, dekan LUP Susan Nacey, prodekan forskning LUP Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
18.12.20	Forskning overordnet ved HINN	Tomas Willebrand, prorektor forskning Marte Tøndel, forskningsdirektør Anna K. Løken, biblioteksdirektør Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
18.12.20	Timeplanlegging, booking, romkapasitet	Kari Finsås, seniorrådgiver (timeplanlegger) Hilde Brustad, kontorsjef Hamar Asbjørn Hansen, SB Steffen Gretland, SB Håvard M Bohne, SB
21.12.20	Samfunnskontakt overordnet ved HINN	Jens Uwe Korten, prorektor samfunnskontakt Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB

05.01.21	ALB overordnet og spesielt for Hamar og Blæstad	Maria Hörnell-Willebrand, dekan ALB Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
07.01.21	AMEK overordnet og spesielt for Hamar og Spillskolen	Hege Michelsen, dekan AMEK Bård R Gunnerud, undervisningsleder spillutdanningen Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
08.01.21	Institutt for matematikk, naturfag og kroppsøving, den eksterne finansierte virksomheten ved LUP og helheten på campus Hamar	Inger Lise Elvehøy, instituttleder Hilde Friis, seniorrådgiver Rita Lang-Ree, rådgiver Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
13.01.21	Institutt for bioteknologi og forskning ved ALB	Frøydis D Myromslien, instituttleder Øyvind G Antonsen, prodekan forskning Else-Berit Stenseth, senioringeniør Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
14.01.21	Institutt for jordbruksfag	Morten Tofastrud, instituttleder Elisabeth Røe, rådgiver Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
15.01.21	Institutt for humanistiske fag, LUP	Christina Sandhaug, instituttleder Anne Skaret, ass. Instituttleder Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
20.01.21	Institutt for kunstfag og kulturstudier	Ingeborg L Vestad, instituttleder Stian Vestby, studieleder Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB

82 AV 90

28.01.21	Studenter <i>Skriftlig svar fra KVH</i>	Eloisa FA Michelsen (LUP) Jørn Juvåsen (LUP) Katinka Vindenes Hughes, leder Hamar Studentsamfunn Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
29.01.21	Hovedverneombud HINN	Turid, Thomasse, hovedverneombud Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
03.03.21	IT og infrastruktur	Brigt Birkeland, IT-avd. HINN Trond Are Bakaas, IT-avd. HINN Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
05.03.21	Senter for praktisk rettet utdanningsforskning (SePU)	Lars A Myhr, senterleder SePU Asbjørn Hansen, SB
08.04.21	Den eksternt finansierte virksomheten (BOA), ved LUP	Hilde Friis, seniorrådgiver Asbjørn Hansen, SB
26.08.21	Svømmeundervisning, LUP	Geir Kirkerud, HINN Morten Ørbeck, HINN Asbjørn Hansen, SB
	Eksterne	
12.01.21	Samskipnaden (SINN)	Cesilie Robertsen, velferdssjef Unni Vandevjen (bolig) Jan Erik Sivle (kantine) Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB
01.02.21	Næringsklynger, Klosser Innovasjon	Frank Larsen, adm. Dir. Klosser Innovasjon Jens Uwe Korten, HINN Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB

15.02.21	Hamarregionen Utvikling (HU)	Eli A Brynhi, direktør HU Berte S Helgestad, HU Jens Uwe Korten, HINN Asbjørn Hansen, SB
16.02.21 26.03.21	Hamar kommune, regulering	Ole Andre Gryttingslien, leder for samfunnsutvikling Tone B Wabakken, arealplanlegger Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Asbjørn Hansen, SB Håvard M Bohne, SB Ane Kvamshagen, SB Inger Sofie Sæther, SB
22.02.21	Møte i råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA)	20-30 representanter fra statsforvalteren, fylkeskommunen, HINN v/ rektor med flere, sykehuset Innlandet, NAV, KS, LO, NHO, Innovasjon Norge, næringsklynger og næringsliv. Yngvild Pernell, SB Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
04.03.21	Sparebankstiftelsen Hedmark	Tore A Dobloug, daglig leder Kristin V Bjørnstad, leder for samfunn og gaver Marit Torgersen, HINN Asbjørn Hansen, SB
22.03.21	Hamar kommune og Hamarregionen Utvikling (HU) – næringsfokus	Svein Frydenlund, nærings sjef Hamar kommune Eli A Brynhi, direktør HU Jens Uwe Korten, HINN Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Asbjørn Hansen, SB

23.03.21	Kommunalsjef for opplæring og oppvekst Hamar kommune	Dordy Wilson, kommunalsjef Jan Aasen, HINN Asbjørn Hansen, SB
25.03.21	Innlandet fylkeskommune	Even A Hagen, fylkesordfører Tron Ole Bamrud, fylkeskommunedirektør Marit Torgersen, HINN Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
28.05.21	Bane NOR og Sparebankstiftelsen Hedmark (SBSH), i anledning Innlandet Science Park	Odd Arne Lian, Bane NOR Tore A Dobloug, SBHS Kristin V Bjørnstad, SBHS Marit Torgersen, HINN Asbjørn Hansen, SB
16.08.21	Bane NOR – reguleringsplan Tjuvholmen	Odd Arne Lian, Bane NOR Ellen Haug, Bane NOR Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Asbjørn Hansen, SB Inger Sofie Sæther, SB
26.08.21	Møte med kommunedirektørens ledergruppe, Hamar	Kommunedirektørens ledergruppe, Jens Uwe Korten, HINN Morten Ørbeck, HINN Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Asbjørn Hansen, SB
26.08.21	Ankerskogen – kapasitet leie	Line Støen, Ankerskogen Morten Ørbeck, HINN Geir Kirkerud, HINN Asbjørn Hansen, SB
	Andre møter med HINN	

16.10.20	Oppstartsmøte KVVU	Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Yngvild Pernell, SB Joar Melting, SB Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
08.03.21	Forankringsmøte strategiske mål for KVVU-er med HINN	Stine Grønvold, HINN Jens Uwe Korten, HINN Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
16.03.21	Workshop nøkkeltall HINN	Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Marte Tøndel, HINN Hans Petter Nyberg, HINN Åmund K Lekve, HINN Christine Haugland, HINN Kai Tore Bakke, HINN Yngvild Pernell, SB Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
17.03.21	Styringsgruppemøte med HINN	Styringsgruppen, Jan Aasen, HINN Kristin Garstad, HINN Yngvild Pernell, SB Asbjørn Hansen, SB
08.06.21	Styringsgruppemøte med HINN	Styringsgruppen, Jan Aasen, HINN Hans Petter Nyberg, HINN

		Kristin Garstad, HINN Yngvild Pernell, SB Asbjørn Hansen, SB
09.06.21	Presentasjon til og med mulighetsstudiet i HINNs ledermøte	HINNs ledergruppe Yngvild Pernell, SB Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
08.10.21	Workshop ikke-prissatte virkninger	Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Morten Ørbeck, HINN Maria Hörnell Willebrand, HINN Gunhild Tomter Alstad, Prodekan utdanning LUP Susan Lee Nacey, HINN Hege Michelsen, HINN Bård R. Gunnerud, HINN Jan Rudi Johansen, Høgskolelektor AMEK Marit Christine Berg Strandvik, Instituttleder Spillskolen AMEK Audun Engelstad, Professor HINN Turid Kårhus, HINN Asbjørn Hansen, SB Line Dyb, prosessleder gruppesamling Dovre Håvard Blø, analytiker Dovre
10.11.21	Foreløpig presentasjon av alternativanalysen for styringsgruppen	Styringsgruppen, Hans Petter Nyberg, HINN Jan Aasen, HINN Kristin Garstad, HINN Yngvild Pernell, SB Asbjørn Hansen, SB
16.11.21	Orientering i ledermøte HINN	HINNs ledergruppe Marit Torgersen, HINN

		Yngvild Pernell, SB
16.12.21	Orientering om status for HINNs styre	HINNs styre, se eget referat ¹⁸ Marit Torgersen, HINN Yngvild Pernell, SB
	Møter med KD	
07.12.20	Orienteringsmøte KVVU-er	Arne Hovden, KD Henrik-Johan Myhrer, KD Maria Storeng, KD Kathrine Skretting, HINN Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Yngvild Pernell, SB Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
28.05.21	Orienteringsmøte KVVU-er	Arne Hovden, KD Maria Storeng, KD Henrik-Johan Myhrer, KD Peer Jacob Svenkerud, HINN Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Yngvild Pernell, SB Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
24.01.22	Orienteringsmøte KVVU-er	Henrik-Johan Myhrer, KD Ida Ringdal, KD Sverre Tinnereim, KD Peer Jacob Svenkerud, HINN Hans Petter Nyberg, HINN

¹⁸ Innkalling og saksdokumenter 2021.12.16, www.inn.no

88 AV 90

		Marit Torgersen, HINN Jan Aasen, HINN Yngvild Pernell, SB Tone B Lye, SB Asbjørn Hansen, SB
--	--	---

Vedlegg 2 - Referanser

- Diku. (2019). *Digital tilstand 2018 - perspektiver på digitalisering for læring i høyere utdanning*.
- Dovre Group. (2022). *Samfunnsøkonomisk analyse KVV HINN Hamar*.
- Finansdepartementet. (2019). *R-108/19 Statens prosjektmodell - Krav til utredning, planlegging og kvalitetssikring av store investeringsprosjekter i staten*.
- Folkehelseinstituttet. (2015). *Anbefalte faglige normer for inneklime*.
- Folkehelseinstituttet. (2018). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse, Shot 2018, Studentsamskipnaden i Innlandet*.
- Folkehelseinstituttet. (2021). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelser 2021 - tilleggsundersøkelse, Studentsamskipnaden i Innlandet*.
- Forskningsrådet. (2020). *Forskningsrådets policy for åpen forskning*.
- Høgskolen i Innlandet. (2020). *Overordnet studieutviklingsplan*.
- Høgskolen i Innlandet. (2021). *Strategi 2021-2026*.
- Kommunal- og distriktsdepartementet. (2021). *Strategi for bygg og eiendom i statlig sivil sektor - "Ei berekraftig, kostnadseffektiv og samordna bygg- og egedomsforvaltning"*.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2015). *Rundskriv H-2/16 - normer for energi- og arealbruk for statlige bygg*.
- Kommunal og moderniseringsdepartementet. (2016). *Stortingsmelding 18 (2016-2017) - Berekraftige byar og sterke distrikt*.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017). *Bygge- og leiesaksinstruksen*.
- Kunnskapsdepartementet. (2014). *Lærerløftet - På lag med kunnskapsskolen*.
- Kunnskapsdepartementet. (2014). *Meld. St. 18 (2014-2015) Konsentrasjon for kvalitet - Strukturreform i universitets- og høgskolesektoren*.
- Kunnskapsdepartementet. (2016). *Meld. St. 16 (2016-2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning*.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Lærerutdanning 2025 - Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene*.
- Kunnskapsdepartementet. (2019). *Meld. St. 14 (2019-2020) Kompetansereformen - Lære hele livet*.
- Kunnskapsdepartementet. (2019a). *Meld. St. 4 (2018-2019) - Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028*.
- Kunnskapsdepartementet. (2020). *Meld. St. 16 (2020-2021) Utdanning for omstilling - Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning*.
- Kunnskapsdepartementet. (2021). *Strategi for digital omstilling i universitets- og høyskolesektoren 2021-2025*.
- NOKUT. (2019). *Innstilling fra sakkyndig komité - Høgskolen i Innlandet, søknad om akkreditering som universitet*.
- NTNU. (2018). *Arealkonsept for campus NTNU, NTNUs campusutvikling 2016-2025 fase 2, Versjon 1.3 - 20.08.2018*.
- Statsbygg. (2017). *HINN Hamar - rapport arealstudie*.
- Statsbygg. (2017). *Kunnskapsgrunnlag for universitets- og høgskolesektoren – rapport A, oktober 2017*.
- Statsbygg. (2020). *Veileder for samfunnsøkonomiske analyser i statlige byggeprosjekter*.
- Statsbygg. (2021). *KVV HINN Hamar - beskrivelse av teknisk tilstand og vern*.
- Østlandsforskning. (2020). *Kartlegging av ekstern samarbeid - internt notat (Mona Stokke, Veronica Blumenthal, Stine Kvamme og Nopra Waarhus Samuelsen)*.

